

**ЈАВНА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКА УСТАНОВА
ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И ЕКОЛОГИЈУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА**

Видовданска 43
78000 Бања Лука
Република Српска, БиХ
Тел: +387 51 218 318
Факс: +387 51 218 322
ekoinstitut@inecco.net
www.institutzei.net

**ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ
УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА КОЗАРАЦ И КОНТАКТ
ПОДРУЧЈА
(2019-2039)**

-НАЦРТ ИЗВЈЕШТАЈА-

ИНВЕСТИТОР: ГРАД ПРИЈЕДОР

децембар 2023. године, Бања Лука

ПРЕДМЕТ:	ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА КОЗАРАЦ И КОНТАКТ ПОДРУЧЈА (2019-2039)- НАЦРТ
ИНВЕСТИТОР:	ГРАД ПРИЈЕДОР
НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:	ЈНУ "ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ" БАЊА ЛУКА
УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ : Проф. др Предраг Илић Мр Денис Међед, дипл. инж. прех. технол. Сања Бајић, дипломирани биолог мастер еколог Ранко Вељко, мастер маш. Љиљана Ерић, дипл. инж. хем. технол. Светлана Илић, дипл.инж. пољ. за заштиту биља Силвана Рачић-Милишић, дипл.инж. пољ. Ненад Дамјановић, дипл.инж.руд. Весна Митрић, дипл.инг. техн. за заштиту животне средине	
ВД ДИРЕКТОР: Проф. др Предраг Илић	

САДРЖАЈ

СЕРТИФИКАТ ISO 9001:2008.....	7
ЛИЦЕНЦА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	8
РЈЕШЕЊЕ О ОСНИВАЊУ ПРОЈЕКТА	9
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ	10
1.1. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА И ОДНОСА СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА	12
1.1.1. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА	12
1.1.2. Однос плана и програма са другим плановима и програмима	40
1.2. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ НА КОЈЕ СЕ ИЗВЈЕШТАЈ ОДНОСИ	54
1.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ	68
1.4. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ ИЛИ ПРОГРАМУ И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЈЕНЕ ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ	75
1.5. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРОГРАМУ, УКЉУЧУЈУЋИ ВАРИЈАНТНО РЈЕШЕЊЕ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА И НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЈЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	79
1.6. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И ПРОЦЈЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ	80
2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА ..	80
2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ.....	80
2.2. Избор индикатора.....	81
3. ПРОЦЈЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЈЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	82
3.1. ПРИКАЗ ПРОЦЈЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА ПОВОЉНИХ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА ОПИСОМ МЈЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	83
3.2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЈЕШЕЊА.....	85
3.3. ПРИКАЗ ПРОЦЈЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА И ПРОГРАМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЈЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	92
3.3.1. МЈЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	112
3.4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТИ У ОБЗИР ЧИНИОЦИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧУЈУЋИ ПОДАТКЕ О ВАЗДУХУ, ВОДИ, ЗЕМЉИШТУ, КЛИМИ, ЈОНИЗУЈУЋЕМ И НЕЈОНИЗУЈУЋЕМ ЗРАЧЕЊУ, БУЦИ И ВИБРАЦИЈАМА, БИЉНОМ И ЖИВОТИЊСКОМ СВИЈЕТУ, СТАНИШТИМА И БИОДИВЕРЗИТЕТУ, ЗАШТИЋЕНИМ ПРИРОДНИМ ДОБРИМА, СТАНОВНИШТВУ, ЗДРАВЉУ ЉУДИ, ГРАДОВИМА, ОПШТИНАМА, И ДРУГИМ НАСЕЉИМА, КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОЈ БАШТИНИ, ИНФРАСТРУКТУРНИМ, ИНДУСТРИЈСКИМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТИМА ИЛИ ДРУГИМ СТИВОРЕНИМ ВРИЈЕДНОСТИМА	117

3.5. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЈЕНИ УЗЕТЕ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА, ВЈЕРОЈАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ/РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА ДИМЕНЗИЈА (ТРАЈАЊЕ, УЧЕСТАЛОСТ, ПОНАВЉАЊЕ), ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА (ЛОКАЦИЈА, ГЕОГРАФСКА ОБЛАСТ, БРОЈ ИЗЛОЖЕНИХ СТАНОВНИКА, ПРЕКОГРАНИЧНА ПРИРОДА УТИЦАЈА), КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГИЈСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА	119
4. СМЈЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЈЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	120
5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА	121
5.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА	122
5.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	123
5.3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	126
5.4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	128
5.5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ ЗАВИСНО ОД ВРСТЕ И ОБИМА ПЛАНА И ПРОГРАМА	129
6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ.....	131
7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ИЗ АСПЕКТА РАЗМАТРАЈУЋИХ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН ИЛИ ПРОГРАМ.....	133
8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЈЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ	134
9. ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЈЕНУ	140

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела 1. Приоритетне области дјеловања на очувању животне средине у складу са Акционим планом за животну средину БиХ (НЕАП)

Табела 2. Структура коришћења земљишта произашла из векторизације ортофото подлоге

Табела 3: Структура коришћења земљишта према Corina 2018.

Табела 4: Број становника за насељена мјеста која великим дијелом припадају обухату Плана

Табела 5. Пољопривредне површине зоне Козарац

Табела 6. Пољопривредне површине (ha)

Табела 7. Општи и Посебни циљеви и индикатори вредновања значајних утицаја просторног плана на животну средину

Табела 8. Процјена утицаја варијантних рјешења на животну средину

Табела 9. Критеријуми за вредновање величине утицаја

Табела 10. Индикатори и надлежни органи за праћење стања животне средине

СПИСАК СЛИКА

Слика 1. Карта терена са висином обухвата

Слика 2. Еколошко - вегетацијска реонизација према Стефановићу

СЕРТИФИКАТ ISO 9001:2008

Certificate CH05/0682

The management system of

**JNU Institut za zaštitu i ekologiju
Republike Srpske, Banja Luka**

Vidovdanska 43, BA-78000 Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

has been assessed and certified as meeting the requirements of

ISO 9001:2008

For the following activities

Development and production of scientific-research projects; consulting and services in the field of protection (fire, explosion, occupational, electro energetic, ecology and environment). Education in the area of occupational protection.

This certificate is valid from 21 October 2014 until 18 September 2017
and remains valid subject to satisfactory surveillance audits
Recertification audit due before 6 September 2017
Issue 4. Certified since September 2005

Authorised by

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'S. Buri' followed by a stylized signature.

SGS Société Générale de Surveillance SA Systems & Services Certification
Technoparkstrasse 1 8005 Zurich Switzerland
t +41 (0)44 445-16-80 f +41 (0)44 445-16-88 www.sgs.com

Page 1 of 1

This document is issued by the Company subject to its General Conditions of Certification Services accessible at www.sgs.com/terms_and_conditions.htm. Attention is drawn to the limitations of liability, indemnification and jurisdictional issues established therein. The authenticity of this document may be verified at <http://www.sgs.com/en/Our-Company/Certified-Client-Directories/Certified-Client-Directories.aspx>. Any unauthorized alteration, forgery or falsification of the content or appearance of this document is unlawful and offenders may be prosecuted to the fullest extent of the law.

**ЛИЦЕНЦА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
В Л А Д А
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ**

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију на основу члана 67. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 71/12, 79/15 и 70/20), члана 5. Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 28/13, 74/18 и 63/22) и Рјешења о испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине број 4-Е/03 од 29.06.2023. године, **и з д а ј е**

Л И Ц Е Н Ц У

**Јавна научноистраживачка установа „ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И
ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ Бања Лука**

Испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине. Ова лиценца важи од 29.06.2023. године до 29.06.2027. године. Провјера испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине вршиће се у складу са одредбама Закона о заштити животне средине и Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Број регистра: 4-Е/03

Бања Лука: 29.06.2023. године

РЈЕШЕЊЕ О ОСНИВАЊУ ПРОЈЕКТА

Назив пројекта: Нацрт извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја (2019-2039)

Датум почетка реализације радног налога:
08.08.2023. године

Број предмета: 000406-23

Број радног налога: 001182-23

Контакт тел:

051/218 – 318

Факс:

051/218 - 322

e-mail :

ekoinstitut@inecco.net

Наручилац / инвеститор:

Адреса наручиоца:

Град Приједор-одјелење за просторно уређење

Трг ослобођења 1
Приједор

Контакт тел:

Тел: +387 52 245-172

e-mail :

Предметни обухват: ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА КОЗАРАЦ И КОНТАКТ ПОДРУЧЈА (2019-2039) - НАЦРТ

Рјешење издао вд директор:

Проф. др Предраг Илић

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ

Стратешка процјена утицаја - **СЕА (Strategic Environmental Assessment)** је процес који локалној управи обезбјеђује приказ утицаја развојног плана на животну средину.

Стратешком процјеном утицаја на животну средину се обезбјеђује укључење аспекта заштите животне средине у израду планских, програмских, стратешких и других развојних докумената. Циљ увођења стратешке процјене је да се заштита животне средине не посматра искључиво секторски, него да се обезбиједи детаљно и цјеловито сагледавање свих развојних докумената са аспекта заштите и да се предложе рјешења и мјере којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и рационалан начин

Област стратешке процјене у Европској Унији регулисана је Директивом о процјени утицаја одређених планова и програма на животну средину из 2001. године док је Протокол о стратешкој процјени утицаја на животну средину Уједињених нација усвојен 2003. године. Обавеза израде стратешке процјене утицаја секторских развојних планова и програма на животну средину уведена је у Републику Српску ступањем на снагу Закона о заштити животне средине у 2012. години ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12). Према члану 48. тог Закона стратешка процјена се врши за планове у области просторног и урбанистичког планирања, или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, очувања природних станишта и биљног и животињског свијета, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процјена утицаја пројеката на животну средину.

Примјеном стратешке процјене утицаја у планирању, отвара се простор за сагледавање промјена насталих у простору и уважавање потреба предметне средине. Планирање подразумијева развој, а стратегија одрживог развоја захтијева заштиту животне средине. Студијом утицаја на животну средину се није могао усмјеравати развој због њене ограничене улоге у планирању, док примјена Стратешке процјене утицаја на животну средину омогућава постављање новог система процјене уз уважавање сазнања о степену нарушености одређеног простора.

Увођењем Стратешке процјене утицаја на животну средину у процес просторног и урбанистичког планирања, она постаје незаобилазан и потенцијално веома ефикасан инструмент у систему управљања и заштите животне средине. На основу стратешке процјене утицаја на животну средину, све планом предвиђене активности биће подложне критичком разматрању са становишта утицаја на животну средину, у поступку доношења планова, након чега ће се доносити одлука да ли ће се приступити доношењу планова и програма и под којим условима – или ће се одустати од истих.

Основна начела стратешке процјене су:

1. **Начело одрживог развоја** – одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вриједности са циљем да се сачува и унаприједи квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вриједности природних ресурса и добара, предјела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.
2. **Начело интегралности** – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.
3. **Начело предострожности** – свака активност мора бити спроведена на начин да се спријече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину прије њиховог усвајања, обезбједи рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.
4. **Начело хијерархије и координације** – процјена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процјене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбјеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процјену, кроз консултације, односно обавјештавања и давања мишљења на план и програм.
5. **Начело јавности** – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбјеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, прије доношења било какве одлуке, као и послје усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измјене.

Израда Стратешке процјене утицаја на животну средину на приједлог Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја је захтјевана Одлуком о приступању изради Стратешке процјене утицаја на животну средину Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја 2019-2039. година, број 06-363-5/18, од 06.10.2022.

1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима

Повод за израду Стратешке процјене утицаја на животну средину је израда Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја 2019-2039. година.

1.1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма

Садржај текстуалног дијела Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА ТЕКСТУАЛНИ ДИО ПЛАНА

А. ПРИПРЕМА

А.І. ОРГАНИЗАЦИОНА ПРИПРЕМА

- А.І.1. Формирање радног тима за припрему плана
- А.І.2. Избор Носиоца израде плана
- А.І.3. Формирање радног тима за израду плана
- А.І.4. Формирање Савјета плана
- А.І.5. Организација сарадње са институцијама, јавним предузећима, привредном комором и другим правним и физичким лицима
- А.І.6. Организација стручне расправе, јавног увида и процедура усвајања фаза Плана у складу са Законом

А.ІІ. СТРУЧНА ПРИПРЕМА

- А.ІІ.1. Анализа Одлуке о приступању изради плана ("Службени гласник града Приједор", број 9/18)
- А.ІІ.2. Подлоге за израду плана
- А.ІІ.3. Примјењена методологија
- А.ІІ.4. Анализа природних добара од великог и изузетног значаја
- А.ІІ.5. Анализа непокретних културно-историјских добара од великог и изузетно значаја
- А.ІІ.6. Анализа претходног документа просторног уређења који је истекао
- А.ІІ.7. Наслијеђене планске обавезе
- А.ІІ.8. Информациони основ
- А.ІІ.9. Остала документација прибављена у фази стручне припреме

Б. АНАЛИЗА И ОЦЈЕНА СТАЊА:

Б.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

- Б.І.1. Простор
 - Б.І.1.1. Географски положај
 - Б.І.1.2 Природни услови
 - Б.І.1.2.1. Геоморфолошке карактеристике терена
 - Б.І.1.2.2. Геолошке карактеристике терена
 - Б.І.1.2.3. Хидролошке карактеристике терена
 - Б.І.1.2.4. Минералне сировине
 - Б.І.1.2.5. Климатске карактеристике
 - Б.І.1.2.6. Ловна и риболовна подручја
 - Б.І.1.3. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

- Б.І.1.4. Правни и имовински статус земљишта
- Б.І.1.5. Остварена организација простора
- Б.І.1.6. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава
- Б.І.1.7. Земљишна политика
- Б.І.1.8. Процес промјене намјене земљишта
- Б.І.1.9. Контролисан и неконтролисан урбани развој
- Б.І.1.10. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)
- Б.І.1.11. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)
- Б.І.1.12. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре
- Б.І.1.13. Идентификовање градских дијелова (цјелина, подцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града
- Б.І.2. Становништво
- Б.І.2.1. Демографски развој
- Б.І.2.2. Структура становништва (старосне групе)
- Б.І.2.3. Густина насељености

Б.ІІ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

- Б.ІІ.1. Становништво (радно способно, образовна структура и друго)
- Б.ІІ.2. Природни ресурси
- Б.ІІ.2.1. Пољопривредно земљиште
- Б.ІІ.2.2. Шумско земљиште
- Б.ІІ.2.3. Водотоци и водно земљиште
- Б.ІІ.3. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)
- Б.ІІ.4. Простор као потенцијал за развој

Б.ІІІ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

- Б.ІІІ.1. Стамбени фонд
- Б.ІІІ.1.1. Квантитативна обиљежја
- Б.ІІІ.1.2. Квалитативна обиљежја
- Б.ІІІ.1.3. Распоред станова (становништва у простору)
- Б.ІІІ.1.4. Стандард становања
- Б.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја
- Б.ІІІ.3. Привреда
- Б.ІІІ.3.1. Пољопривреда и шумарство
- Б.ІІІ.3.1.1. Пољопривреда
- Б.ІІІ.3.1.2. Шумарство
- Б.ІІІ.3.1.3. Лов и риболов
- Б.ІІІ.3.2. Индустрија, рударство и енергетика
- Б.ІІІ.3.3. Пословање некретнинама
- Б.ІІІ.3.4. Превоз и складиштење
- Б.ІІІ.3.5. Грађевинарство
- Б.ІІІ.3.6. Водопривреда
- Б.ІІІ.3.7. Трговина на велико и мало, поправак мотоних возила и мотоцикала
- Б.ІІІ.3.8. Образовање
- Б.ІІІ.3.9. Информације и комуникације
- Б.ІІІ.3.10. Стручне, научне и техничке дјелатности
- Б.ІІІ.3.11. Умјетност, забава и рекреација
- Б.ІІІ.3.12. Дјелатност здравствене и социјалне заштите

- Б.Ш.3.13. Дјелатност пружања смјештаја те припреме и услуживање хране (хотелијерство и угоститељство)
- Б.Ш.3.14. Остале услужне дјелатности
- Б.Ш.3.15. Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања
- Б.Ш.3.16. Туризам
- Б.Ш.3.17. Основни индикатори развоја
- Б.Ш.3.18. Просторна организација привреде
- Б.Ш.4. Непривреда
- Б.Ш.4.1. Образовање и наука
- Б.Ш.4.1.1. Предшколско образовање
- Б.Ш.4.1.2. Основно образовање
- Б.Ш.4.1.3. Средњошколско образовање
- Б.Ш.4.2. Култура
- Б.Ш.4.3. Здравство
- Б.Ш.4.4. Социјално старање
- Б.Ш.4.5. Комуналне дјелатности
- Б.Ш.4.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности
- Б.Ш.4.7. Спорт
- Б.Ш.4.8. Вјерски објекти
- Б.Ш.4.9. Остале друштвене службе и дјелатности
- Б.Ш.5. Инфраструктура
- Б.Ш.5.1. Саобраћајна инфраструктура
- Б.Ш.5.2. Енергетска и телекомуникациона инфраструктура
- Б.Ш.5.2.1. Електроенергетика
- Б.Ш.5.2.2. Телекомуникације
- Б.Ш.5.3. Термоенергетика
- Б.Ш.5.4. Хидротехничка инфраструктура
- Б.Ш.5.4.1. Водоснабдјевање
- Б.Ш.5.4.2. Канализација
- Б.Ш.6. Остварени урбани стандард
- Б.Ш.7. Урбано зеленило

Б.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

- Б.ІV.1. Културно-историјско наслеђе
- Б.ІV.2. Природно наслеђе
- Б.ІV.3. Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)

В. ОЦЈЕНА СТАЊА ИЗГРАЂЕНОСТИ И ФУНКЦИОНИСАЊА ПРОСТОРА

В.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

- В.І.1. Простор
- В.І.1.1. Природни услови
- В.І.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)
- В.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта
- В.І.1.4. Остварена организација простора
- В.І.1.5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава
- В.І.1.6. Земљишна политика
- В.І.1.7. Процес промјене намјене земљишта

- V.I.1.8. Контролисан и неконтролисан урбани развој
- V.I.1.9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)
- V.I.1.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)
- V.I.1.11. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре
- V.I.1.12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, подцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града
- V.I.2. Становништво
 - V.I.2.1. Демографски развој
 - V.I.2.2. Структура становништва (старосне групе)
 - V.I.2.3. Густина насељености

V.II. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

- V.II.1. Становништво
- V.II.2. Природни ресурси
- V.II.3. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)
- V.II.4. Простор као потенцијал за развој

V.III. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

- V.III.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)
- V.III.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја
- V.III.3. Привреда
- V.III.4. Непривреда
 - V.III.4.1. Образовање и наука
 - V.III.4.2. Култура
 - V.III.4.3. Здравство
 - V.III.4.4. Социјално старање
 - V.III.4.5. Комуналне дјелатности
 - V.III.4.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности
 - V.III.4.7. Спорт
 - V.III.4.8. Вјерски објекти
 - V.III.4.9. Остале друштвене службе и дјелатности
- V.III.5. Инфраструктура
 - V.III.5.1. Саобраћајна инфраструктура
 - V.III.5.2. Енергетска инфраструктура
 - V.III.5.3. Телекомуникације
 - V.III.5.4. Термоенергетика
 - V.III.5.5. Хидротехничка инфраструктура
- V.III.6. Остварени урбани стандард
- V.III.7. Урбано зеленило

V.IV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

- V.IV.1. Културно-историјско наслеђе
- V.IV.2. Ресурси (подземне воде, рудна лежишта, пољопривредно земљиште и други ресурси)

G. ПРОБЛЕМИ РАЗВОЈА И УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА

G.I. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

- G.I.1. Простор
 - G.I.1.1 Природни услови

- Г.І.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)
- Г.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта
- Г.І.1.4. Остварена организација простора
- Г.І.1.5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава
- Г.І.1.6. Земљишна политика
- Г.І.1.7. Процес промјене намјене земљишта
- Г.І.1.8. Контролисан и неконтролисан урбани развој
- Г.І.1.9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)
- Г.І.1.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)
- Г.І.1.11. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре
- Г.І.1.12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, подцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града
- Г.І.2. Становништво

Г.ІІ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

- Г.ІІ.1. Природни ресурси
- Г.ІІ.2. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције) и простор као потенцијал за развој

Г.ІІІ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

- Г.ІІІ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)
- Г.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја
- Г.ІІІ.3. Привреда
- Г.ІІІ.4. Непривреда
 - Г.ІІІ.4.1. образовање и наука
 - Г.ІІІ.4.2. Култура
 - Г.ІІІ.4.3. Здравство
 - Г.ІІІ.4.4. Социјално старање
 - Г.ІІІ.4.5. Комуналне дјелатности
 - Г.ІІІ.4.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности
 - Г.ІІІ.4.7. Спорт
 - Г.ІІІ.4.8. Вјерски објекти
 - Г.ІІІ.4.9. Остале друштвене службе и дјелатности
- Г.ІІІ.5. Инфраструктура
 - Г.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура
 - Г.ІІІ.5.2. Енергетска инфраструктура
 - Г.ІІІ.5.3. Телекомуникације
 - Г.ІІІ.5.4. Термоенергетика
 - Г.ІІІ.5.5. Хидротехничка инфраструктура
- Г.ІІІ.6. Остварени урбани стандард
- Г.ІІІ.7. Урбано зеленило

Г.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

- Г.ІV.1. Културно-историјско и природно наслеђе

Д. ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Д.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

- Д.І.1. Простор

- Д.І.1.1 Природни услови
- Д.І.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)
- Д.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта
- Д.І.1.4. Остварена организација простора
- Д.І.1.5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава
- Д.І.1.6. Земљишна политика
- Д.І.1.7. Процес промјене намјене земљишта
- Д.І.1.8. Контролисан и неконтролисан урбани развој
- Д.І.1.9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)
- Д.І.1.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)
- Д.І.1.11. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре
- Д.І.1.12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, подцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града
- Д.І.2. Становништво

Д.ІІ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

- Д.ІІ.1. Природни ресурси
- Д.ІІ.3. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)
- Д.ІІ.3. Простор као потенцијал за развој

Д.ІІІ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

- Д.ІІІ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)
- Д.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја
- Д.ІІІ.3. Привреда
- Д.ІІІ.4. Непривреда
 - Д.ІІІ.4.1. Образовање и наука
 - Д.ІІІ.4.2. Култура
 - Д.ІІІ.4.3. Здравство
 - Д.ІІІ.4.4. Социјално старање
 - Д.ІІІ.4.5. Комуналне дјелатности
 - Д.ІІІ.4.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности
 - Д.ІІІ.4.7. Спорт
 - Д.ІІІ.4.8. Вјерски објекти
 - Д.ІІІ.4.9. Остале друштвене службе и дјелатности
- Д.ІІІ.5. Инфраструктура
 - Д.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура
 - Д.ІІІ.5.2. Енергетска инфраструктура
 - Д.ІІІ.5.3. Телекомуникациона инфраструктура
 - Д.ІІІ.5.4. Термоенергетика
 - Д.ІІІ.5.5. Хидротехничка инфраструктура
- Д.ІІІ.6. Остварени урбани стандард
- Д.ІІІ.7. Урбано зеленило

Д.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

- Д.ІV.1. Културно-историјско и природно наслеђе

Е. ПРОГРАМ И КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА

Е.І. ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

Е.І.1. Простор

Е.І.1.1 Природни услови

Е.І.1.2. Концепција урбаног развоја и организација простора

Е.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта

Е.І.1.4. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Е.І.1.5. Земљишна политика

Е.І.1.6. Процес промјене намјене земљишта

Е.І.1.7. Контролисан и неконтролисан урбани развој

Е.І.1.8. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

Е.І.1.9. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

Е.І.2. Становништво

Е.ІІ. РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

Е.ІІ.1. Природни ресурси

Е.ІІ.2. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)

Е.ІІІ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Е.ІІІ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

Е.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

Е.ІІІ.3. Привреда

Е.ІІІ.4. Непривреда

Е.ІІІ.5. Инфраструктура

Е.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Е.ІІІ.5.2. Енергетска инфраструктура

Е.ІІІ.5.3. Телекомуникациона инфраструктура

Е.ІІІ.5.4. Термоенергетика

Е.ІІІ.5.5. Хидротехничка инфраструктура

Е.ІІІ.6. Остварени урбани стандард

Е.ІІІ.7. Урбано зеленило

Е.ІV. ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

Е.ІV.1. Културно-историјско и природно наслијеђе

ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

Циљеви Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја

Скупштина Града Приједора је донијела Одлуку о приступању изради Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја 2019.-2039. године и иста је објављена у Службеном гласнику Града Приједора број 9/18.

У складу са чланом 179 став 3. Правилника о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења, Одјелење за просторно уређење Града Приједор, као Носиоц припреме, обратило се Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију, са захтјевом за усаглашавање начина израде стратешког документа просторног уређења. Министарство је дало упуства за израду истог, у виду смјерница – формат, координанти систем итд.

Обухват УП Козарца и контакт подручја утврђено је Просторним планом Општине Приједор 2008-2018. године ("Службени гласник Општине Приједор" бр. 10/09).

У склопу обухваћеног подручја, за дио истог у примјени је спроведбени документ—"Измјена и допуна Регулационог плана Козарац-Центар" ("Службени гласник Општине Приједор" бр. 8/07).

Циљ је да Урбанистички план Козарца и контакт подручја буде максимално флексибилан и да обезбједи континуитет у процесу урбанистичког планирања. Циљ је да се кроз израду УП-а отклоне проблеми које су изазвале промјене у простору и да се развој усклади са принципима одрживог развоја и принципима зацртаним у европским и свјетским повељама и документима.

Планом је обухваћено подручје које је Просторним планом Општине Приједор 2008-2018. године одређено као урбано подручје дијела насеља Козарац и дјелова насеља у контакт подручју уз магистрални пут М-4 Приједор-Бањалука.

Обухват Урбанистичког плана (УП) Козарац се простире на сса 9,35 km². Укупна површина Града Приједора износи 834,07 km², тако да обухват УП Козарац чини 1,12% територије Града Приједора. Насељено мјесто Козарац представља центар зоне секундарног центра Козарац, који је смјештен у сјевероисточном дијелу Града Приједора.

Сам обухват Плана заузима дијелове насељених мјеста: Бабићи, Брђани, Дера, Доњи Орловци, Горњи Гаревци, Хрнићи, Камичани, Козарац, Козаруша, Трнопоље. Доњи Орловци припадају са свега 0,06 ha.

У суштини, обухват покрива континуирано изграђени дио насељеног мјеста са урбаним одликама Козарца и околних насељених мјеста са контактним пољопривредним и шумским површинама. У мрежи насеља Просторног плана Приједора 2008-2018. године, насељено мјесто Козарац издвојено је као зона секундарног центра са сљедећим насељеним мјестима у саставу: Брђани, Дера, Хрнићи, Јаруге, Камичани, Козарац, Козаруша, Трнопоље. Сам обухват УП-а обухвата најгушће насељени и изграђени дио Козарца, односно изграђени дио уз доминантне магистралне, регионалне и локалне правце осталих насељених мјеста. Обухват плана је расплинутог, крстастог облика дуж магистралног М4 Нови Град – Приједор –Бања Лука, регионалног Р-474 Козарац–Мраковица–Подграци и локалних путева. Просторни план општине је истакао да су се у Козарцу развила урбана обиљежја посљедњих 50-60 година, и то прије свега у демографском и функционалном, а мање у физиономском аспекту.

Урбанистичким планом Козарца и контакт подручја урбано подручје Козарца и контакт подручја површине (у складу са Просторни планом општине Приједор) сса 9,35 km², подјелено је на двије зоне:

- уже урбано подручје
- шире урбано подручје.

Граница ужег урбаног подручја Козарца поклапа се са границом регулационог плана Козарац Центар (Измјена и допуна). Обухвата површину 0,86 km² (9,2% обухвата подручја УП-а). Ван наведене границе ужег урбаног подручја, налази се шире урбано подручје, које обухвата 8,49 km². Граница ужег урбаног подручја обухвата најгушће изграђено подручје компактне форме. У ужем урбаном подручју циљ је био погушћавање изграђених структура и постизање вишег степена урбанитета карактеристичног за градска подручја, а у ширем урбаном подручју тежило се ка очувању квалитетних пољопривредних површина, са изградњом компатибилно пољопривредним дјелатностима итд.

Плански период за који се доноси План је 2019-2039. година - двадесет година.

Општи и посебни циљеви просторног развоја

За обухват урбанистичког плана дати су општи и посебни циљеви просторног развоја.

Општи циљеви просторног развоја:

- ✚ равномјеран и одржив просторни развој у функцији побољшања квалитете живота и ублажавања депопулацијских трендова, искључивање бесправне градње, стихијског односа у простору;
- ✚ очување и заштита темељних вриједности и идентитета простора;
- ✚ развој структуре насеља уз рационално кориштење простора за урбанизацију и строго контролисање ширења урбаног подручја;
- ✚ примјена принципа енергетске ефикасности, биоклиматског пројектовања и грађења;
- ✚ развој туризма;
- ✚ заштита културног наслеђа кроз интегрални приступ заштите културног пејзажа и рјешавање питања одржавања старих урбаних насеља и објеката;
- ✚ очување, заштита и одржива употреба природне баштине.

Посебни циљеви просторног развоја:

- ✚ одржива просторна организација-усклађен развој, уравнотежен развој функција и дјелатности у насељима, саобраћајна и инфраструктурна опремљеност;
- ✚ очување и унапријеђење идентитета простора-очување и одрживо кориштење културно историјског наслеђа, препознавање елемената и вриједности пејзажа, одрживо кориштење заштићених подручја природе;
- ✚ обезбјеђење просторних услова за повећање запослености у свим секторима и фаворизовање предузетничког духа;
- ✚ унапређење квалитета живота и рада у урбаним и руралним срединама остваривањем могућности избора и задовољавања потреба на свим нивоима;
- ✚ развој свих сегмената саобраћаја и других инфраструктурних система;
- ✚ енергетска стабилност-успостављање стабилног енергетског напајања, повећање учешћа обновљивих извора енергије, повећање енергетске ефикасности уз примјену принципа биоклиматског пројектовања и грађења;
- ✚ прилагођавање динамици промјена-управљање ризицима климатских промјена, примјена пројекта који се односе на изграђену област или локацију која се сада може пренамијенити, тзв. „*brownfield*“ пројеката („*brownfield*“ улагање у постојеће капацитете), те успостављање одрживог туризма;
- ✚ постизање стандарда заштите околине.

Задаци Плана који из ових циљева произилазе су дефинисани по секторима:

I ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

ПРОСТОР

1. Природни услови

Везано за природне услове, циљ је планираним аквностима не нарушити природне одлике и карактеристике рељефа, тла, климе, воде, односно максимално их чувати за будућа поколења. Фокусирање је на максималну заштиту све угроженије животне средине, темељену на принципима одрживог развоја и принципима зацртаним у европским и свјетским повељама и документима.

2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

Циљеви развоја овог подручја су:

- ✚ постизање ефикасности: економске, функционалне и просторне;
- ✚ заштита квалитета средине и квалитета живљења;
- ✚ омогућити капитална улагања на подручју обухвата;
- ✚ мање коришћење аутомобила, боља приступачност;
- ✚ очување идентитета и његовање специфичности које ово подручје посједује;
- ✚ подизање стандарда и квалитета становања, коришћење и опремање простора;
- ✚ уређење система паркирања.

3. Правни и имовински статус земљишта

Овим планом дефинишу се сљедећи циљеви:

- ✚ рационално коришћење земљишта као ријетког и ограниченог ресурса;
- ✚ стварање електронске базе података о земљишту;
- ✚ јачање улоге локалне самоуправе у управљању земљиштем;
- ✚ разјашњавање својинске ситуације земљишта;
- ✚ комплетирање катастарске евиденције;
- ✚ убрзавање издавања грађевинских дозвола;
- ✚ омогућавање партнерства између јавног и приватног сектора.

4. Остварена организација простора

- ✚ један од основних циљева израде Урбанистичког плана је дефинисање реалних просторних могућности за раст и развој овог подручја;
- ✚ формирање организованог и рационалног простора грађевинског земљишта, уз обезбјеђење једнаких услова за становање, рад и рекреацију и равномјернију мрежу пратећих садржаја;
- ✚ заштита животне средине и културно-историјског наслеђа;
- ✚ обезбјеђење сигурности од природних и створених деструктивних утицаја;
- ✚ дефинисање потребних објеката и мрежа техничке инфраструктуре;

- ✚ развој базирати на принципима одрживог развоја-грађани са свим својим различитостима, квалитетима, испуњавају своје потребе, а да при томе не угрожавају стање природних система или животне услове других људи, како у садашњем времену, тако и у будућности;
- ✚ формирање и усавршавање урбане структуре "града" кроз дефинисање регулације и услова изградње и реконструкције за поједине зоне;
- ✚ стварање оптималних просторних услова за несметани развој привредних капацитета и њихово укључивање у међународне економске токове.

5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Савремени концепт заштите животне средине захтијева континуирано праћење степена аерозагађења, хидрозагађења, педозагађења, биљног покривача, фауне, хигијенског стања средине, здравственог стања људи, буке, вибрација, штетних зрачења и других појава и показатеља стања животне средине. Општи критеријуми за заштиту животне средине полазе од међународно утврђених еколошких принципа који се могу свести на следеће:

- ✚ Најбоља политика заштите животне средине заснована је на превентивним мјерама, што подразумијева благовремено спречавање негативних утицаја на животну средину, умјесто уклањања њихових посљедица.
- ✚ У процесу доношења одлука о изградњи привредних и инфраструктурних објеката мора се анализирати и јасно утврдити утицај њихове изградње и рада на квалитет животне средине.

Заштита животне средине постићи ће се остваривањем више општих и појединачних циљева, који се односе на:

- ✚ Заштиту необновљивих ресурса;
- ✚ Штедњу енергије и кориштење најчистијих могућих технологија;
- ✚ Смањење отпада и његова рециклажа;
- ✚ Флексибилност процеса одлучивања да би се омогућила већа подршка локалним заједницама;
- ✚ Разматрање тла као пуноправног ресурса;
- ✚ Заштита вода од загађења (свеобухватно каналисање и пречишћавање отпадних вода из насеља и индустријских погона, заштита подземних и геотермалних вода);
- ✚ Заштиту земљишта од загађења (заштитом пољопривредног и грађевинског земљишта у насељима и његовој граничној зони, заштиту земљишта од загађења аероседимената, од депоновања отпадака, на мјестима која нису за то предвиђена);
- ✚ Заштиту ваздуха од загађења (обезбјеђивањем јединственог система топлификације, контролисање аерозагађења од саобраћаја, као и поштовање мезо и микро климатских услова при избору локација за потенцијалне загађиваче, активацијом већ предвиђених постројења, односно система и уређаја за пречишћавање у оквиру индустријских процеса, кориштењем алтернативних горива);
- ✚ Заштиту од буке (адекватним планирањем саобраћајница, саобраћајних токова и контролисања саобраћајне буке, као и различитим мјерама

заштите. Планиране мјере заштите огледају се у правилном лоцирању извора буке у односу на пријемник, смањење стварања буке, правилно пројектовање заштитних зона, спречавање њеног ширења у околину),

- ✚ Рационално кориштење електричне енергије и изградњу енергетски ефикасних објеката и
- ✚ Заштиту вегетације (заштиту од сјече, различитих болести и елементарних непогода, као и угрожавања пејзажних вриједности вегетације).

С обзиром на идентификоване проблеме који нарушавају квалитет животне средине подручја Козарца, заштита животне средине овог мјеста мора бити интегрисана у планове будућег развоја, тј. конкретно за услове избора и одобравања локације за поједине активности, неопходно је дефинисати стратегију унапређења и заштите животне средине преко сљедећих активности:

- ✚ Санација еколошких "црних тачака" (дивље депоније) као услова за даљи развој еколошки прихватљиве индустрије, пољопривреде и туризма, заснованих на принципима одрживости. Кроз анализу стања, оцјену и мјере заштите животне средине дати су одређени приједлози који се директно односе на санирање постојећег стања најугроженијих тачака.
- ✚ Заштита свих изворишта за водоснабдевање питком водом, заштита свих водотока на територији Козарца, заштита природних добара и шумских површина као природне основе за развој и заштиту животне средине.
- ✚ Планирани нови инвестициони објекти морају задовољити ниво квалитета средине према одговарајућим стандардима и прописаним нормама. При издавању урбанистичке документације и техничких услова за све инвестиционе објекте – потенцијалне загађиваче, морају се обезбједити све потребне сагласности и урадити анализе утицаја на животну средину. Инвестиционо технички програми морају да садрже техничкотехнолошко рјешење за минимизирање емисије загађујућих материја у животну средину, а према важећим нормама и стандардима.

У области заштите становништва, материјалних добара и животне средине поплавама, шумским пожарима, земљотресима, олујним невременом, градом и техничко – технолошким акцидентима, дефинишу се сљедећи циљеви:

- ✚ реализација превентивно – техничких мјера заштите од поплава: праћење стања водостаја, изградња водозащитних објеката односно насипа, одржавање постојећих заштитних објеката, чишћење канала;
- ✚ благовремена реализација мјера прописаних "Планом активности у припреми и спровођењу мјера заштите и спасавања од поплава за подручје града Приједора";
- ✚ интервентне мјере у случају поплава односе се на организацију заштите и спасавања становништва у зони плавлјења, а по потреби и њихове евакуације и стварања услова за привремено одвијање живота на измјештеној сигурној локацији;
- ✚ ангажовање људства и механизације за организовање превоза чамцима;
- ✚ изградња привремених насипа као и преусмјеравање отицања воде из угрожених подручја;

- ✚ мјере за ублажавање и отклањање посљедица базирају се на санирању посљедица, санацији терена, дезинфекцији површина, бунара и објеката у плављеној зони;
 - ✚ обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара, посебну пажњу посветити изградњи и одржавању хидрантске мреже;
 - ✚ обезбједити техничку исправност уређаја и примјену превентивних мјера заштите од пожара;
 - ✚ предузети све потребне мјере на спречавању појаве ватре на отвореном простору (паљење корова и слично);
 - ✚ у стамбеним и другим објектима обезбједити апарате за гашење пожара;
 - ✚ доњети одговарајуће планове заштите од пожара и прецизирати начине спасавања људи и материјалних добара;
 - ✚ обезбједити ефикасан надзор и контролу у области заштите од пожара;
 - ✚ превентивне мјере у случају земљотреса: примјена прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите;
 - ✚ ширити систем противградне заштите;
 - ✚ јачати материјално техничке и људске капацитета за интервентну помоћ и за брзо отклањање посљедица елементарних непогода у саставу територијалне ватрогасне јединице и предузећа Комуналне услуге;
 - ✚ модернизација и реконструкција постојећих индустријских капацитета;
 - ✚ провођење превентивних мјера и примјена прописа приликом транспорта, складишта и употребе опасних и лако запаљивих материја;
- у области заштите од ратних дејстава:
- ✚ одредити склоништа допунске заштите, првенствено у објектима предузећа, као и у адекватним природним објектима;
 - ✚ израдити планове за склањање људи и материјалних добара.

6. Земљишна политика

Земљишна политика представља политику чија је сврха управљање земљиштем као ресурсем од интереса за државу и локалну самоуправу. Има изразито мултидисциплинарни карактер (садржи економску, социјалну, административно-правну, еколошку димензију). Земљишна политика може значајно допринијети квалитетном просторном развоју. У развијеним државама значајни приходи локалне самоуправе долазе од управљања земљиштем, нарочито од грађевинског земљишта (продаја, опремање, давање у закуп, кориштење).

Грађевинско земљиште представља један од најзначајних ресурса локалне самоуправе, а који у претходном периоду није био квалитетно искоришћен. Урбана земљишна политика представља сегмент земљишне политике који се бави градским грађевинским земљиштем као најпрофитабилнијом врстом земљишта. Пољопривредна земљишна политика је усмјерена на заштиту пољопривредног земљишта, прије свега најквалитетнијег пољопривредног земљишта.

Основни циљеви земљишне политике на подручју обухвата Плана су:

- ✚ рационални кориштење грађевинског земљишта;
- ✚ подстицање урбане обнове и погушћавање насеља;
- ✚ заштита квалитетног пољопривредног земљишта;
- ✚ промовисање инвестирања кроз ефикасно прибављање локација.

Инструменти земљишне политике (нарочито урбане земљишне политике) у временском хоризонту плана требају бити сљедећи:

- ✚ планерски – урбанистичка и грађевинска регулатива (урбанистички и регулациони планови, планови парцелације, прописи о грађењу), забрана или рестрикција изградње на одређеној локацији;
- ✚ порески (фискални) - поред класичних пореза потребно је увести и друге порезе или општинске таксе, као што је порез или такса на повећану вриједност земљишта; на неизграђено земљиште; на промјену намјене земљишта, на комерцијално земљиште (за пословање и станове за издавање и продају). Могућа су и посебна изузећа од плаћања пореза или таксе;
- ✚ тржишни - слободно тржиште промета земљиштем, продаја земљишта, постојање приватних, јавних и мјешовитих предузимачких компанија, могућност прединвестирања у земљиште, укључујући и приватни капитал кроз конкретне програме и пројекте;
- ✚ финансијски-постојање различитих банкарских и других финансијских институција, као што су кредитне задруге, штедионице, инвестициони фондови, институционални инвеститори и могућност кредитирања производње грађевинског земљишта и изградње, као и развијено секундарно тржиште капитала и хартија од вредности и плаћање помоћу дионица и
- ✚ административни - експропријација, ограничавање права држања празног земљишта, обавеза уређења земљишта тј. парцелација, заштита природних и културних објеката.

Ово захтјева дефинисање и доношење одговарајуће правне регулативе за спровођење планова која се односи на сљедеће инструменте:

- ✚ аквизиција земљишта, коју јавне власти спроводе не само за имплементацију стамбених пројеката, већ и за развој економских активности и имплементацију развојних пројеката;
- ✚ експропријација (само за обезбјеђење јавног интереса);
- ✚ право прече куповине;
- ✚ (ре)парцелација земљишта (спречавање парцелације - цјепања катастарских парцела у рубним зонама грађевинског земљишта које нису покривене плановима); и
- ✚ развој локалне инфраструктуре, као и, евентуално, могућност склапања уговора између локалне управе и власника земљишта о обавезној имплементацији плана.

Кључна ствар за ефикасно функционисање земљишне политике представља одређивање својине на земљишту. Локалне власти морају да имају сљедеће одговорности:

- ✚ стицање и располагање јавном својином - земљиштем, управљање земљиштем у локалној својини (куповање, продавање, издавање у закуп и др.);
- ✚ детаљније регулисање локалним прописима појединих законских рјешења, како би била прилагођена локалним условима;

- ✚ прикупљање јавних прихода (пореза и др.), у циљу финансијског оспособљавања за куповину земљишта, инвестирање у опремање земљишта, грађење и на тај начин капитализацију локалне имовине;
- ✚ комплетирање надлежности и одговорности за регулисање коришћења земљишта, "производњу" (уређење и опремање) грађевинског земљишта-локација, организовање и развијање јавних услуга, производњу станова и одговорност за општи привредни и социјални развој. Локална агенција за обезбјеђење земљишта у смислу локација (Дирекција за грађевинско земљиште) треба да буде надлежна за координацију свих послова.

Велики значај за земљишну политику имају процеси које се односе на имовинска права и то:

- ✚ повраћај земљишта бившим власницима (реституција);
- ✚ реформа права закупа;
- ✚ комасација и репарцелација земљишта.

У БиХ још није усвојен Закон о реституцији земљишта.

Код реформе права закупа потребно је регулисати различите аспекте закупа, концесионарства због инфраструктурног развоја и различитих видова лизинга у зависности од функција (становање, комерцијалне дјелатности, индустријске и друге).

Генерално, земљишна политика мора располагати одређеним инструментима као што су:

- ✚ економски инструменти (пореска и кредитна политика, формирање финансијских институција као што су развојне банке, хипотекарне банке, приватни фондови, развој тржишта хартија од вриједности и капитала итд.);
- ✚ организациони инструменти (формирање агенције за производњу земљишта–локација, промовисање партнерства јавног и приватног сектора);
- ✚ правни инструменти (доношење локалних прописа за прилагођавање законских рјешења локалним условима).

7. Процес промјене намјене земљишта

Основни циљеви су:

- ✚ земљиште користити у складу са прописаном намјеном на рационалан начин;
- ✚ приликом изградње пратити и максимално користити микроклиматске и створене услове на терену;
- ✚ свака врста намјене површина има потребу опремања инфраструктуром сагласно врсти активности и интензитету.

8. Контролисан и неконтролисан урбани развој

Планска рјешења је потребно усклађивати са важећом (усвојеном) просторно планском документацијом која покрива ово подручје.

9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

У планском периоду потребно је искористити предности близине националног парка, као и већих урбаних центара на свеукупни развој овог подручја.

10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)

Приликом планирања активности (градња) у простору потребно је да се испоштују важећи заштитни појасеви.

11. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

У области комуналне инфраструктуре дефинишу се сљедећи циљеви:

- ✚ побољшање комуналне опремљености;
- ✚ стављање што већих броја гробаља под газдовање комуналним предузећима;
- ✚ уређење и проширење гробаља;
- ✚ одређивање локације за сточну пијацу;
- ✚ планирање и уређење тржнице-опремање и изградњу ускладити са прописаним условима;
- ✚ изградња централне котловнице (топлане).

12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, подцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града

- ✚ подстаћи цјелокупан развој обухвата Плана;
- ✚ повезати цјелокупан обухват Плана;
- ✚ обезбједити трајно очување равнотеже насеља обухвата Плана;
- ✚ унапређење еколошких квалитета обухвата и непосредног окружења;
- ✚ очување идентитета;
- ✚ стварање погодне климе за привредни развој;
- ✚ одрживи социјални развој по мјери локалне заједнице;
- ✚ обезбјеђење квалитетније доступности централном дијелу обухвата;
- ✚ унапређење нивоа инфраструктурне опремљености.

СТАНОВНИШТВО

Основни циљеви у области демографије су:

- ✚ подизање стопе наталитета и елиминисање негативног природног прираштаја на нивоу обухвата Плана;
- ✚ повратак дијела предратног становништва, превасходно из иностранства;
- ✚ смањење емиграција ка урбаним центрима, превасходно Приједору и иностранству;
- ✚ задржавање млађих контигената становништва;
- ✚ доношење популационе политике;
- ✚ јачање ширења здравствене, социјалне и друге заштите становништва;
- ✚ системом образовања обухватити све генерације;

- ✚ заштита и помоћ старијим грађанима путем усклађених програма помоћи и по потреби збрињавање;
- ✚ брже развијати привредне и друге активности ради стварања нових радних мјеста;

II РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Општи циљеви у области заштите и коришћења пољопривредног земљишта у планском периоду су сљедећи:

- ✚ чување површина пољопривредног земљишта у долинама ријека, које су посебно угрожене развојем насеља, привреде, саобраћајне инфраструктуре и др.
- ✚ уређење и култивисање пољопривредног земљишта примјеном савремених агротехничких мјера;
- ✚ вршити сталну контролу плодности пољопривредног земљишта (сваке пете године) и смањивање на прописане стандарде штетних материја употребом пестицида и минералних ђубрива,
- ✚ подстицање процеса укрупњавања, специјализације и интензификације породичних пољопривредних газдинства.
- ✚ стварање услова за опстанак, обнову и развој породичних пољопривредних газдинства на просторима која су захваћена процесима депопулације.
- ✚ повећање пољопривредне производње у свим областима, које би створило услове за успјешније очување и побољшање пољопривредног земљишта.
- ✚ обнова и развој задругарства или других облика организовања простора обухвата УП-а Козарац.
- ✚ увођење органске пољопривредне производње,
- ✚ законски регулисати бесправну изградњу на пољопривредном земљишту;
- ✚ при изградњи грађевинских објеката и саобраћајница, неопходно је водити рачуна о правилном депоновању хумуса као природног ресурса непроцењиве вриједности. У том контексту је при изради документације нижег реда неопходно планирати мање локације погодне за депоновање хумуса.

Општи и посебни циљеви у области шума и шумског земљишта су:

- ✚ одржавање и побољшање стања шумских екосистема;
- ✚ одржавање здравља и виталности шумских екосистема;
- ✚ одржавање и подстицање производних и општекорисних функција шума;
- ✚ заштита и очување природних добара, предјела, амбијенталних цјелина, пејзажа и станишта;
- ✚ контролисано, рационално и одрживо коришћење шумских ресурса, усклађено са принципима заштите животне средине уз привредну проводљивост и друштвену прихватљивост;
- ✚ забрана смањења површина под шумом (крчење);
- ✚ забрана сјече, уклањања и угрожавања заштићених, ријетких и угрожених биљних врста и њихових станишта;
- ✚ газдовање шумама у складу са Законом о шумама и шумско-привредном

- основом;
- ✚ заштита и очување посебно вриједних састојина, група стабала, појединачних стабала и станишта;
- ✚ заштита, конверзија, реконструкција и реституција деградираних, девастираних, измијењених и угрожених састојина и екосистема;
- ✚ трајно повећање прираста, а самим тим и приноса, те постизање оптималне структуре приноса која ће да обезбједи трајност продукције;
- ✚ све активности на коришћењу шума и шумског земљишта морају бити у функцији заштите природних вриједности.
- ✚ успостављање трајног мониторинга здравственог стања шума;
- ✚ увођење савремених информационих технологија (GIS) у процесу планирања у шумарству;

АНТРОПОГЕНИ РЕСУРСИ (изграђени фондови и функције)

- ✚ унапређење постојећег стамбеног фонда (посебно колективно становање);
- ✚ изградња и побољшање услова јавних служби;
- ✚ заштита објеката културно-историјског наслеђа;
- ✚ унапређење саобраћајне повезаности како унутар обухвата, тако и са околним насељеним мјестима и центрима.

ПРОСТОР КАО ПОТЕНЦИЈАЛ ЗА РАЗВОЈ

Подручје УП-а (и околине) Козарца има одређене природне и створене потенцијале који се у будућности могу у знатно већој мјери и интензитету користити. Активирањем, проширивањем и интензивирањем коришћења тих потенцијала може се очекивати и знатно бржи економски развој.

У том смислу, све активности морају се базирати на принципима одрживог развоја, унапређењу природне средине и одрживом коришћењу природних ресурса. Као један од првих потенцијала је грађевинско земљиште, који има неограничен вијек трајања.

Он је најважнији катализатор за претварање новца, тј. инвестиција у капитал. У овом УП-у, то се постигло кроз:

- ✚ стварање нових атрактивних локација (грађевинско земљиште, грађевинско земљиште-привреда, привредне зоне);
- ✚ промјеном намјене и садржаја у смислу освјежења и увођењем различитих функција (објекти културе, тржница, топлана итд.)
- ✚ рециклажу грађевинског земљишта.

III ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

СТАМБЕНИ ФОНД (стамбене зоне)

Циљеви и задаци у домену становања су:

- ✚ стално унапређивати квалитет стамбеног фонда;
- ✚ оптимално коришћење простора обухвата УП-а;
- ✚ обезбједити здраве услове становања кроз задовољавање основних потреба становника (физиолошких, психолошких и социолошких итд.);

- ✚ створити равноправне и уједначене услове за живот у свим утврђеним зонама;
- ✚ мјерама економске и урбанистичке политике пожељно је усмјерити миграције становништва, како би се стационарирало на простору Козарца;
- ✚ уређење јасне стамбене политике за угрожене категорије становништва у складу са европским стандардима;
- ✚ развој нових подручја за становање у контексту планирања осталих функција на подручју УП-а;
- ✚ оживљавање идентитета и реинтеграције традиционалних у савремене и савремених у традиционалне облике становања;
- ✚ подржати изградњу стамбених групација за младе, перспективне људе;
- ✚ подржати изградњу стамбених групација за одређене рањиве категорије становништва;
- ✚ повећати укупни комфор становања у смислу обезбјеђења пратећих садржаја за квалитетно становање, као што су снабдјевачки, услужни и културни садржаји, потребне површине отвореног простора јавних, поплочаних и зелених површина, дјечијих игралишта, зона мирујућег саобраћаја;
- ✚ постизање оптималних густина и квалитета становања у свим зонама, у циљу формирања квалитетне континуиалне урбане матрице и заштите ресурса шумског и пољопривредног земљишта.

ЦЕНТРИ СА РАСПОРЕДОМ И КАПАЦИТЕТИМА ЈАВНИХ СЛУЖБИ И САДРЖАЈА

- ✚ изградња недостајућих служби на цијелом обухвату плана са посебним акцентом на прву цјелину (њен централни дио);
- ✚ побољшање приступачности јавним службама;
- ✚ побољшање инфраструктурне опремљености на цијелом обухвату Плана.

ПРИВРЕДА

Циљеви у овом домену су:

- ✚ активирање привредних дјелатности заснованих на знању, подршка иновацијама и усвајању нових технолошких рјешења и развој производа;
- ✚ подршка развоју привредних зона;
- ✚ модернизација политике запошљавања подршком развоју предузетништва и стварању амбијента који подстиче МСП;
- ✚ подстицај превасходно регионалној али и међународној сарадњи у различитим областима – превасходно туризма;
- ✚ унапређење сарадње приватног и јавног сектора, јачање мјесних заједница ради подршке локалном развоју уз успостављање партнерстава свих актера;
- ✚ усклађивање привредног развоја са принципима одрживог развоја;
- ✚ формирање нових простора за развој привредних дјелатности: проширење постојећих и планирање нових;

Специфични циљеви су:

- ✚ индустрија: повећање секторске и територијалне конкурентности и запослености обезбјеђењем повољних општих, инфраструктурних и просторних услова, као и просторна дистрибуција усклађена са потенцијалима подручја и смањењем притисака на ресурсе;
- ✚ пољопривреда: усклађивање начина коришћења пољопривредног земљишта са природним погодностима и ограничењима темељено на принципу одрживог развоја;
- ✚ туризам: одрживи развој туризма базиран на потенцијалима подручја и истраживања и околног простора, у ужем и ширем смислу; заштита културно-историјског наслеђа и животне средине; санација, адаптација, реконструкција, модернизација постојећих објеката туристичког смјештаја и угоститељских објеката, ради постизања виших и високих категорија; активно ангажовање локалног становништва уз брзу и ефикасну едукацију за послове туризма; туристички развој интегрисати у туристички развој регије.

НЕПРИВРЕДА

Јавне службе, као елементарни систем од кога у великој мјери зависи просторни и укупни развој подручја обухвата, али које истовремено и зависе од укупног развоја, биће усмјерена ка сљедећим циљевима:

- ✚ изградња недостајућих јавних служби, као и одржавање постојећих;
- ✚ евиденција јавних служби, зарад оптималног планирања, управљања, коришћења и организације;
- ✚ одговарајући просторни распоред јавних служби са циљем побољшања приступачности;
- ✚ подизање свијести о значају и промоција јавних служби зарад већег квалитета живота становништва;

Неопходно је одржавати и побољшати квалитет постојећих и новоизграђених јавних служби, као и њихову организацију у смислу приступачности, приучивости и промоције:

- ✚ приступачност се односи првенствено на саобраћајну али и на приступачност путем електронских услуга;
- ✚ приучивост подразумјева специфичне економске инструменте при чему се има у виду јавни интерес јавних служби;
- ✚ промоција подразумјева активирање свих заинтересованих актера-од државних и локалних институција, преко приватног сектора и удружења грађана, уз максимално коришћење електронских и других медија.

1. Образовање и наука

Предшколско образовање

Ослањајући се на "Стратегију развоја образовања Републике Српске", издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ повећање обухвата дјече узраста од три до шест година предшколским васпитањем и образовањем;
- ✚ израда ефикаснијег и квалитетнијег система услуга предшколског васпитања и образовања;
- ✚ побољшавање постојећег модела иницијалног образовања и професионалног развоја и ефикаснијег система континуираног стручног усавршавања васпитача;
- ✚ подизање свијести јавности и доносиоца одлука о значају раног учења и могућим ефектима на каснији развој и учење;
- ✚ стварање услова за укључивање у институционално предшколско васпитање и образовање дјече која одступају од типичног развоја.

Такође, за простор обухвата, издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ искористити недовољно искоришћене остале објекте друштвене инфраструктуре-нпр. подручне школе, за развој дјечјих установа, тј. стварање комбинованих установа-предшколско и основно образовање;
- ✚ усклађивање са нормативима који третирају ову област.

Основно образовање

Ослањајући се на "Стратегију развоја образовања Републике Српске", издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ потпун обухват дјече обавезним деветогодишњим основним васпитањем и образовањем;
- ✚ подизање квалитета основног васпитања и образовања;
- ✚ унапређење услова рада школе и модернизација процеса наставе у основном образовању;
- ✚ јачање васпитне улоге основне школе;
- ✚ усклађивање мреже школа са демографским, економским и социјалним промјенама у друштву.

За простор обухвата, издвајају се:

- ✚ поштујући нормативе извршити адаптацију, реконструкцију, доградњу или изградњу објеката, по потреби у планском периоду.

Узимајући у обзир Агенду 21, дефинишу се сљедећи циљеви за развој образовања:

- ✚ обезбјеђивање приступа омладини и дјечи свим облицима образовања и проширивање образовних могућности;
- ✚ посебну пажњу усмјерити ка дјечи-примјена програма у домену здравствене заштите, образовања и описмењивања итд.

2. Култура

Ослањајући се на "Стратегију развоја културе Републике Српске", издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ успостављање система транспарентне културне политике;
- ✚ висок квалитет умјетничке продукције и професионализација;
- ✚ културна писменост (медијска, позоришна, музичка, плесна, филмска,,,) у заједници-активна публика;
- ✚ интернационализација и присуство на међународној сцени;
- ✚ децентрализација.

Конкретно, за простор обухвата издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ јачање улоге сектора културе и информисања, уз одговарајућу просторну и организациону подршку, повећање понуде... са циљем јачања централитета и атрактивности Козарца;
- ✚ реконструисати и опремати постојеће објекте;
- ✚ иградња новог објекта омладинског центра;
- ✚ инкорпорирати садржаје културе у друге функције као што су пословање, трговина, угоститељство;
- ✚ близина националног парка "Козара" представља добар темељ за развој културе-музеј, библиотеке, галерије, омладински центар.

3. Здравство

"Стратегијом примарне здравствене заштите", издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ јачање планирања и организације у примарној здравственој заштити;
- ✚ успостављање неопхоних управљачких меахнизма;
- ✚ ширење модела породичне медицине;
- ✚ успостављање ефикасног система пружања услуга;
- ✚ развој и имплементација информационог система;
- ✚ јачање учешћа локалне заједнице у обезбјеђивању примарне здравствене заштите итд.

За простор обухвата плана, издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ ојачати специјалистичке амбуланте;
- ✚ обезбједити добру опслуженост насеља удаљених од центра;
- ✚ на овај начин утицати на стандард пружања здравствених услуга, односно побољшање параметра односа броја љекара и броја становника;
- ✚ обезбједити потребан број апотека.

Ослањајући се на Агенду 21 (Agenda 21, Programme of Action for Sustainable Development, UNCED, Rio de Janeiro, 1992) као један од најважнијих теоретских платформи везан за креирање политика одрживог урбаног развоја, у области заштите и унапређења људског здравља, дефинишу се и ови циљеви:

- ✚ развијање примарне здравствене заштите;
- ✚ испуњење примарних здравствених потреба сеоског, семиурбаног и урбаног становништва;

- ✚ приоритетно постизање просторне покривености здравственим службама за оне популационе групе које за тим имају највећу потребу, посебно за оне које живе у сеоским подручјима;
- ✚ изграђивање основне службе здравствене инфраструктуре, праћење и планирање система;
- ✚ међусекторска сарадња и координација;
- ✚ подршка развоју истраживања и методологије.

4. Социјално старање

Циљеви у овом домену су:

- ✚ јачање сектора социјалне заштите-бриге о старим лицима-овај простор нуди добре просторне услове и демографску слику околног потенцијално гравитирајућег простора (повољни природни услови-очувана животна средина, близина Бања Луке и Приједора-демографски капацитет ових центара је веома значајан, добра саобраћајна повезаност -планирана траса аутопута);
- ✚ изградњу, доградњу објеката социјалне заштите вршити у складу са важећим законским и подзаконским актима који третирају ову област.

5. Комуналне дјелатности

Циљеви у овој области су:

- ✚ унапређење и осавремењавање постојећих површина и објеката;
- ✚ на рекултивацији, односно уређењу свих простора који се непрописно и нехигијенски користе у датој намјени-дивље депоније, пијачне трговине на "импровизованим" тезгама на прометним мјестима и око самих пијаца;
- ✚ уређење и опремање тржнице/пијаце;
- ✚ могућност отварања посебних пијачних простора за продају сувенира (близина националног парка "Козара");
- ✚ отварање тржнице и сточне пијаце;
- ✚ изградња нових гробаља и уређење постојећих вршити у складу са важећом законском и подзаконским актима који третирају ову област;
- ✚ приликом планирања нових гробаља потребно је водити рачуна о: локацији-ван или руб насеља, амбијентално и по конфигурацији терена погодно за сахрањивање, земљиште повољних педолошких карактеристика-оцједитост, прозрачност, стабилност, изван токова подземних и надземних вода, изван водозащитних и поплавних подручја, изван заштићених дјелова природе и подручја шума, довољно удаљено од аутопута и жељезнице, односно грађевинске парцеле на којој је изграђена или се може градити грађевина за стамбено-пословну намјену;
- ✚ приликом проширења постојећих гробаља потребно је водити рачуна о претходно наведним условима;
- ✚ водити рачуна о хигијени јавних површина.

6. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Циљеви из овог домена друштвене инфраструктуре су:

- ✚ остварити репрезентативност ових објеката;
- ✚ остварити оптималну просторну дисперзију;
- ✚ сачувати све објекте административних функција и дефинисати по потреби и нове, као подршка развоју овог подручја;
- ✚ адаптацију, реконструкцију, доградњу, изградњу усклађивати са нормативима који важе за ову област;
- ✚ оставити могућност комбиновања функција мјесних заједница и културних садржаја, типа поливалентних дворана;
- ✚ као приједлог сједишта мјесне заједнице даје се објекат садашњег ватрогасног доба (потребна реконструкција).

7. Спорт

Основни циљеви су:

- ✚ интегрални приступ планирању спорта, рекреације и туризма;
- ✚ кључни квалитети мрежа рекреативних простора су: разноврсност различитих категорија рекреативних простора, разноврсност рекреативних садржаја и простора, њихова доступност и квалитет пута до њих, као и њихова адекватна опремљеност и уређеност;
- ✚ опремање, одржавање објеката спорта;
- ✚ сачувати и реконструисати постојеће објекте спорта;
- ✚ оснивање нових објеката ради постизања оптималне просторне дистрибуције;
- ✚ уређивање зелених површина за бављење спортом;
- ✚ рекреација ван обухвата Плана у великој мјери је повезана са туризмом (близина НП "Козара"). Кључна ставка у том смислу је доступност рекреативних садржаја НП-а, а основни мотиви су: контакт са природом и уживање у љепотама природног пејзажа, упознавање природних и културно-историјских споменика и упражњавање рекреативних активности у новом амбијенту.

8. Вјерски објекти

Према многим истраживањима, школа и вјерски објекат су стуб развоја руралног подручја и руралних насеља, посебно у домену културе и социјалног живота, стога овај аспект треба на сваки начин подржати и охривати.

Циљеви су:

- ✚ вјерски објекти, треба да опстану упркос негативним демографским токовима и буду реконструисани у свему према условима заштите градитељског наслеђа;
- ✚ сачувати све локалитете и у складу са могућностима дефинисати нове локације;
- ✚ планирати комбиновање функција вјерских објеката са културним садржајима и комплексима зелених површина;
- ✚ треба да прихвате додатне садржаје у непосредном окружењу (близина подручја туристичког значаја).

9. Остале друштвене службе и дјелатности

Циљеви у овом домену су:

- ✚ удруживање грађана потребно је подржати од стране Града/МЗ ради унапређења постојећег стања у областима од значаја;
- ✚ посебно треба дати подстицај оним удружењима, чији се циљеви удруживања поклапају или су блиски са развојним циљевима и мјерама овог подручја.

ИНФРАСТРУКТУРА

1. Саобраћајна инфраструктура

Циљеви који се намећу у погледу саобраћајне инфраструктуре су:

- ✚ изградња аутопута Бања Лука - Приједор;
- ✚ реконструкција магистралног и регионалног пута;
- ✚ изградња тротоара у урбаним срединама обухвата, поготово на мјестима гдје гравитира велики број рањивих учесника у саобраћају (школе, објекти здравства, вјерски објекти и др...);
- ✚ изградња аутобуских стајалишта ван коловоза у складу са прописима који дефинишу ово област;
- ✚ да се на бази просторног развоја општине планира развој локалне мреже путева односно њихова реконструкција или изградња, обезбјеђујући одговарајућу покривеност простора општине са мрежом локалних путева;
- ✚ да се у организацији јавног превоза полази од оптималне мреже линија (врста линија, међустанична растојања, средња дужина путовања и сл.) оптималног броја возила (одговарајуће фреквенце, капацитета и попуњености). Линије јавног превоза треба да буду усаглашене са распоредом становништва, односно линијама жеља путника, дужини пјешачења до станице и стајалишта (5 - 10 минута тј. максимално 1000 m за изванградско подручје);
- ✚ да се планира изградња аутобуске станице чиме би се утицало на самњење саобраћајне гужве у центру и створили би се услови за унапређење јавног превоза путника, при чему би се побољшали и сами услови рада предузећа и предузетника који врше превоз путника;
- ✚ да се обезбједи задовољавајући ниво економичности транспорта и безбједности саобраћаја избором одговарајућих технолошких рјешења, као и заштита од негативних утицаја саобраћајне инфраструктуре и саобраћаја који се одвија на њој односно простор кроз који пролази;
- ✚ да се обезбједи поуздан рад саобраћајног система у редовним околностима, а посебно у случајевима природних и вјештачких катастрофа (развијајући мрежу, умјесто појединачних саобраћајница);
- ✚ израда пројектно техничке документације хоризонталне, верикалне сигнализације и опреме пута;

- ✚ да развој локалне мреже прати развој намјене површина и друштвено-економски развој општине, континуалног самоуправног планирања.

Рјешења треба да буду у рационалним границама коштања и морају одговорити условима које прописују савремени стандарди за грађење и заштиту животне средине.

2. Енергетска инфраструктура

Основни циљ овог планског документа је прилагођавање постојећих и изградња нових електроенергетских капацитета у циљу обезбјеђења и сигурности напајања постојећих и нових потрошача на подручју Козарца.

Кад је у питању област електроенергетска инфраструктура, за потпунији увид, потребно је узети у обзир шире подручје и изван обухвата Урбанистичког плана Козарац, гдје потрошачи због честих испада средњенапонских постројења, остају без струје.

Према томе, у план се мора ући са сљедећим циљевима:

У циљу приближавања напојних дистрибутивних ТС, те средњенапонске мреже потрошачима потребно је планирати:

- ✚ реконструкцију и новоизградњу сеоских СН водова и НН мрежа, са повећањем броја трафо-станица и тенденцијом смањења просјечне дужине НН излаза,
- ✚ реконструкцију и модернизацију постојећих дистрибутивних ТС и изградњу одређеног броја нових трафо-станица 20/0.4 kV.

Плански циљеви потрошње електричне енергије

Изградњом привредних капацитета потребно је више пажње посветити изградњи преносних водова, што ће проузроковати и већу потрошњу електричне енергије и мање губитке у водовима.

На основу програмских елемената развоја подручја које је обухваћено овим урбанистичким планом, те услова за димензионисање електроенергетских мрежа, процијениће се потрошња енергије и планирати изградња нових електро-енергетских постројења за плански период. Према условима планских потреба одредиће се услови и планови обезбјеђења ел. енергије у границама Урбанистичког плана Козарац.

Планирање потрошње електричне енергије, као и преносних система, углавном, ће овисити о плановима развоја индустрије, пораста броја становника, услова живљења и осталих планских елемената које садржи Урбанистички план Козарац.

3. Телекомуникациона инфраструктура

Поштански саобраћај

Ради превазилажења постојећих диспропорција у развоју између привредног развоја и поштанског саобраћаја потребно је:

- ✚ постојећу поштанску мрежу реконструисати и доградити тако да се створе могућности за пружање ширег обима поштанских услуга,
- ✚ повећати број поштанских шалтера,

- ✚ планирати увођење савремених електронских система у процес поштанског саобраћаја.

Пошто се класични поштански сервис орјентисан на писмо непрестано смањује, пошта се мора орјентисати на стратегију развоја других дјелатности. Ово је посебно постало актуелно након раздвајања поштанских и телекомуникационих услуга и стварањем двије независне компаније.

Телекомуникације

Да би се предвидио пораст прикључака у периоду до 2039. године, потребно је узети у обзир неколико параметара:

- ✚ предвиђени раст броја домаћинстава,
- ✚ економски ниво развоја,
- ✚ проценат раста броја прикључака у протеклих 10-так година у РС и ближем окружењу.

4. Термоенергетика

У области снабдјевања топлотном енергијом дефинисани су сљедећи циљеви:

- ✚ изградња нових, енергетских ефикасних постројења;
- ✚ смањење цијене топлотне енергије произведене у енергетски ефикаснијим постројењима;
- ✚ контрола и смањење емисија;
- ✚ повећање сигурности за потрошаче;
- ✚ побољшање квалитета ваздуха;
- ✚ стварање могућности за употребу алтернативних горива, на основу конкурентности цијена, поузданости снабдјевања горивом, те еколошког значаја.

Изменом и допуном Просторног плана Републике Српске до 2025. године“ предвиђена је изградња гасовода од Града Бијељине према Новом Граду и његово прикључење на гасоводни систем Србије. У овој области планира се довођење гасовода на подручје Козарца из правца Бања Луке (дионица Бања Лука-Приједор).

5. Хидротехничка инфраструктура

На подручју Козарца са аспекта снабдијевања водом (санитарне, пожарне, индустријске и друге потребе) потребно је сагледати број и просторни распоред становништва и индустрије као потрошача воде, начин снабдијевања водом, процјену количине воде која се сада користи као и количину воде потребну за будуће потребе, као и њихов однос према расположивим реурсима, локацијама водозавата, резервоара и трасе цјевовода.

Основни стратешки циљ на подручју Козарца је да се становништво снабдијева квалитетном питком водом, а привреда – индустрија довољном количином воде. За све наведено је потребно да се обезбиједи:

- ✚ Одржавање одговарајућег квалитета воде на извориштима,

- ✚ Стално снабдијевање становништва и привреде квалитетном водом уз одговарајући притисак, све обезбјеђено на дужи временски период,
- ✚ Ефикасно успостављено управљање и надзор над свим системима и објектима за водоснабдијевање.

Када је у питању одвођење и пречишћавање отпадних вода на подручју Козарца, могу се дефинисати основни стратешки циљеви за унапређење система и то:

- ✚ Реконструкција и модернизација постојећег канализационог система,
- ✚ Модернизација и изградња нових дијелова канализационог система,
- ✚ Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода,
- ✚ Унапређење надзора и контроле изградње канализационе мреже и
- ✚ Подизање еколошке свијести и развој људских ресурса.

ОСТВАРЕНИ УРБАНИ СТАНДАРД

Повећање урбаног стандарда, представља циљ којем се тежи, како би се обезбједили оптимални услови за живот и рад становника Козарца и околине. Циљ је стварање урбаног подручја по мјери човјека, уважавајући одрживи развој.

У том смислу тежиће се ка:

- ✚ подизању стандарда и квалитета становања;
- ✚ адекватном опремању простора;
- ✚ стварању оптималне величине отворених и затворених простора за област друштвених дјелатности;
- ✚ развој свих врста инфраструктуре итд.

УРБАНО ЗЕЛЕНИЛО

У планском периоду, издвајају се сљедећи циљеви:

- ✚ стварање умреженог система зеленила;
- ✚ зеленилом обезбједити заштиту објеката од прегревања у љетним мјесецима;
- ✚ бирати садни материјал на аутохтоној вегетацији оплемењеној високодекоративним врстама;
- ✚ уз саобраћајнице (гдје просторне могућности дозвољавају) планирати дрвореде;
- ✚ између планираних објеката планирати зелене површине.

IV ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

КУЛТУРНО – ИСТОРИЈСКО И ПРИРОДНО НАСЛИЈЕЂЕ

Културно – историјско наслеђе је темељ очувања културног и националног идентитета, те културног и одрживог развоја Козарца и околине.

Основни циљеви у погледу очувања културно – историјског наслеђа су:

- ✚ утврђивање систематске евиденције свих објеката културно– историјског наслеђа;

- ✚ прикупљање података о уништеним археолошким локалитетима и отуђеном покретном археолошком материјалу;
- ✚ предлагање и провођење мјера техничке и физичке заштите свих објеката културно – историјског наслеђа (првенствено утврђивањем заштитних зона);
- ✚ спријечити даљу деградацију постојећих простора и физичке структуре;
- ✚ афирмација културно–историјског наслеђа, кроз рехабилитацију и презентацију;
- ✚ одрживо коришћење културно – историјског наслеђа;
- ✚ интегрисање културног наслеђа у шире регионалне и европске културне токове;
- ✚ створити начине за економску експлоатацију, у виду туристичких производа, подручја са богатим културним наслеђем;
- ✚ развијати начине њиховог коришћења путем едукације и развијања информативног система;
- ✚ обезбјеђења мониторинга укупног културно – историјског наслеђа.

Такође, као циљ, намеће се очување, заштита природних добара и укључивање у планове развоја (туризам).

1.1.2. Однос плана и програма са другим плановима и програмима

На нивоу Републике Српске 2015. године су донесене Измјене и допуне Просторног плана Републике до 2025. године. Овај просторно - плански документ представља највиши стратешки просторно – плански документ који третира простор Српске, а у оквиру тога и територију града Приједор. Године 2014. је усвојен Просторни план подручја посебне намјене Национални парк "Козара" са планским периодом 2011 – 2031. година. Иначе, територија овог националног парка обухвата и мање дијелове подручја града Градишка и општине Козарска Дубица. Такође, у току је и процес доношења новог Просторног плана за Град Приједор за плански период 2020-2040. година.

У Закону о уређењу простора и грађењу је дефинисано (члан 28) да "документ просторног уређења ужег подручја мора бити усаглашен са документом просторног уређења ширег подручја", као и да је усаглашен са стратегијама и програмима развоја, плановима инфраструктуре, плановима одбране и осталим плановима и програмима од значаја за планирање и развој простора.

ОДНОС ПЛАНА И ИЗМЈЕНА И ДОПУНА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2025. ГОДИНЕ

Измјене и допуне Просторног план Републике Српске до 2025. године представља највиши званични просторно - плански документ Републике Српске, који је усвојен на сједници Народне скупштине Републике Српске 18.02.2015. године, а објављен у Службеном гласнику Републике Српске бр. 15/15.

Овим документом планирано је на подручју обухвата Урбанистичког плана Козарац и ширег околног подручја, тј. Града Приједора сљедеће:

Концепција регијског развоја Републике Српске

У концепцији регијског развоја РС је дефинисано шест планско-статистичких регија унутар којих могу да се повремено формирају различита акциона подручја:

- ✚ Рударско-индустријско-туристичка регија-регија Приједор,
- ✚ Регија највећег града-регија Бањалука-Градишка-Мркоњић Град (агроиндустријско акционо подручје Бањалука - Градишка и акционо подручје Мркоњић Град),
- ✚ Транспортно-индустријска полицентрична регија Добој-Дервента-Брод-Шамац (акционо подручје Добој-Шамац-Брод и акционо подручје Добој-Дервента- Прњавор),
- ✚ Агро-индустријска регија Бијељина-Зворник (агроиндустријско акционо подручје Зворник),
- ✚ Шумарско-индустријска регија Источно Сарајево-Вишеград (туристичко-културно акционо подручје Вишеград),
- ✚ Енергетско-агро-туристичка регија Требиње-Фоча (туристичко-енергетско акционо подручје Фоча).

У погледу рударско - индустријско туристичке регије Приједор се наводи да *"поред демографских капацитета има развијен економски статус као и значајан систем јавног сектора, са Приједором као највећим урбаним центром, и са општинама Нови Град, Козарска Дубица, Оштра Лука, Костајница и Крупа на Уни у функционалном окружењу"*. Истакнуто је да ова регија *"има идентитет у рударској и прерађивачкој производњи (рудници у Љубији и Омарској, прехранбена индустрија и друге индустрије у Приједору), али и сектору услуга везаном за јавни сектор у Приједору, туристичко-едукативно-научни центар дефинисан кроз туристичко подручје у сјеверном дијелу регије, хидро-систем око ријека Уне и Сане, саобраћајни значај на правцу граничних пријелаза према Хрватској, и друго. Од посебног значаја је и културно подручје које обухвата низ културно-историјских објеката и цјелина, са посебним значајем који има НП Козара"*. За разлику од осталих регија није јасно издвојено ниједно акцијско подручје, а предложена је кооперација регије Приједор са бањалучком регијом (функционално преклапање на истоку) око великих пројеката, те са регијама у Хрватској око ријеке Саве и других заједничких интереса. Као већи развојни пројекти око којих би се требала остварити интересна кооперација града Приједор и општина у окружењу наведени су:

- ✚ заштита, уређење и развој планине Козара са статусом националног парка,
- ✚ интегрално коришћење хидро-потенцијала ријека Сане и Уне,
- ✚ развој рударства и појединих грана индустрије - индустријски паркови,
- ✚ развој енергетике (гас, електропривреда, обновљиви извори енергије),
- ✚ развој пољопривреде,
- ✚ деконцентрација јавних служби,
- ✚ уређења и развоја села.

Мрежа насељених мјеста и развојне осовине

Концепцију развоја мреже насељених мјеста чине насељена мјеста сљедећег ранга:

- ✚ I ранг - највећи град и административни центар Републике - Бања Лука;
- ✚ II ранг - примарни регијски центри - Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор и Требиње;

- ✚ III ранг - секундарни регијски центри - Градишка, тројни центар Дервента - Шамац - Брод, Зворник, Мркоњић Град, Нови Град, Вишеград и Фоча;
- ✚ IV ранг - примарни локални центри (урбани центри општина);
- ✚ V ранг - секундарни локални центри (рурални центри општина).

У овом подпоглављу је на основу стања економско - социјалне развијености, инфраструктурне опреме, демографског капацитета и концентрације становништва извршена подјела на појасеве интензивног развоја (развојне осовине) Републике Српске:

- ✚ сјеверна развојна осовина - од Бијељине ка западу, уз коридор Саве и паралелно са паневропским коридором X (пролази кроз територију града Приједор правцем исток - запад),
- ✚ источна осовина развоја - обухвата простор од Бијељине до Источног Сарајева,
- ✚ јужна осовина развоја - налази се на коридору између Вишеграда и Требиња.

На подручју регије Приједор нису издвојени посебни кракови сјеверне развојне осовине према Козарској Дубици и Санском Мосту у ФБиХ.

Из свега претходног произилази да је градско насеље Приједор као примарни регијски центар повезано снажним функционалним везама са Бањом Луком која представља највећи град и административни центар Републике, а што је условљено њеном близином и гравитационом снагом.

Планска рјешења у свим областима (природа, заштита животне средине, социјални развој, економски развој и техничка инфраструктура) усклађена су са овим концепцијским рјешењима.

Природа и предио - еколошки капацитети и допринос економском и социјалном развоју

На подручју града Приједор је планирано формирање или проширење сљедећих заштићених природних добара:

- ✚ Посебни орнитолошки резерват природе Саничани,
- ✚ Национални парк Козара - проширење,
- ✚ Парк природе ријека Гомјеница,
- ✚ Парк природе Сана Доњи ток.

Заштита и унапређење квалитета животне средине

Регионална санитарна депонија на коју ће се одлагати комунални отпад са подручја града Приједор и сусједних општина Козарска Дубица, Костајница, Крупа на Уни, Нови Град и Оштра Лука је планирана на подручју самог града Приједор. Регионални центар за третман индустријског отпада је планиран на подручју града Бихаћа, док је регионални центар за третман медицинског отпада такође планиран на подручју града Приједор.

Просторна димензија економског развоја - еколошка ограничења и социјалне потребе

Подручје града Приједор је категорисано у рударско - прерађивачки комплекс.

У табели бр. 21 - "Преглед пословних зона према захтјевима општина и њиховим стратешким развојним приоритетима", за подручје града Приједор су наведене двије пословне зоне са њиховом површином:

- ✚ индустријска зона Целпак (10.3 ha),
- ✚ Балтине баре (58 ha).

Што се тиче потенцијалне експлоатације минералних сировина, у табели број 45 -"Табеларни приказ потенцијалних пројеката у области рударства и геологије", за подручје града Приједор су наведени сљедећи локалитети потенцијалне експлоатације са врстом минералне сировине:

- ✚ "Дреновача", "Јарчевица" и "Дебели Бријег" (технички грађевински камен),
- ✚ "Вранић" (технички грађевински камен),
- ✚ "Лисина" (технички грађевински камен),
- ✚ "Волар" (технички грађевински камен),
- ✚ "Вукића мајдан" (технички грађевински камен),
- ✚ "Бекићи" (технички грађевински камен),
- ✚ "Омарска" (жељезо),
- ✚ "Љубија" (жељезо),
- ✚ "Томашица" (жељезо),
- ✚ "Црна долина" (глина),
- ✚ "Брезичани" (технички грађевински камен).

У погледу развоја пољопривреде, већи дио обухвата плана је укључен у ратарско - сточарско подручје. Као плански приоритет у овом подручју је дефинисано *"успостављање везе између ратарске и сточарске производње"*.

Простор града Приједор је укључен у Козарско - поунско туристичко подручје (II ранг) унутар Бањалучко - приједорске туристичке зоне. Туристичка подручја II ранга (средњих туристичких потенцијала) посједују атрактивне туристичке мотиве који су релативно саобраћајно доступни и инфраструктурно опремљени за прихват туриста, са потенцијалом пораста туристичког промета уз додатна инвестициона улагања. Главни туристички итинерер у овом туристичком подручју је бањски туристички итинерер Нови Град - Приједор - Бања Лука. Репер туристичког идентитета је Национални парк Козара, а примарни видови туризма су еко-туризам и манифестациони туризам, а пратећи видови туризма су бањски, културни, планински, сеоски, градски, зимски, авантуристички, омладински и научно - едукативни туризам. Преко територије града Приједор пролази планирани бициклички коридор Нови Град - Приједор - Бања Лука - долина Врбаса - Шипово - Купрес.

Јавне службе

У области културе је планирана изградња библиотеке у Приједору, а на страници 295 се наводи и планирани спортски центар у Приједору.

Техничка инфраструктура

Планска рјешења на подручју града Приједор у области саобраћајне инфраструктуре су:

- ✚ изградња аутопута Бања Лука-Приједор-Нови Град- граница са Републиком Хрватском,

- ✚ изградња брзог пута Приједор - Козарска Дубица - Доња Градина,
- ✚ изградња обилазнице око Приједора,
- ✚ главни ремонт пруге Нови Град - Добој са реконструкцијом за припрему изградње II колосијека (уколико се техноекономским истраживањима утврди оправданост),
- ✚ обезбјеђење пловног пута ријеке Сане са реализацијом пристаништа у Приједору,
- ✚ изградња робно - транспортног центра (РТЦ) у Приједору.

У области енергетске инфраструктуре преко подручја града Приједор је планирана изградња магистралног гасовода Прњавор Мачвански - Нови Град (крак гасовода "Јужни ток" кроз сјеверни дио РС) са огранком према Козарској Дубици. У околини градског насеља Приједор поред главне мјерно - регулационе станице је планирана изградња топлификационе термоелектране на природни гас (гасна когенерација). Термоелектрана - топлана на природни гас је издвојена као један од стратешких приоритета просторног развоја РС на синтезном графичком прилогу. Такође, кроз обухват плана пролази планирани 400 kV далековод Бања Лука - Приједор - Бихаћ - Загреб, а планиране су двије трафостанице 110 kV/x Приједор 4 и Приједор 6.

Што се тиче водопривредне инфраструктуре, на подручју града Приједор су планиране регулације водотока Сана (1.8 km), Милошевица (0.9 km), Пухарска (1.9 km), Гомјеница (0.9 km) и Орловача (1.2 km). У табели бр. 41 - "Планиране површине за наводњавање на подручју Републике Српске" у обухвату плана су издвојена подручја Козарац - Омарска - Саничани - Орловача (6480 ha), Оштра Лука - Приједор (515 ha) и Приједор - Нови Град (651 ha). Позиција планиране акумулације Мљечаница на истоименом водотоку није прецизирана у графичком дијелу, тако да остаје нејасно да ли је предметна акумулација на подручју града Приједор или општине Козарска Дубица.

Развој прекограничне сарадње - просторни аспект

Као једна од подзона интензивног развоја прекограничне сарадње у овом документу издвојена је и Приједорска субзона-са доминантним видом сарадње у области заштите животне средине и туризма.

ОДНОС ПЛАНА И ИЗВОДА ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЈЕНЕ НАЦИОНАЛНИ ПАРК "КОЗАРА"

Становништво

На подручју Националног парка "Козара" није планирано стално становништво, већ само привремено становништво кога чине запослени у угоститељским објектима, односно дневни мигранти из околних насељених мјеста.

Изграђеност и функционисање простора

У обухвату плана нису предвиђене зоне становања. Постојеће викендице су задржане, али изградња нових викендица није дозвољена.

Као најзначајније економске дјелатности које би требало унаприједити у наредном периоду су издвојени туризам (планински, бањски, дјечији и омладински, ловни, излетнички, спортско - рекреативни и културно - манифестациони), као главни носиоц развоја и пољопривреда. Идентификовано је укупно 11 планираних туристичких локалитета (Бенковац, Дуге њиве, Пашини Конаци, Стара пилана-

Пиланиште, Главуша, Растичани, Грабовац, Кустайић станови, Разбој, Ољачино кућиште и Пионирска ливада-Вучијак) у функцији излетишта са смјештајним капацитетима, излетишта са спортско-рекреативним активностима или њихове комбинације.

Јавне службе нису планиране у обухвату плана, осим спортских терена за различите врсте спортских активности у оквиру планираних излетишта.

Инфраструктура

У области саобраћајне инфраструктуре планирана је доградња и реконструкција регионалног пута Р477 Водице -Врбашка 1, те регионалног пута Р477а Водице - Козарска Дубица 2, чиме би се омогућила боља повезаност националног парка са територијом града Градишка и општине Козарска Дубица. Такође, планирана је изградња два шумска камионска пута (Мраковица - Главуша - Бешића пољана и Мраковица - Гола планина - Лисина), као и мреже пјешачких и бициклических стаза, ширине до 3 метра. Паркирање је предвиђено у зони спомен подручја Мраковица и хотела Монумент.

Главно планско рјешење у области електроенергетске инфраструктуре је обезбјеђење двостраног средњенапонског напајања обухвата плана (првенствено туристичко - рекреативног комплекса на Мраковици). Прикључна тачка новог вода била би планирана ТС 110/20 kV у Козарцу, а траса би се накнадно дефинисала ван заштићених подручја. Што се тиче обновљивих извора енергије, планирана је њихова већа употреба чему би требало претходити значајније истраживање могућности искоришћења ових извора енергије.

Водоснабдијевања националног парка би се требало базирати на већ постојећим водозахватима и водоводима, јер су њихови капацитети довољни за опскрбу водом свих постојећих и новопланираних садржаја унутар обухвата плана. У погледу канализације планирана је изградња вишекоморних непропусних септичких јама одговарајућег капацитета, односно употреба готових типских уређаја за биолошко пречишћавање отпадних вода, након чега би се третиране отпадне воде упуштале преко упојних бунара у околни терен.

Обезбјеђење савремених телекомуникационих сервиса и широкопојасног приступа интернету у обухвату плана представља основно планско рјешење у области телекомуникационе инфраструктуре.

Заштићени простори

Према нивоу заштите подручје националног парка је подијељено на три зоне:

- ✚ зона са режимом заштите првог степена (4.14 % површине обухвата),
- ✚ зона са режимом заштите другог степена (12.6 %),
- ✚ зона са режимом заштите трећег степена (83.26 %).

Такође, утврђене су ужа зона заштите (11.38 ha) и шира зона заштите (15.68 ha) и мјере заштите за зоне заштите спомен - комплекса Козара на Мраковици.

Животна средина

У области животне средине дефинисане су мјере заштите воде, земљишта, ваздуха и за управљањем отпада, при чему се могу вршити само дозвољене привредне активности, прије свега туризам и угоститељство, као и научноистраживачке дјелатности.

Смјернице за спровођење плана

Као приоритети у изради докумената просторног уређења наведени су:

- ✚ зонинг план подручја посебне намјене Републике Српске,
- ✚ регулациони планови за излетишта Бенковац, Дуге њиве,
- ✚ регулациони план скијалишта на Мраковици у случају нове изградње и промјене регулације,
- ✚ регулациони планови есо-lodge насеља на локалитетима Грабовац, Кустайћ - станови и Разбој,
- ✚ регулациони планови или планови парцелације кампова на локалитетима Пашини конаци, Стара пилана - Пиланиште и Главуша.

ОДНОС ПЛАНА И ИЗВОДА ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА ПРИЈЕДОР (2020-2040)-НАЦРТ

Основни, општи и посебни циљеви просторног развоја

Основни циљ организације, уређења и коришћења простора града Приједор је:

Заустављање негативних трендова и постепено активирање просторних потенцијала града Приједор на принципима одрживог развоја и зелене транзиције, чиме ће се побољшати укупан животни стандард становништва, унаприједити инфраструктура и повећати инвестициона привлачност

Општи циљеви Плана су сљедећи:

- ✚ квалитетније позиционирање градског насеља Приједор као примарног регијског центра у Републици Српској и Босни и Херцеговини, као и активнији приступ међуопштинској/међуградској сарадњи и свим врстама прекограничне сарадње (повезивање у европским оквирима);
- ✚ демографска обнова кроз пронаталитетну демографску политику и повратак дијела становништва из дијаспоре;
- ✚ већа кохезија простора, кроз развој и унапређење инфраструктурних мрежа, као и повећање доступности друштвеној инфраструктури, посебно за становнике руралних насеља;
- ✚ повећање економске конкурентности града Приједор кроз унапређење економских структура базираних на природним ресурсима (прерађивачка индустрија, рударство, пољопривреда, шумарство и туризам) и геопрометном положају (трговина и саобраћај), те стварање нових радних мјеста у енергетици и грађевинарству;
- ✚ побољшана заштита од елементарних непогода, првенствено од великих вода ријека Сане и Гомјенице;
- ✚ заштита и унапријеђење животне средине, рекултивација рудних подручја, чување и побољшање стања природног и културног наслеђа, те даље профилисање идентитета града Приједор.

Посебни циљеви Плана који из општих циљева произилазе су:

- ✚ сарадња са сусједним јединицама локалне самоуправе у РС и ФБиХ и локалним заједницама у сусједним државама (слив Саве) на заједничким развојним иницијативама у правцу стварања трансграничног региона;

- ✚ промјена демографских трендова у правцу повећања наталитета и повратка дијела становништва из иностранства;
- ✚ стварање уравнотеженије мреже насеља на чијем врху ће бити насељено мјесто Приједор као градски центар и примарни регијски центар;
- ✚ смањивање развојних разлика између центра и периферије подстицањем развојних иницијатива на руралном подручју града, првенствено у зонама локалних центара Брезичани, Буснови и Љубија;
- ✚ активирање нових лежишта жељезне руде у рудном подручју Централна рудишта;
- ✚ значајно повећање наводњаваних пољопривредних површина у централном дијелу територије града;
- ✚ изградња аутопута Бања Лука - Приједор - Нови Град- граница Хрватске и брзог пута Приједор - Козарска Дубица - Доња Градина;
- ✚ изградња друмске обилазнице око градског насеља;
- ✚ рехабилитација индустријске жељезничке пруге Брезичани - Љубија;
- ✚ омогућавање пловности ријеком Саном;
- ✚ изградња водоводног система "Томашичка језера" за јужни дио територије града;
- ✚ изградња постројења за пречишћавање отпадних вода за урбана подручја Приједор, Козарац, Љубија и Омарска;
- ✚ провођење структурних мјера заштите од поплава ријека Сане и Гомјенице;
- ✚ довођење гаса на територију града и изградња термоелектране - топлане на природни гас;
- ✚ повећано учешће обновљивих енергетских извора у укупној производњи енергије (сунце, подземље, биомаса, био-гас и депонијски гас);
- ✚ формирање нове производно - пословне зоне у урбаном подручју Приједор;
- ✚ активирање браунфилда велике површине;
- ✚ развој планинског туризма, излетничког туризма, сеоског и еко туризма, културног туризма, те ловног и риболовног туризма;
- ✚ побољшање просторних стандарда објеката јавних служби, прије свега у области здравства;
- ✚ формирање санитарне депоније на локацији постојеће регионалне депоније "Стара пруга - Курево" уз њено проширење;
- ✚ успостављање нових заштићених природних добара и повећање учешћа заштићених подручја изнад 10 % територије града;
- ✚ стављање под званичну заштиту евидентираних културних добара (Привремена листа националних споменика БиХ и споменици посвећени НОР-у) .

Испуњавањем циљева овог Плана, град Приједор ће 2040. године бити привредно атрактиван, инфраструктурно приступачан и еколошки очуван простор у чијој привредној структури ће доминирати индустрија и рударство, са значајним удјелом пољопривреде, трговине и саобраћаја, уз растуће секторе енергетике и грађевинарства.

За потребе израде Извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја извршено је упоређивање са сљедећим стратешким документима:

- ✚ Стратегија заштите животне средине Републике Српске,

- ✚ Стратегија заштите природе Републике Српске,
- ✚ Републичка стратегија заштите ваздуха,
- ✚ Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024,
- ✚ Оквирни план развоја водопривреде Републике Српске,
- ✚ Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021-2027,
- ✚ Републички план управљања отпадом за период 2019-2029,
- ✚ Стратегија управљања отпадом за период 2017-2026,
- ✚ Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2030. године,
- ✚ Национални акциони план заштите животне средине БиХ (НЕАП).

СТРАТЕГИЈА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗА ПЕРИОД 2022–2032. ГОДИНЕ

У складу са Законом о заштити животне средине, Стратегија дугорочно треба одредити и водити циљеве заштите животне средине, а на основу принципа одрживог развоја у складу са свеукупним економским, друштвеним и културним развојем Републике Српске.

Стратегија је јединствен документ који укључује стратешке циљеве и мјере за њихово остваривање. Осим што представља кључни елемент за подршку надлежним институцијама при утврђивању приоритетних активности и усмјеравању домаћих/међународних инвестиција и лакше усаглашавање правне тековине ЕУ, очекује се да ће предметни документ допринијети јачању капацитета организација и институција, те јачању свијести о животној средини.

Стратешки циљеви ове стратегије су како слиједи:

- ✚ заштита квалитета воде и обезбјеђивање расположивости водних ресурса и њихове одрживости;
- ✚ смањење количине отпада и повећање поново искористивог материјала;
- ✚ очување биолошке и пејзажне разноврсности;
- ✚ ублажавање и прилагођавање климатским промјенама и побољшање квалитета ваздуха;
- ✚ очување људског здравља, побољшање добробити и квалитета живота за све;
- ✚ одрживо управљање природним ресурсима;
- ✚ унапређење управљања животном средином.

Када је у питању усклађеност са Стратегијом заштите животне средине Републике Српске, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира питање очувања животне средине. Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће се директно допринијети остварењу циљева Стратегије заштите животне средине.

СТРАТЕГИЈА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Стратегија заштите природе Републике Српске је израз настојања да се побуди растућа свијест о потреби очувања и заштите природе, као битног дијела животне средине Републике, претварајући је у cjеловит и дугорочан концепт развоја.

На територији Републике Српске налазе се квалитативно највредније биолошко-просторне цјелине на нивоу Босне и Херцеговине, гдје спадају: два национална парка Сутјеска и Козара, прашумски резервати Лом, Јањ и Перућица, Рамсарско подручје Бардача код Српца, те неколико парк-шума и заштићених пејзажа и бројни други вриједни објекти.

Правци приоритетног дјеловања у циљу побољшања стања у области заштите природних вриједности, препознати у овом стратешком документу, су: јачање институционалног оквира за управљање природним ресурсима, подстицање одрживог коришћења природних ресурса, смањење притисака, расподјела прихода од коришћења и одрживо финансирање заштите природе.

Полазна и недвосмислена потреба захтијева да се стање у области заштите природе у Републици очува и унаприједи. Природна богатства и ресурси требају се ставити у функцију развоја кроз доградњу постојећег система заштите животне средине. Убрзати се морају активности на припреми и увођењу адекватног система мониторинга природе, те креирању индикатора за праћење стања природе и животне средине, кроз успоставу мреже заштићених подручја у складу са програмом NATURA 2000. Мора се јачати институционални оквир за реализацију мјера заштите природе, као и других мјера у складу са европским стандардима. Посебно су важни изазови које постављају два кључна стратешка циља: прилагођавање концепту одрживог развоја и придруживање и приступање Босне и Херцеговине Европској унији.

Циљ ове стратегије је промовисање интегралног приступа у очувању, унапређењу и коришћењу простора Републике Српске, у складу са расположивим природним капацитетима. Задовољавајући своје потребе у простору човјек мијења карактер простора, утиче на природу, постепено је претвара у антропогенизовани простор, у већој или мањој мјери. Зато је битно релативизовати сукобе интереса у простору.

Када је у питању усклађеност са Стратегијом заштите природе Републике Српске, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира питање одрживе употребе природних ресурса. Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће се директно допринијети остварењу циљева Стратегије заштите природе.

РЕПУБЛИЧКА СТРАТЕГИЈА ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Републичком стратегијом заштите ваздуха утврђује се политика заштите ваздуха и управљања квалитетом ваздуха.

Основа за постављање циљева ове стратегије произилази из настојања да се у што већој мјери реализују захтјеви дефинисани домаћом законском регулативом из области заштите животне средине односно заштите ваздуха, који се односе на заштиту ваздуха.

Стратешки циљ Републике Српске, као саставног дијела БиХ, јесте да активно учествује у међународним активностима на смањењу прекограничног загађивања ваздуха и заштити глобалне климе, као и на смањењу загађености ваздуха на локалном нивоу.

Када је у питању усклађеност са Републичком стратегијом заштите ваздуха, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира питање заштите ваздуха. Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће

се директно допринијети остварењу циљева Републичке стратегије заштите ваздуха.

СТРАТЕГИЈА ИНТЕГРАЛНОГ УПРАВЉАЊА ВОДАМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ 2015-2024.

Основни циљ Стратегије управљања водама јесте остваривање јединственог, управљаног и потпуно усклађеног водног режима на подручју Републике Српске, на сваком од њена два обласна ријечна слива.

Стратешки циљеви развоја водопривреде Републике Српске проистичу из приступа планирању водне инфраструктуре са позиција *интегралног управљања водним ресурсима*. Циљеви су примјерени и чињеници да се развој сектора вода заснива на принципима одрживости, те је као такав сасвим усклађен са очувањем животне средине и реализацијом циљева у оквиру сложених циљних структура и свих других корисника простора (насеља, привредних система, саобраћајница, енергетике, непокретних културних добара итд.).

ОКВИРНИ ПЛАН РАЗВОЈА ВОДОПРИВРЕДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Оквирни план развоја водопривреде Републике Српске је плански документ који служи као основа за доношење стратешких докумената из области водопривреде, али и за друге гранске стратешке документе. Једна од битних одредница Оквирног плана водопривредног сектора Републике Српске је сагледавање и досљедна примјена релевантних међународних принципа и смјерница из конвенција и директива којима се регулише управљање водама и заштите животне средине, без обзира на то да ли је БиХ формално спровела поступак ратификације или није. С обзиром на међузависност циљева заштите животне средине и циљева заштите и управљања водама у документима међународног права, једна од основних поставки Оквирног плана развоја водопривреде јесте управо међусекторски и интегрални приступ управљања природним ресурсима. Оквирни план, као један од основних принципа предвиђа и временски приоритет стратешког планирања у области вода - због потребе исказивања захтјева за простором неопходним за развој водне инфраструктуре и уређења вода. Ако се испоштују сви циљеви за заштиту животне средине према постојећим планским документима и Законима онда се може рећи да је Пројекат у складу са њима.

Када је у питању усклађеност са Стратегијом интегралног управљања водама Републике Српске (2015-2024.) и Оквирним планом развоја водопривреде Републике Српске, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира питање заштите вода и заштите од вода. Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће се директно допринијети остварењу циљева Стратегије интегралног управљања водама Републике Српске (2015-2024.) и Оквирним планом развоја водопривреде Републике Српске.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ 2021-2027

Стратешки план развоја пољопривреде и руралних подручја, својом структуром и предложеним мјерама треба да удовољи потребама развоја руралног простора РС, по

начелима савременог програмирања развоја пољопривреде, руралних подручја и руралних заједница, те има за циљ да између осталог, обезбједи неопходни **стратешки оквир за развој сектора** пољопривреде и руралних подручја и то у економском, еколошком и социјалном смислу.

Приоритетни циљ новог стратешког оквира је да пружи рјешења за превазилажење проблема с којима се суочава сектор пољопривреде и руралног развоја, те обезбједи услове за постизање убрзанијег развоја сектора и бољег животног стандарда руралног становништва.

Када је у питању усклађеност са Стратегијом развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021-2027, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира питање заштите земљишта и унапређење пољопривредне производње. Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће се директно допринијети остварењу циљева Стратегије.

РЕПУБЛИЧКИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ ЗА ПЕРИОД 2019-2029

Републички план управљања отпадом у Републици Српској за период 2019–2029. године је документ којим се одређује и усмјерава управљање отпадом на основу анализе постојећег стања и циљева управљања отпадом утврђених Стратегијом управљања отпадом за период 2017–2026. године.

Као предуслов успјешном спровођењу управљања отпадом на начелима управљања отпадом, потребно је успоставити информациони систем за регистровање података о управљању отпадом путем ФЗЖСЕЕ РС, те развити одрживи систем управљања отпадом на начелима управљања отпадом уз спровођење константне едукације на свим нивоима друштва и привреде.

Предуслов за одрживо управљање отпадом је постављање краткорочних и дугорочних циљева. Посебни циљеви дати су у контексту регионалног приступа и усмјерени на изградњу регионалних центара за управљање отпадом.

СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ЗА ПЕРИОД 2017-2026

Стратегија управљања отпадом представља основни документ којим се оцјењује стање управљања отпадом, одређују дугорочни циљеви управљања отпадом и обезбјеђују услови за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Српске.

Отпад из рударства, екстрактивне индустрије и енергетике

Отпад који настаје вађењем руда и камена представља највећу ставку у укупној количини насталих врста отпада у Републици Српској (око 88,5%). Отпад из рударства и екстрактивне индустрије према Каталогу отпада класификован је у групу отпада 01, а отпад из енергетике у групу 10.

Од рудника за вађења метала значајни су рудници жељезне руде у Приједору, рудник боксита Мркоњић Град, рудник олова и цинка Сасе (Сребреница), рудник боксита у Сребреници и други. Већа јаловишта су флотацијско јаловиште рудника Сасе (Сребреница), јаловиште рудника жељезне руде Омарска и јаловиште напуштеног рудника азбеста Делића брдо (Петрово).

Процјењује се да у Републици годишње настаје око 58.000.000 тона отпадне јаловине од вађења руда и камена, те око 1.500.000 тона пепела и шљаке из термоелектрана. Јаловина из рудника одлаже се на депоније у склопу производње.

Стратегија управљање Отпадом из рударства

Управљање отпадом из рударства, се базира на успостављању технолошких процеса којима се постиже смањивање количина и опасних особина отпада, искориштавање корисног/прихватљивог отпада у другим гранама индустрије и др. Управљање наведеном врстом отпада у надлежности је Министарства индустрије, енергетике и рударства.

Основне смјернице за успостављање система управљања отпадом из рударства, јесу:

- ✚ управљање отпадом из предметног сектора организовати на начелима чистије производње и смањењу настајања отпада,
- ✚ потребно од случаја до случаја израдити студије изводљивости третмана или искориштавања отпада смјештеног на локалним депонијама отпада из рударства, у сагласности са надлежним Министарством индустрије, енергетике и рударства,
- ✚ у мјери у којој је то могуће или финансијски оправдано, користити одређене врсте отпада (нпр. пепела из термоелектрана) у грађевинарству или производњи грађевинских материјала.

Када је у питању усклађеност са Републичким планом за управљање отпадом и Стратегијом управљања отпадом за период 2017-2026, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира питање управљања отпадом на подручју Плана Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће се директно допринијети остварењу циљева из Републичког плана управљања отпадом и из Стратегије.

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ЕНЕРГЕТИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2030. године

Стратегијом се развој енергетике Републике Српске усмјерава на коришћење домаћих ресурса, укључивање обновљивих извора у подмиривање потреба за енергијом, увођење и подстицање мјера енергетске ефикасности те примјену савремених енергетских технологија. Истовремено се захтијева очување животне средине и смањење штетних утицаја енергетског сектора на најмању могућу мјеру.

Када је у питању усклађеност са Стратегијом развоја енергетике Републике Српске до 2030, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира питање управљања енергијом на подручју Плана. Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће се директно допринијети остварењу циљева из Стратегије.

НАЦИОНАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (НЕАП)

Документ НЕАП-а припремљен је 2003. године. Акциони план за заштиту животне средине укључио је оба ентитета БиХ и Брчко Дистрикт, дефинисао је осам приоритетних подручја за управљање животном средином, као што је приказано у слиједећој табели:

Табела 1. Приоритетне области дјеловања на очувању животне средине у складу са Акционим планом за животну средину БиХ (НЕАП)

Приоритетне области	Предложене мјере за побољшање стања животне средине
1. Водни ресурси/отпадне воде	<ul style="list-style-type: none"> - успостављање система управљања рјечним сливовима, - реализација пројекта дугорочног снабдијевања становништва у најугроженијим регионима БиХ укључујући и санацију губитака воде у водоводним системима, - изградња и реконструкција система за пречишћавање отпадних вода и канализационог система, - довођење система одбране од поплава на ниво потребне сигурности, - реализација пројеката кориштења воде за наводњавање у производњи електричне енергије.
2. Одрживи развој руралних подручја	<ul style="list-style-type: none"> - стварање предуслова за просторно уравнотежен и одржив развој руралних подручја, - успостављање система управљања пољопривредним земљиштем, - имплементација програма производње хране на биолошким принципима, - израда програма дугорочног развоја шумарства.
3. Управљање животном средином	<ul style="list-style-type: none"> - увођење информационих система, - увођење cjеловитог мониторинга животне средине, - израда програма интегралног планирања простора, - израда документационе основе за планирање и управљање животном средином, - израда програма за образовање и ширење информација у области животне средине.
4. Заштита биолошке и пејзажне разноврсности	<ul style="list-style-type: none"> - израда стратегије и националног акционог програма за уравнотежено управљање биолошким, геолошким и пејзажним разноврсношћу, - израда стратегије и националних програма заштите културног наслеђа у природном окружењу на основама еколошке коегзистенције, - израда програма за стављање под одговарајући режим заштите 15- 20% територије БиХ.
5. Управљање отпадом	<ul style="list-style-type: none"> - усвајање стратегија и планова управљања отпадом са оперативним програмима за њихову имплементацију. - уклањање дивљих одлагалишта и санација деградираних подручја, - санација (одређеног броја) постојећих депонија.

<p>6. Привреда - одрживи развој привреде</p>	<ul style="list-style-type: none"> -израда стратегије и успостављање система одрживог развоја привреде БиХ, - усклађивање пореског система са одрживим развојем и запошљавањем, - израда стратегије развоја енергетике, са избалансираним домаћим и страним изворима енергије, - имплементација стратегије борбе против сиромаштва, - формирање ентитетских фондова за стратешка истраживања, - формирање ентитетских фондова за рекултивацију простора, - реактивирање привредних субјеката који имају реалне услове за опстанак на тржишту, реорјентација истих промјеном намјене производње, - редуковање миграције на релацији село-град урбанизацијом руралних насеља и развојем производње у њима, - унапређење потенцијала за развој еко-туризма усклађеног са природним потенцијалима (бањски, планински, сеоски и сл.).
<p>7. Јавно здравство</p>	<ul style="list-style-type: none"> -израда регистра и катастра загађивача, одлагалишта, хемикалија, погона и постројења са опасним хемикалијама и ГМО, усклађивање законске регулативе са препорукама Здравствено организације, јачање инспекцијског надзора, формирање комитета за политику хране и исхране, - анализа контролних тачака у процесу производње, припреме и промета намирница, - успостављање система редовног информисања о здравственој исправности намирница, - оснивање регулаторних органа за јачање система надзора и превентивних мјера заштите излагања становништва зрачењу и израда плана активности у случају акцидентата, - доношење законских прописа за сигурно поступање са ГМО, - израда програма еколошки прихватљивог начина рјешавања.
<p>8. Деминирање</p>	<ul style="list-style-type: none"> -усклађивање рада са организацијом БиХ МАК.

Када је у питању усклађеност са Националним акционим планом заштите животне средине БиХ односно са мјерама које су предложене за побољшање стања животне средине у наведеним областима, Урбанистички план Козарац и контакт подручја кроз своје постављене циљеве директно или индиректно третира области из документа НЕАП. Имплементацијом мјера из Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја ће се директно допринијети остварењу мјера из документа НЕАП.

1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извјештај односи

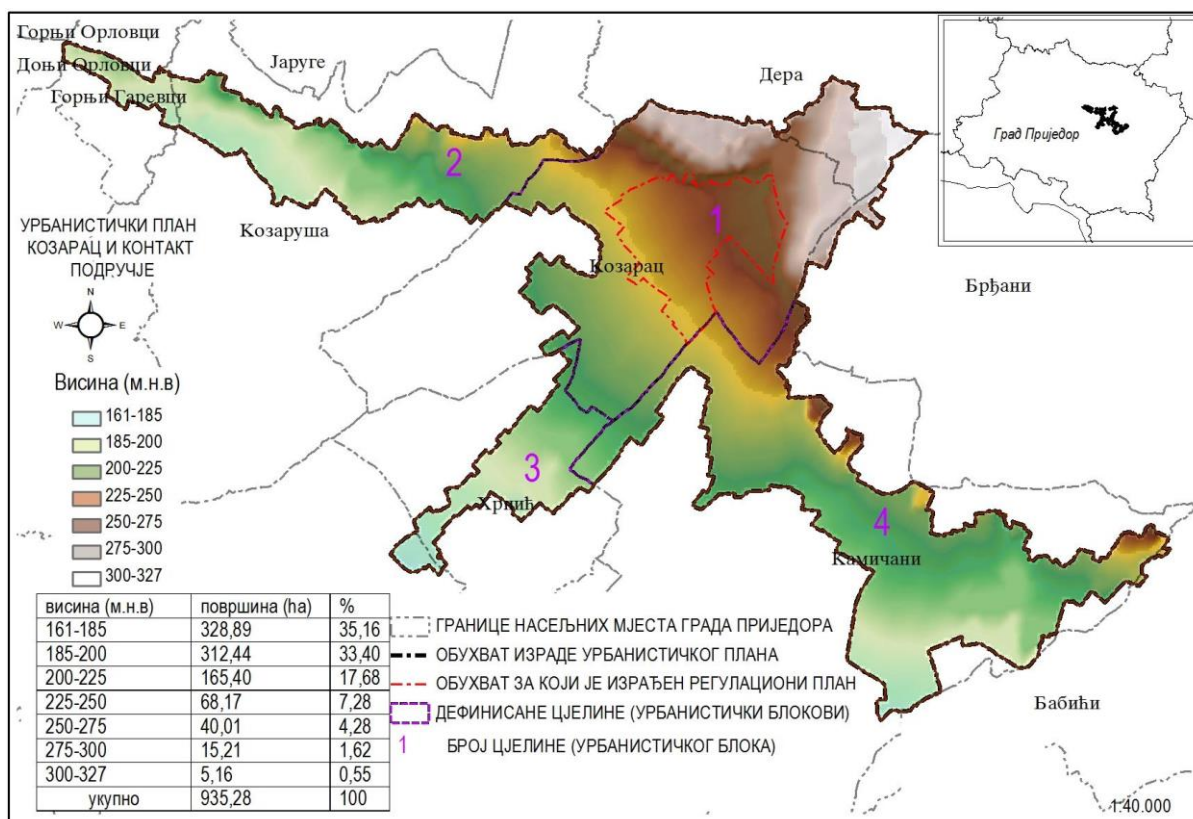
Као што је и већ споменуто раније, обухват Урбанистичког плана (УП) Козарац се простире на сса 9,35 km². Укупна површина Града Приједора износи 834,07 km²,

тако да обухват УП Козарац чини 1,12% територије Града Приједора. Насељено мјесто Козарац представља центар зоне секундарног центра Козарац, који је смјештен у сјевероисточном дијелу Града Приједора.

Сам обухват Плана заузима дијелове насељених мјеста: Бабићи, Брђани, Дера, Доњи Орловци, Горњи Гаревци, Хрнићи, Камичани, Козарац, Козаруша, Трнопоље. Доњи Орловци припадају са свега 0,06 ха.

Кроз простор обухвата пролазе сљедећи ријечни токови (стални и повремени): Репушница, Јаруга, Брусница, Вријеска, Козаруша, Мајевац, Козарачка ријека, Стареница.

На територији који покрива УП Козарац, најдоминантнији појас је до 200 m.n.v (преко 65%). Највиша тачка је на 327 m.n.v.

Слика 1. Карта терена са висином обухвата

Природни услови

Геоморфолошке карактеристике терена

Геоморфолошке карактеристике терена указују на значајне морфогенезне облике рељефа са израженим рељефом промјењивог нагиба терена који чине значајан фактор. Према геолошкој грађи терена подручје истраживања у највећем дијелу припада флувио акумулативном типу рељефа који је настао флувијално акумулационим процесима у ријечним долинама. У ову категорију спадају алувијалне, пролувијалне и терасне заравни, затим бујични наноси као и други облици везани за бујични режим. Одлика овог рељефа је поприлично заравњен терен, са врло слабом дисецираношћу и испресијецаношћу секундарном мрежом, повремених и сталних токова.

Рељефне карактеристике (хипсометрија, нагиб, експозиција)

Рељеф је један од најзначајнијих елемената прородне средине, управо због тога што се најспорије и најмање мијења. Топографски атрибути или геоморфолошки параметри могу се подјелити на примарне и секундарне топографске атрибуте. У контексту предметног простора значајнији су примарни топографски атрибути.

Примарни топографски атрибути рачунају се директно из дигиталног модела терена (ДМТ). Као примарни топографски параметри издвајају се величине које могу карактерисати било коју дводимензионалну површ и који представљају морфометријске карактеристике рељефа над којим се спроводи евалуација, а то су: нагиб терена и експозиција (хипсометријске карактеристике).

Нагиб терена представља најзначајнији топографски параметар, с обзиром на то да је површ терена комплетно формирана од нагиба и нагибни углови контролишу гравитационе силе које покрећу све геоморфолошке силе.

Нагиб терена до 3° обухвата преко 80% територије обухвата УП Козарца.

Експозиција терена је орјентација линије највећег нагиба за посматрану тачку, тј. орјентациони угао (азимут) правца највећег пада терена. Најдоминантанија експозиција предметног простора је југозапад (преко 45%).

На територији који покрива УП Козарац, најдоминантнији појас је до 200 m.n.v (преко 65%). Највиша тачка је на 327 m.n.v.

Дакле, хипсометрија, нагиб али и експозиција терена су само неколико од низа природних фактора који се користе за издвајање терена за изградњу, пољопривреду, воћарство и виноградарство, ливаде, пашњаке.

У том контексту, најповољнији терени за пољопривреду-оранице, баште, воћарство, виноградарство...су они са јужним експозицијама (S, SW, SE), до 400 m.n.v., нагиб до 3° тј. 5°. За градњу, најповољнији су терени са нагибом до 5°, до 400 m.n.v.

Из свега, закључује се да подручје који покрива УП Козарац одликује повољним природним факторима, како за градњу, тако и за пољопривреду.

Геолошке карактеристике терена

Инжењерско - геолошке карактеристике терена

Основни подаци о геолошким карактеристикама терена добијени су са Основне геолошке карте Приједор. У грађи терена учествују стијене квартарне, неогене, и јурске старости. У даљем тексту биће дат детаљан опис геолошких јединица које учествују у грађи терена. Пролувиј (*pr*)-Морфолошки пријелаз Козаре у Омарско-приједорско поље означен је осулинским и плавинским материјалом снешеним с Козаре. Дебљина наноса је врло велика. Испод су неогенски седименти, вјеројатно конгеријске наслагае, регистрирани у сеоским бунарима.

Пијесци са улошцима глина (²Pl) - Најраспрострањенији су жути, смеђи и црвени ситнозрнасти кварцни пијесци. Пијесци се често измијењују са сивим и смеђим глинама, шљунцима и пјесковитим лапорима. У источном дијелу алтернирају пијесци са ситнозрнастим конгломератима.

Меланж сјеверне Козаре и Узломца (J) - Подручје сјеверно од расједа Козаре (сјеверна Козара и Поткозарје, шира околина Хрваћана) изграђено је од пјешчара, рожнаца, глинача и блокова тријаских карбонатних стијена, те различитих магматских и метаморфних стијена. Односи појединих литолошких чланова су хаотични, уз изразито тектонизирање, за разлику од меланжа офиолитске зоне, што је био разлог за посебно издвајање. Чланови меланжа офиолитске зоне заступљени су и у меланжу сјеверних дијелова Козаре и Узломца. Јављају се као олистолити мањих димензија и веома су тектонизирани.

Савремени егзогени процеси и појаве

Дјеловање егзогених процеса највише зависи од климе, нагиба земљишта, механичкој и хемијској отпорности стијена, те њиховој водопропусности. Егзогени процеси представљају назив за све процесе који мјењају рељефне облике настале ендегеним процесима. Према "Просторном плану општине Приједор 2008-2018". клизишта, а исто тако јаружања и испирања терена најинтензивнија су сјеверно од старе цесте, што пролази подручјем Козаре од Приједора према Козарцу и даље Бања Луци. Везана су претежно за плиоценске и квартарне глиновитопјесковите наслаге.

Хидрогеолошке карактеристике терена

На подручју истраживања, стјенске масе су на основу тектонског склопа, положаја у грађи терена, структури порозности и литолошко-петрографским својствима сврстане у двије хидрогеолошке категорије:

✚ Хидрогеолошке колекторе, који се у зависности од типа порозности дијеле на:

- Колекторе интергрануларне порозности (добра водопропусност): Пролувиј (рг) – осулински и плавински материјал снешен с Козаре.
- Колекторе интергрануларне порозности (средња водопропусност): Пијесци са улошцима глина (²PI) - ситнозрнасти кварцни пијесци, смеђе глине, шљунци и пјесковити лапори.

✚ Хидрогеолошке изолаторе (баријере):

- Практично непропусни терени - пјешчари, рожнаци, глинци и блокова тријаских карбонатних стијена, те различитих магматских и метаморфних стијена (офиолитски меланж).

Сеизмолошке карактеристике

Подручје обухвата Урбанистичког плана припада појасу максималног интензитета потреса 8 MSK-64 и вјероватноћом појаве 63% за повратни период од 500 година. Одговарајући ниво заштите и умањивање рушилачких посљедица земљотреса могу се постићи првенствено адекватним урбанистичким рјешењима, начином градње и придржавањем прописа у градњи стамбених и других објеката.

Хидролошке карактеристике терена

Основно хидрографско обиљежје Града Приједор даје водоток ријеке Сане са својим притокама. Сливно подручје ријеке Сане износи сса 3191 km². Сана је дугачка 138 km (на територији Града око 40 km) и улијева се у ријеку Уну код Новог Града. Сана је добила име по латинској ријечи "SANUS" (латински здравље), како су је назвали Стари Римљани.

Истраживања које је вршио Геолошки завод БиХ на територији Козарца и околине, осмадесетих година прошлог вијека, указала су да су значајна дубинска налазишта воде лоцирана на подручју засеока Алићи, насеље Камичани.

Кроз простор обухвата пролазе сљедећи ријечни токови (стални и повремени): Репушница, Јаруга, Брусница, Вријеска, Козаруша, Мајевац, Козарачка ријека, Стареница.

Примјетно је да се количина воде у свим водотоцима задњих деценија перманентно смањује како због сушних периода тако и због кориштења ових водотока и њихових притока за локалне (сеоске) водоводе.

Минералне сировине

На подручју терена који је захваћен Урбанистичким планом не постоје минералне сировине које би се могле експлоатисати.

Климатске карактеристике

Клима је један од основних елеколошких фактора, који, заједно са земљиштем, орографијом, хидролошким ресурсима, шумским и другим екосистемима, представља значајан елемент људског живота и рада, те организације и уређења одређеног простора.

Простор Перипанонског обода којем припада Град Приједор и урбано подручје Козарца детерминисан је умјерено-континенталном климом, која према сјеверу, истоку и сјевероистоку прелази у континенталну (панонску), а према планинско-котлинској области, на југу, у субпланинску.

Дакле, подручје Града Приједора по свом географском положају припада појасу умјерене континенталне климе. На подручју града Приједора постоје извјесне климатске разлике у температури и количини падавина чији је основни разлог рељефска неуједначеност терена, тако да у подручју Козаре и осталих виших предјела влада различита клима у односу на равничарски дио града.

Због тога су изражене температурне разлике, а хладна струја ваздуха са Козаре и топлог ваздуха из приједорског поља условљавају чешће падавине током љетних мјесеци. Може се констатовати да на подручју града Приједора влада умјерено континентална клима која се одликује хладним зимама и топлим љетима и то умјерено сувим.

Просјечна годишња температура износи 10,3°C. Најхладнији мјесеци су јануар (средња мјесечна температура -1,1°C) и децембар (средња мјесечна температура 0,9°C). Најтоплији мјесец је јули са средњом мјесечном температуром 20.1°C.

Годишња количина падавина износи 979 l/m². Из прорачуна стандардне девијације најпромјенљивији мјесеци су мај, јуни и октобар. Прољетна количина падавина износи 75 l/m², а јесења 82 l/m². У априлу је могуће очекивати максималну количину падавина. Просјечно годишње има 26 дана са појавом снијега, а 45 дана са појавом сњежног прекривача. Прорачунати први дан са појавом снијега је 21.11. а посљедњи дан је 4.4. Први дан са сњежним прекривачем је 21.12, а посљедњи је 13.март. Број ведрих дана изражен у процентима износи 16,7 %, облачних дана 41,6 % и мутних дана 41,7 %.

Појава магле је регистрована скоро сваког четвртог дана. Просјечно годишње има 80 дана са регистрованом појавом магле у низијским дијеловима града, а нарочито на подручју урбане зоне.

Вјетрови дувају из свих праваца, али су најчесталији и најдоминантнији сјеверни и сјеверозападни правци, док су најјачи вјетрови из јужног правца. Честа је појава и олујних вјетрова који се углавном јављају у љетним периодима.

Ловна и риболовна подручја

На подручју обухвата Плана налазе се потоци Мајевац, Јаруга и Козаруша, те ријеке Репушница, Стареница, Брусница и Вријеска.

Риболов овог подручја је везан за рибњак Саничани и ријеку Сану, Гомјеницу, Мљечаницу... који нису у обухвату Плана.

Подручју обухвата плана тангирају ловиште "Мраковица" и "Козара". Осим њих на територији Града Приједора постоје још и: "Љубија", "Срндаћ", "Омарска" и "Саничани".

Националним парком газдује ловиштем "Козара". Површина ловишта је 16728 ha и брдског је типа. До доношења новог Закона о Националним парковима у ловишту је провођен контролисан лов, међутим доношењем новог Закона лов у Националном парку је строго забрањен у подручју Националног парка (3,495ha).

Намјена простора (постојеће коришћење земљишта)

Генерални приказ кориштења земљишта у оквиру обухвата "Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја 2019-2039. године" је заснован на бази анализе (векторизација ортофото подлоге) и утврђеног стања на терену.

Из табеле и дијаграма видљиво је да пољопривредно земљиште највише заступљено на подручју обухвата УП-а и то са 61%.

Површине намјењене за становање обухватају 21% обухвата Плана.

Јавна инфраструктура обухвата 7,3% обухвата УП-а.

Шуме и шумско земљиште обухватају 6,60% обухвата УП-а.

Табела бр. 2. Структура кориштења земљишта произашла из векторизације ортофото подлоге

намјена површина	површина (ha)	%
становање, стамбено – пословни објекти	196,89	21,05
друштвена јавна инфраструктура	2,20	0,24
јавна инфраструктура	68,52	7,32
комунална инфраструктура	5,36	0,57
културно наслеђе	0,04	0
вјерски објекти	2,12	0,23
пољопривредно земљиште	571,60	61,10
шуме и шумско земљиште	61,81	6,61
привредне дјелатности	19,45	2,8
спортско – рекреативне површине	3,20	0,34
остало земљиште	0,25	0,03
водне површине	4,13	0,44
укупно:	935,53	100

Урађена је и структура кориштења земљишта према Corina 2018. И према овом извору пољопривредно земљиште је доминантније (88%).

Табела бр. 3. Структура коришћења земљишта према Согина 2018.

намјена површина	површина (ha)	%
дисконтинуирани урбани оквир	99,25	10,61
оранице које се не наводњавају	0,36	0,04
сложени обрасци обраде	826,33	88,32
предио који се у принципу користи за пољопривреду са значајним површинама под природном вегетацијом	9,67	1,03
широколисне шуме	0,01	0
укупно:	935,62	100

Становништво

Обухват УП Козарца и контакт подручја налази се источно од насељеног мјеста Приједор, заузимајући дијелове насељених мјеста: Бабићи, Брђани, Дера, Доњи Орловци, Горњи Гаревци, Хрнићи, Камичани, Козарац, Козаруша, Трнопоље. Доњи Орловци припадају са свега 0,06 ha.

Табела 4. Број становника за насељена мјеста која великим дијелом припадају обухату Плана

насељено мјесто	година			
	1971.	1981.	1991	2013
Горњи Гаревци	465	449	130	81
Козаруша	2536	2994	3377	2538
Козарац	2988	3527	4031	2585
Дера	1391	1442	1595	753
Хрнићи	821	767	670	492
Камичани	2602	3161	3110	2307
Укупно:	10803	12340	12913	8756
Приједор:	97764	108868	112543	80916

Из табеле 4. уочавају се сљедећи демографски трендови:

- ✚ до 1991. године демографски раст остварила су сљедећа насељена мјеста: Козаруша, Козарац, Дера;
- ✚ ни једно насељено мјесто није остварио континуиран раст по годинама посматраног периода;
- ✚ највећи број становника имао је Козарац;
- ✚ најмањи број становника имало је насељено мјесто Горњи Гаревци.

По Попису из 2013. године, третирана насељена мјеста чине 10,82 % становништва Града Приједора. Највећи број становника имају насељена мјеста Козарац и Козаруша.

Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Ослањајући се на векторизацију и усклађивање ортофото подлоге (укључујући и Google Earth) и обраду савременим картографским алатима (Arc Gis, Auto Cad Map 3D, QGis), утврђена је површина пољопривредног земљишта од 571,21 ha, са сљедећом категоризацијом:

- ✚ обрадива земљишта;
- ✚ травнате површине;
- ✚ воћњаци;
- ✚ пластеничка производња.

Пољопривредно земљиште обухвата 61% простора обухвата Плана.

Према *"Измјенама и допунама Просторног плана Републике Српске до 2025. године"*, на подручју обухвата Плана, највише је заступљен псеудоглеј. Такође, и на цијелој територији Града Приједора највише је заступљен псеудоглеј али и алувијална земљишта, смеђе деградирана земљишта на глинама, смеђа кисела, те смеђа карбонатна земљишта. Већи дио наведених земљишта су ниске природне плодности, а њихова општа карактеристика је слаба обезбијеђеност потребним биљним хранљивима, висока киселинска вриједност и неповољан водно-ваздушни однос. С обзиром на то да имају неповољне особине, потребно је предузимати мјере за ублажавање тог недостатка (продубљивање ораничног слоја, дренажа, уношење органских и минералних ђубрива, калцификација и др.).

Ослањајући се на *"Просторни план општине Приједор"*, зона Козарац има 9347,6 ha пољопривредних површина. Структура коришћења дата је у сљедећој табели.

Табела 5. Пољопривредне површине зоне Козарац

економска дворишта у ha	њиве	воћњаци	ливаде	пашњаци	укупно
1.086,9	6.796,8	843,6	367,7	252,6	9.347,6

Извор: ППО Приједор (2008-2018.)

У структури пољопривредног земљишта највише су заступљене оранице са 72,7% или 6.796,8 ha, затим воћњаци са 843,6 ha или 0,10 %. Најмање површина се налази под пашњацима, 252,6 ha или 0,02 % и баштама, док су окућнице заступљене са 1.086,9 ha или 11,3% које су углавном заступљене у оквиру индивидуалних домаћинстава. Тако су нпр. у оранице сврстана и земљишта на великим нагибима иако су у вријеме класирања тако и коришћена, иако им ни по природним, ни по економским мјерилима није мјесто и гдје се земљишта не би ни смјела обрађивати због интензивне ерозије. Технички прогрес довео је до напуштања обраде земљишта на таквим теренима и претварања ораница у ливаде. То је довело до прилично великих разлика између катастарских података и стварног стања на терену, нарочито на подручјима са израженим рељефом.

Највећи дио терена општине Козарац (преко 80%) налази се на површинама са нагибом до 3%. Под обрадивим пољопривредним земљиштем подразумијевају се површине погодне за интензивну, тј. ораничну производњу до око 20 % нагиба терена. Под необрадивим пољопривредним земљиштем подразумијевају се површине које нису погодне за интензивну пољопривреду производњу, него су погодне за пашњаке и

остало земљиште које се из природних или економских разлога не користи у пољопривредној производњи.

Подаци из "Елабората о оправданости територијалне промјене-оснивање општине Козарац"

Регионално пољопривредно подручје Козарца започиње на јужним обронцима планине Козаре, која се граничи са подручјем националног парка и приватних посједа на источном и западном дијелу овог подручја и протеже се на југ све до рибњака Саничани.

Табела 6. Пољопривредне површине (ha)

редни број	подручје	оранице	воћњаци	ливаде	укупно
1.	Козаруша	1297	116	50	1463
2	Камичани	1814	182	104	2100
3	Трнопоље	1406	28	142	1576
4.	Козарац	697	94	20	811
5.	Кевљани	5711	7	67	645
Укупно:	5785	427	383	6595	

Од обронака планинског масива па све до магистралне цесте Приједор-Бања Лука, која пресеца ово подручје заступљена су плитка земљишта на кречњачкој подлози. Ово подручје је такође благо нагнуто подручје, уз густо распоређена насељена мјеста Камичани, Козаруша, Трнопоље и Кевљани, а остатак површина распоређених у овом појасу користе се за пољопривредну производњу.

Пошто су заступљена плитка земљишта на кречњачкој подлози у типу смоница и црвеница, а у бонитетној класи припадају земљиштима IV и V класе. Површина која заузимају ова земљишта су 25% од укупне површине пољопривредног земљишта овог подручја. Појас пољопривредног земљишта које се протеже испод магистралног пута Бањалука-Приједор, испресјецан је потоцима и ријечним коритима, тј. водотоцима који се формирају на јужним обронцима планинског масива Козаре.

У појасу ријечних водотокова заступљена су земљишта у типу алувијалних земљишта бонитетске класе II и III. Ово су анјзатупљенија земљишта овог подручја, а у појасевима иземђу водотокова на алувијална земљишта се настављају у кратким појасима земљишта у типу модификованог псеудоглеја.

На овај појас земљишта од укупних земљишних површина овог подручја отпада око 55%, а од пољопривредне производње најзаступљенија је ратарска производња. На појас алувијалних земљишта у јужном дијелу настављају се прелазне фазе типова алувијалних и земљишта у типу псеудоглеја.

Затим се настављају земљишта у типу псеудоглеја и то од локалног путног правца Трнопоље-Приједор па све до пружног правца Сарајево-Загреб, као и испод тог пружног правца. На ове земљишне површине у овом типу отпада око 25% земљишних површина овог подручја.

Шуме и шумско земљиште

Функције шума

Иако заузимају око 6% површине обухвата Плана, важно је нагласити њене опште функције. Наиме, поред привредних функција шума, које се огледају у производњи дрвета и других шумских производа као и ловне дивљачи, од непроцјењивог значаја су општекорисне функције шума у које спадају: очување биодиверзитета, заштита земљишта, заштита вода и климе, производња кисеоника, везивање угљеника из атмосфере, туризам, рекреација, естетска улога шума, итд.

Еколошко – вегетацијски услови подручја

Према еколошко-вегетацијској рејонизацији (Стефановић et. al., 1983.) подручје обухвата Плана припада сјеверозападном босанском подручју.

Реална шумска вегетација

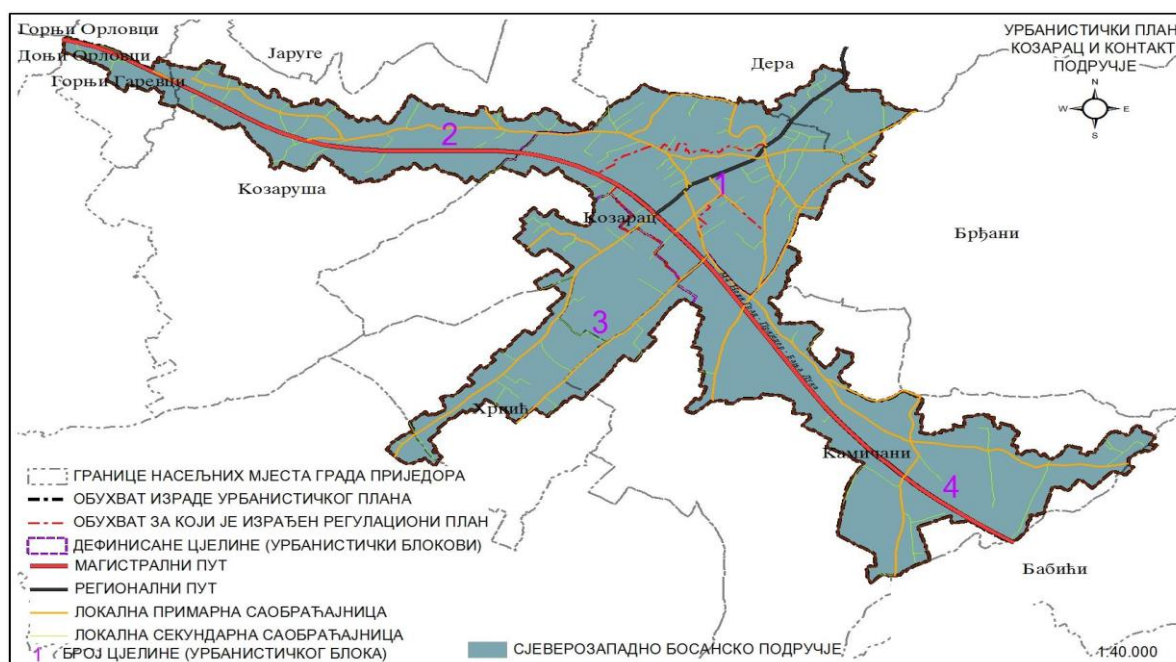
Реална шумска вегетација припада изузетно малим дијелом шумама лужњака и обичног граба (*Carpino betuli – Quercetum roboris*). То је низијски дио са дилувијалним терасама.

Биланси шума и шумског земљишта

Векторизацијом и усклађивањем сателитских снимка (ортофото подлога, Google earth), те обрадом савременим картографским алатима (Arc Gis, Autodesk Map, Qgis...) утврђено је да шуме заузимају свега 6,60% површине обухвата.

Власничка структура

Према подацима "Просторног плана Града Приједор 2020-2040" шумама на територији Града Приједор у државном власништву управља и газдује Шумско газдинство "Приједор" и Национални парк "Козара". Површина шума којима управља и газдује Шумско газдинство "Приједор" износи 13267,36 ha, а Национални парк "Козара" 3557,37 ha. Приватне шуме Града Приједора износе 12796,23 ha.

Слика 2. Еколошко - вегетацијска реонизација према Стефановићу

Водотоци и водно земљиште

Кроз простор обухвата Плана пролазе сљедећи токови, како повремени тако и стални: Репушница, Јаруга, Брусница, Вријеска, Козаруша, Мајевац, Козарачка ријека, Стареница.

Инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура

Козарац има веома повољан саобраћајно–географски положај и добру саобраћајну повезаност са околином. Друмски саобраћај је један од основних видова саобраћаја, и чини основни вид транспорта робе и путника.

Систем магистралних и регионалних путева надопуњује мрежу локалних путева који повезују зоналне центре са привредним, природним и људским потенцијалима. Од путева вишег ранга кроз обухват пролазе магистрални пут М4 Нови Град - Приједор - Бања Лука и регионални пут Р477 Козарац - Марковица - Подграци.

Дужина категорисане путне мреже на подручју Општине износи 62,62 km, од чега магистралних 8,8 km, регионални 2,18 km и локалних 51,64 km.

У обухвату Урбанистичког плана примарну мрежу локалних путева чине Улица Омладинска и Улица Раде Кондић, а остали локални путеви чине мрежу секундарних саобраћајница. Када је ријеч о пјешачком саобраћају у предметном обухвату он је неразвијен. Мјеста гдје је идентификовано постојање изграђених пјешачких површина карактерише оштећеност или заузетост другим објектима (дрвеће, ограде, контењери и др...), тако да је нарушено неометано одвијање пјешачког саобраћаја.

У обухвату Урбанистичког плана Козарац не постоје изграђене и уређене површине намијењене саобраћају у мировању, што ствара додатни проблем грађанима Козарца у обављању свакодневних активности.

Термоенергетика

Насеље Козарац нема изграђену инфраструктуру за централно снабдјевање топлотном енергијом. У насељу тренутно егзистира низ појединачних индивидуалних котловница које користе различите врсте горива и служе за загријавање мањег броја објеката. Као енергенти се користе углавном дрво, угаљ, а ријекто лож уље.

Сунчева енергија и други извори обновљиве топлотне енергије се користе веома мало. Сунчеву енергију користи мали број приватних стамбених објеката за загријавање потрошне топле воде, а рјеђе за загријавање просторија.

Као енергент се најчешће користи већа количина дрвета у приватним стамбеним објектима и то у облику дрвета за ложење, а рјеђе у котловницама у облику сјечке или пелета.

Остали обновљиви енергенти се не користе.

Ријетко се као извор топлотне енергије користи и течни нафтни гас у котловима за централно или етажно гријање.

Расхладна енергија обезбјеђује се из топлотних пумпи које углавном користе енергију ваздуха, а рјеђе земље и воде. За свој погон топлотне пумпе користе електричну енергију.

Хидротехничка инфраструктура

Водоснабдијевање

Снабдијевање водом Козарца може се оцијенити као задовољавајуће, јер се центар Козарца као и околних насеља снабдијевају водом са:

- ✚ развијене дистрибутивне мреже са магистралног–транспортног цјевовода из правца Града Приједора (са резервоара "Пашинац" и "Влачина"),
- ✚ развијене дистрибутивне мреже са транспортног цјевовода из правца Града Бања Луке-Омарске (са регионалног водовода Бања Лука - Приједор) и
- ✚ два каптирана извора Вријеска и Ратково Врело и изграђеног резервоара "Бараковац" ($V=200+500m^3$) са којег се путем примарне и секундарне мреже врши водоснабдијевање мањег дијела становништа.

Мањи дио Козарца се још увијек снабдијева водом са властитих изворишта (каптирањем локалних изворишта, захватима кишнице, копаних или бушених бунара) што често не гарантује санитарну исправност воде као ни довољне количине и притиске.

Канализација

Инфраструктура за сакупљање, одвођење и диспозицију фекалних и атмосферских вода се може оцијенити као недовољно изграђена. Само у ужем центру Козарца постоји изграђена мјешовита канализациона мрежа која је изграђена 70-тих година (бетонске цијеви) и која је дотрајала. Не постоји изграђен третман за пречишћавање прикупљених отпадних вода, него се исте испуштају директно у ријеку Стареницу или друге водотоке, па се рјешавање овог проблема намеће као један од приоритета.

Посебна подручја

Културно-историјско наслијеђе

Досадашња истраживања прошлости Козарца упзућују на закључак да се најзначајнији исторјски документи о прошлости Козарца налазе у бечким, истанбулским, задарским и другим архивима. У неколико радова који се баве прошлошћу ових крајева, наилазимо на податке да су под Соколинама и Козарачким каменом пронађени римски споменици материјалне културе, те илирски споменици у насељима Арифацићи, Бабићи, Камичани.

Козарац се први пут спомиње 1334. године, под именом Козара (Цазар, Котзура), као сједиште санске жупе. Исте године се спомиње и католичка црква Светог Мартина у Козарцу. Већ 1360. године Козарац стиче статус *libera villa*, односно постаје слободни краљевски град под ингеренцијом угарских владара. Током средњовјековног раздобља, Козарац је био под наизмјеничном власти босанске, угарске и хрватске властеле.

Уз име града Козара из тог времена, вежу се имена угарских краљева Матије Корвина и Сигисмунда, али и босанског феудалца и војводе из 15. вијека Хрвоја Вукчића Хрватинића, што само говори о значају овог средњовјековног града. Почетком 16. цијека, тачније 1518. године, Козарац није имао неки већи значај, како ће остати све до пада Костајнице под Аустрију крајем 17. вијека. Досељавањем муслиманског становништва из изгубљених османских подручја у Далмацији, Лици и Словенији, Козарац почетком 18. вијека постаје значајно војно, а потом и административно-судско средиште овог дијела Босне, што је посебно потенцирано

оснивањем Козарачке капетаније која се тада нашла на самој граници све моћније Аустрије. У том периоду долази до проширења Козарачке тврђаве, када се уз ојачање бастиона и бедема гради и камена кула, као стан и резиденција козарачких капетана.

Доба османске владавине у Козарцу завршава септембра 1878. године, када овај дио Босне пада под аустроугарску власт. Током овог периода дошло је до европеизације друштвених и културних прилика у Козарцу. Нажалост, један дио становништва Козарца, у тим годинама општих друштвених промјена, заувјек је миграцијом према Турској напустило свој вишевијековни завичај. Ово је вријеме западњачке урбанизације Козарца када се граде прве, како јавне тако и стамбене зграде у цивилизацијском духу западног свијета. Током честрдесетогодишњег периода хабзбуршке власти Козарац је задржао континуитет организоване локалне заједнице из ранијег периода.

Вријеме аустроугарске управе завршава 1918 године, када завршетком Првог свјетског рата Козарац и околина улазе у састав прве јужнословенске заједнице, Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Од 1918. године Козарац је у саставу југословенских државних заједница са периодима стагнације и напретка. Реорганизацијом локалне самоуправе 1963. године, Козарац је изгубио статус општине, који је, у различитим облицима у континуитету имао још од 14. вијека, када се први пут спомиње у историји.

Према Допису "Министарства просвјете и културе – Републичког завода за заштиту културно – исторјског и природног наслеђа", на територији обухвата Плана, налазе се сљедећи археолошки локалитети:

- ✚ ЦРКВЕНА (Хоџића кестен) – Козарац, Брђани; праисторијска градина; на брду изнад ушћа Мале и Велике Бруснице налази се зараванак; вјероватно касно бронзао или жељезно доба;
- ✚ МОДРИНАЦ (Брђани) – праисторијско и римско насеље; вјероватно праисторијско насеље отвореног типа и касније римске грађевине; праисторијска керамика указује на касно бронзано и жељезно доба;
- ✚ РЕЦИЋА ШЉИВИК (Алићи-Козарац) – праисторијско насеље или некропола; површински налази ситних уломака керамике и 2 жељезна копља: локалитет недовољно одредив – можда остаци некрополе или отворено насеље развијеног типа из жељезног доба;

Према истом извору, на територији обухвата плана, налазе се сљедећи национални споменици на привременој листи:

- ✚ Гробљанска капела Св. Јурја у Козарцу;
- ✚ Црква Светог Петра и Павла;
- ✚ Тврђава Козарац.

Тврђава Козарац

Тврђава Козарац је угроњени споменик јер се унутар заштићеног подручја врши незаконита изградња објеката. Козарачка кула је изграђена приликом проширења Козарачке тврђаве, 1736. године (Приједор се први пу помиње 4. октобра 1757. године), задње интервенције на њеној заштити су урађене далеке 1961. године од стране тадашње општине Козарац.

Поред заштићених споменика културе, на простору обухвата Плана постоје и споменици различитих историјских периода.

Природно наслеђе

Унутар самог обухвата Плана не постоје заштићена природна добра. Са сјеверне стране налази се Национални парк Козара.

1.3. Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

Стање животне средине

Урбанистички план Козарац представља стратешки просторно-плански документ којим се дефинишу инструменти за имплементацију идеје одрживог развоја предметног подручја у различитим доменима, те тако и у домену развоја и уређења простора и заштите животне средине. Планом се дефинишу рјешења, смјернице и политике заштите природних ресурса које се на датом простору налазе, а чине јединствен комплекс са вриједностима и простором у окружењу.

Сам процес урбанистичког планирања је прилика да се област животне средине истражи и презентује са становишта значаја појединачних компоненти околине, те њихове угрожености од потенцијалних загађивача на конкретном подручју. Сврха планерске оцјене и синтезе стања је дефинисање одговарајућих рјешења, активности и мјера заштите, како би се очувао квалитет животне средине и створили услови за њено побољшање.

За потребе свеобухватне анализе и оцјене стања у животној средини кориштени су подаци надлежних институција прибављени за потребе израде Урбанистичког плана и низ стратешких и других планских докумената (укључујући информационо-документациону базу планске документације), секторских стратегија и студија.

Концепција Плана подразумијева заштиту животне средине на бази организације простора у смислу планирања компатибилних садржаја и намјена површина на одређеном територију.

Полазну основу у изради концепта заштите животне средине на подручју обухвата Урбанистичког плана Козарац чини одређење локалног становништва за одрживи развој, са уважавањем заштите природних и културних ресурса и животне средине у највећој могућој мјери.

Након низа друштвених промјена које за последицу имају стагнацију индустријског развоја, животну средину ширег подручја Козарац ближе одређује подложност утицајима урбаног развоја и споре ревитализације привредних капацитета од којих се неки темеље на искориштавању природних ресурса.

Како би се унаприједила деградирана околина, као и очувао квалитет њених компонената који није значајно нарушен, просторни развој и искориштавање природних ресурса је нужно спроводити рационално, а средствима резервисаним за побољшање квалитета животне средине, осигурати развој и модернизацију комуналне инфраструктуре.

Воде

Подручје Козарца је изузетно богато водним ресурсима, а чине га велики број потока у сливу ријека Сане и Гомјенице, значајне површине стајаћих и подземних вода. Основна карактеристика стања водотокова је да су сви водотоци, осим ријеке Сане прве класе квалитета, што представља изузетно богатство овог простора. Највећи терет загађења подноси ријека Сана прије свега због испуштања индустријских вода са урбаног подручја Приједора у овај водоток. Одводња комуналних и индустријских

отпадних вода врши се путем заједничког колектора и исте се низводно од Приједора без предходног третмана испуштају у ријеку Сану.

Насеобинска територија Козарца смјештена је на ријечним терасама Козарачке ријеке, десне притоке Гомјенице. Козарачка ријека извире у близини узвишења Гола планина (876 m) на 800 m надморске висине. У изворишном дијелу носи назив Бијела вода, а у горњем току Стареница. Поред ове ријеке значајне су и ријечице Јаруга, Брусница, Вријеска и Репушница, као и потоци Мајевац, Јаруга и Козаруша.

Канализациону мрежу има само ужи центар Козарца (мјешовита канализациона мрежа), а у засецима један дио домаћинства диспозицију врши путем нужника у дворишту или септичких јама.

Да би се обезбиједио задовољавајући квалитет одводње отпадних и падавинских вода било би неопходно да се изврши раздвајање одводње падавинских и комуналних отпадних вода чиме би се почели стварати услови за нормално функционисање и изградњу постројења за пречишћавање. Испуштањем комуналних вода и индустријских отпадних вода у површинске водотоке долази до њихових загађења и деградације квалитета. Ово је нарочито изражено у периоду ниских водостаја.

Земљиште

Највеће површине подручја Козарца припадају врсти тла које се развило на кварталним сегментима, а то су прије свега алувиј, пролувија, арганогни-бакарски сегменти и најмлађи, језерски сегменти (рибњак). Кречњаци и доломити обухватају веће подручје бреговитог западног дијела Козарца.

Земљиште је условно обновљив ресурс, често угрожен загађивачима из локализованих или расутих извора загађења. У неке од онечишћујућих материја земљишта спадају тешки метали и потенцијално опасни елементи (Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb и Zn), полициклични угљоводоници (ПАН), као и друге штетне материје које усљед нестручне примјене доводе до штете у животној средини.

Земљишни ресурси у обухвату Урбанистичког плана Козарац су изложени уношењу различитих штетних чврстих, течних и гасовитих материја и деградацији, које су најчешће посљедица непланске сјече шума, неконтролисане примјене хемијских средстава у пољопривреди, неодговарајуће промјене намјене земљишта или непланске урбанизације, неорганизованог одлагања чврстог отпада, плавлјења у контактним зонама површинских водотока, као и загађења материјама из ваздуха и комуналним и индустријским отпадним водама. Често се дио пољопривредног земљишта трајно изгуби усљед поплава и ерозије земљишта на подручјима већег нагиба и уз ријечне токове.

Не постоји системски мониторинг земљишта и планирање адекватних мјера заштите. Анализе земљишта које се раде кроз појединачне пројекте показују да је пољопривредно земљиште на подручју Козарца значајно испод граница допуштених количина тешких метала у земљишту. Шумске површине имају велики значај као показатељ опште загађености тла и животне средине, те већа присутност шума представља мање загађење у простору.

Загађење и притисак на земљиште постоје и због постојања руралних отпадних вода тј. загађења тла отпадним водама домаћинства која нису прикључена на систем јавне канализације.

На овом подручју присутна је и деградација земљишта, иницирана неправилном обрадом земљишта на теренима са већим нагибом и неконтролисаном сјечом шума, а директна посљедица исте је појачана ерозија.

Угрожавање квалитета земљишта узрокују активности које се проводе унутар привредних погона, односно индустријских зона, нарочито у случају када се изводе

неконтролисано и у одсуству одговарајућих савремених технологија. Потенцијални извори загађења основних елемената у животној средини на подручју дијелова насеља у обухвату Плана су постојећи производни погони, чему се могу додати и запуштени индустријски комплекси унутар и у непосредној близини подручја обухвата Плана који нарушавају визуелни дојам предјела и у великој мјери ометају функционисање привреде коју је нужно ревитализовати.

Обзиром да су поједини сегменти у систему управљања отпадом (сакупљање, транспорт, третман, депоновање) неједнако или недовољно развијени на подручју Плана и шире локалне заједнице, видљива је деградација земљишта и животне средине узрокована неадекватно одложеним различитим врстама отпада који нарушавају визуелни карактер предјела и квалитет природних елемената.

Збрињавање отпада

Проблематика одлагања чврстог отпада и његово еколошки прихватљиво неутралисање (збрињавање) још увијек није адекватно ријешено на подручју Града Приједор. Због тога се може констатовати да збрињавање чврстог отпада у Граду Приједор представља велики еколошки проблем, јер чврсти отпад загађује све компоненте животне средине: ваздух, земљиште, површинске и подземне воде. Оваква ситуација у многоме може негативно утицати и представљати велику опасност по здравље људи. Из наведених разлога је неопходно предузимати планске и организационе мјере на потпуном спречавању неконтролисаног одлагања чврстог отпада и омогућавању санитарног депоновања. За наше услове најадекватније рјешење за збрињавање чврстог отпада јесте кориштење савремене, пројектоване и на санитарни начин експлоатисане регионалне депоније.

Дио укупне количине отпада са подручја обухвата Урбанистичког плана Козарац се сакупља, одвози и одлаже на градску депонију на локалитету Курево у насељу Љескаре. Оквирна удаљеност дијелова насеља која се налазе у обухвату Плана од будуће регионалне санитарне депоније на локалитету Курево је око 15 km. Депонија има капацитет од 840.000,00 m³ корисног простора, а вијек трајања депоније процјењује се на 20 година.

На подручју Козарца за послове прикупљања, транспорта и депоновања чврстог комуналног отпада задужено је предузеће "Комуналне услуге" а.д. Приједор. Отпад се сакупља у кантама, контејнерима или другим типским посудама за отпад у зависности од намјене објеката. На мјестима за привремено одлагање чврстог отпада, прије транспорта и коначне диспозиције, не врши се селекција или одвајање рециклабилног материјала из отпадних материја.

Иначе, селективно прикупљање отпада (пет амбалажа, стакло, картон, најлон) могу да врше јавна комунална предузећа и привредни субјекти регистровани за дјелатност рециклаже, откупа и продаје секундарних сировина уколико таква постоје. Картон и папир могу да се прикупљају у намјенске контејнере који се постављају и испред већих трговачких радњи и центара.

Ниво кориштења отпада за рециклажу на подручју Урбанистичког плана Козарца и шире локалне заједнице није задовољавајући. У извјесном обиму, на нивоу Града Приједора, прикупља се и рециклира само метални отпад. Папир, картон и пластика се издвајају у обиму од око 30% у односу на расположиве количине. У будућем периоду би се могло очекивати повећање прикупљања секундарних сировина, нарочито са повећањем активности које утичу на развој свијести грађана и доношењем подзаконских аката који регулишу ову област.

Поред слабог функционисања инспекцијског надзора и недовољно ријешених питања за коначну диспозицију чврстог и опасног отпада, као кључан узрочник

проблема у овој области се истиче изузетно низак ниво еколошке свијести грађана о рјешавању питања управљања отпадом.

Медицински отпад би се требао сакупљати у намјенске контејнере и одвозити у сарадњи са јавним комуналним предузећем. У Општој болници Приједор, медицински отпад се раздваја на мјесту настанка, исти сортира и пакује у намјенске вреће, привремено одлаже у за то намијењен простор до коначног збрињавања. Познато је да преузимање и коначно збрињавање отпада из апотека врши овлаштено предузеће д.о.о. "КЕМИС СРС" Шамац.

Обзиром да се отпад са подручја обухвата Плана организовано збрињава у мањем обиму, на појединим локацијама се могу уочити непрописно складиштене и привремено одложене веће количине отпада (расут отпада око контејнера, отпад из домаћинства и привреде на непредвиђеним мјестима и сл.). Сметљишта са отпадним материјама различитог састава и поријекла се могу запазити на локалитетима удаљеним од насељених подручја и локалитетима (напуштених) индустријских погона.

Како би се у потпуности реализовао одржив систем управљања отпадом на подручју регије Приједор, стратешким смјерницама и препорукума је предложена изградња трансфер станица на подручју одређених општина које припадају регији (Нови Град, Козарска Дубица, Костајница, Крупа на Уни и Оштра Лука). Центри за сакупљање отпада би били реализовани у јединцама локалне самоуправе.

Ваздух

Ниво квалитета ваздуха на подручју Козарца детерминишу различити географски, климатски, метеоролошки и други фактори. Из разлога непостојања система праћења квалитета ваздуха није могуће дати прецизније податке о квалитету ваздуха на подручју цијелог обухвата. Извори емисија полутаната у ваздух, односно извори загађења могу се у најширем смислу подијелити на:

- ✚ Линијски загађивачи
- ✚ Површински загађивачи
- ✚ Тачкасти загађивачи.

Загађивачи могу имати различите квалитативне и квантитативне карактеристике у зависности од намјене, кориштењег горива, интензитета кориштења, временског периода кориштења и сл. Карактеристичне линијске загађиваче на подручју Козарца представљају магистралне, регионалне, локалне саобраћајнице. Утицај наведених линијских загађивача се огледа у просторном смислу на контактну зону око саобраћајница (у зависности од интензитета и врсте саобраћаја, рељефа, климатских услова и сл. величина зоне се креће од 50 до 300 m од осе саобраћајнице у оба смјера), као и емисији полутаната сагоријевања моторних горива у атмосферу.

Утицај на квалитет животне средине се огледа у повећаној концентрацији продуката сагоријевања моторних горива и емисији насталих полутаната у непосредној зони саобраћајница, повишеном нивоу буке, неадекватном начину одвођења контаминираних атмосферских падавина са коловоза (различита уља и масти), те одлагању комуналног отпада уз саму саобраћајницу. Идентификовани линијски извори загађења на предметном простору су, директни и индиректни:

директни, у самом обухвату:

- ✚ магистрални пут М-4 - Бања Лука – Приједор – Нови Град,
- ✚ регионални пут Р-477 -Козарац – Мраковица-Подградци.

индиректни, у релативној близини обухвата:

- ✚ Железничка пруга нормалног колосијека Бања Лука – Приједор – Нови Град.

Површинске загађиваче представља више мањих, појединачних извора емисије полутаната као што су уређаји за загријавање објеката једнопородичног становања. Тачкасти загађивачи се огледају у појединачним изворима негативних емисија у ваздух са значајнијим количинама емитованих полутаната као што су већи индустријски погони на подручју Козарца.

Бука

Појава буке у урбаним срединама је веома изражен проблем. Иако нема података о нивоу буке и акустичном оптерећењу у обухвату предметног плана, чињеница је да се у зонама саобраћајница, индустријских, услужних и других објеката могу забиљежити повишени нивои буке. Изражен утицај буке и вибрација се може јавити на локалитетима привредних и других објеката који се налазе дуж магистралног пута М-4 и регионалног пута Р477, јер укупан ниво буке потиче од више различитих извора (производни процеси, саобраћај и друго).

Мониторинг буке се врши само у близини објеката за које је према прописима из области животне средине неопходно прибавити еколошку дозволу, а у складу са Правилником.

Заштита од елементарних непогода, техничких опасности и ратних дејстава Профили опасности и потенцијалне могућности угрожавања

Угроженост од поплава

Ризици од поплава на цијелој територији Града Приједора, сврстани су у три категорије: стални, потенцијални и прекогранични. На предметном обухвату, идентификован је потенцијални ризик од излијевање мањих бујичних водотока на подручју села Ракелићи, Козарац, Доњи и Горњи Орловци (потенцијални ризик).

До поплаве у овом али и осталим ванградским дијеловима Града Приједора долази усљед вишедневних обилнијих падавина и топљења сњега у горњим токовима ријека и потока.

Капацитете за супростављање овој врсти поплава потребно је у складу са могућностима друштва подизати на виши ниво изградњом недостајућих обалоутврда и растеретне каналске мреже као и редовним чишћењем и продубљавањем корита ријека.

Организација спровођења мјера заштите на води и под водом базира се на реализацији превентивно-техничких мјера, интервентних мјера и реализацији мјера за ублажавање и отклањање посљедица плављења предметног обухвата.

Најважнију превентивну мјеру заштите од поплава представља изградња потребних водозаштитних објеката односно насипа као и редовно одржавање постојећих заштитних објеката и периодична регулација или чишћење бујичних водотока и канала за одвођење површинских вода.

Интервентне мјере у случају поплава односе се на организацију заштите и спасавања становништва у зони плављења, а по потреби и њихове евакуације и стварања услова за привремено одвијање живота на измјештеној сигурној локацији. У ове мјере такође спада и ангажовање људства и механизације за организацију превоза чамцима, изградњу привремених насипа као и преусмјеравања отицања воде из угрожених зона.

Мјере за ублажавање и отклањање посљедица базирају се прије свега на санирању посљедица, асанацији терена, дезинфекцији површина, бунара и објеката у плављеној зони. Такође је од изузетне важности употреба снага и средстава за отклањање посљедица од поплава односно ангажовање јединица цивилне заштите, предузећа и установа оспособљених за ове послове и задатке.

Угроженост од пожара

Узроци због којих настају пожари на овом подручју су врло различити, а најчешће се јављају пожари у насељеним мјестима. Најчешћи узрок је човјек и то првенствено због: неправилног поступања са запаљивом материјом, непоштовања правила и забране ложења ватре на отвореном простору, грешака у пројектовању, ненамјенске употребе машина, уређаја и опреме и због пушења на недозвољеним мјестима.

Пожари на овом подручју најчешће се јављају на стамбеним и јавним објектима и објектима у којима се користи или складишти лакозапаљиви материјал, (бензин, гас и остали деривати). Да би се присутни проблеми у области заштите од пожара могли рјешавати неопходно је интензивније проводити мјере заштите од пожара а прије свега:

- ✚ обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара, посебну пажњу посветити изградњи и одржавању хидрантске мреже,
- ✚ кроз подизање нивоа опремљености и обучености Територијалне ватрогасне јединице Приједор и добровољних ватрогасних јединица побољшати ефикасност заштите од пожара,
- ✚ обезбједити техничку исправност уређаја и примјену превентивних мјера заштите од пожара,
- ✚ предузети све потребне мјере на спречавању појаве ватре на отвореном простору (паљење корова и сл),
- ✚ у стамбеним и другим објектима обезбједити апарате за гашење пожара,
- ✚ донијети одговарајуће планове заштите од пожара и прецизирати начине спашавања људи и материјалних добара,
- ✚ обезбедити одговарајућу сигнализацију и аутоматизацију у противпожарној заштити,
- ✚ обезбједити ефикасан надзор и контролу у области заштите од пожара,
- ✚ обезбједити квалитетно одржавање и редовну контролу исправности уређаја и инсталација,
- ✚ организовати осматрачке службе и обезбједити опрему и средства за гашење шумских пожара.

Угроженост од земљотреса

Подручје обухвата Урбанистичког плана припада појасу максималног интензитета потреса 8 MSK-64 и вјероватноћом појаве 63% за повратни период од 500 година.

У насељима Омарска и Козарац објекти су рађени као асизмички те би код земљотреса јачине 7-8° МЦС дошло до већих оштећења.

Да би се благовремено и квалитетно реализовале превентивне мјере заштите од рушења у случају земљотреса потребно је извршити одређена прилагођавања у смислу примјене прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите.

За успјешно извршавање задатака спашавања становништва и материјалних добара у случају појаве земљотреса односно рушења и оштећења стамбених и других објеката потребно је извршити велике промјене, а прије свега у домену формирања, обуке и опремања екипа за тражење и спашавање становништва из рушевина, обезбјеђење и припрему капацитета за рашчишћавање рушевина као и планирање и организацију других мјера заштите и спашавања и нормализације у функционисању инфраструктуре и других дјелатности неопходних за нормализацију живота.

Поред наведених угрожености, на урбаном подручју постоје и остали облици угрожености као што су угроженост од елементарних непогода и техничко-технолошких акцидентата.

Угроженост од елементарних непогода

Елементарне непогоде које угрожавају становништво и материјална добра посљедица су климатских, геолошких, географских и других фактора. Оне чине веома висок проценат од укупног броја идентификованих ризика.

Због неуједначености количине падавина током године, односно њихове дефицитарности посебно у лјетњем периоду, честа је појава сушних раздобља, што за посљедицу има значјно смањење приноса у пољопривреди али и пресушивања извора питке воде.

Урбано подручје припада појасу умјерено-континенталне климе гдје зимски мјесеци обилују сњежним падавинама. Када дуготрајне сњежне падавине почну угрожавати становништво и материјална добра и када се за отклањање посљедица морају ангажовати додатне снаге и средства онда се сњежне падавине сматрају елементарном непогодом. Посљедице дуготрајних сњежних падавина могу бити разнолике-рушење објеката, парализовање живота унутар насеља (како у односу на комуникације, тако и у односу на редовно снабдјевања основним животним намирницама), застоји у саобраћају... Тада је потребно ангажовати цивилну заштиту и друге структуре на отклањању посљедица и нормализацију животних токова.

Вјетрови дувају из свих праваца, али су најчесталији и најдоминантнији сјеверни и сјеврозападни правци, док су најјачи вјетрови из јужног правца. Честа је појава и олујних вјетрова који се углавном јављају у лјетним периодима.

Биљежи се и честа појава града праћеног олујним вјетровима, са свим негативним посљедицама на становништво, материјална добра и пољопривредну производњу. Највећа опасност је присутна у мају и јулу мјесецу. Потребно је надограђивати и ширити систем за противградну заштиту, постављањем нових недостајућих лансираних станица.

Заштита од техничко технолошких акцидентата

С обзиром на постојање привредних капацитета на територији обухвата Урбанистичког плана може се констатовати да је могућа појава различитих облика техничко-технолошких акцидентата.

Техничко-технолошки акциденти представљају потенцијалну опасност угрожавања становништва и животне средине.

Могуће се и хаварије у скалдиштима лакозапаљивих горива и гасова, хаварије у индустријским потројењима...Генерално гледајући, структуре капацитета како производних тако и складишних су такве да су најзначајнији узрочници техничко-технолошких акцидентата застарјелост и дострајалост. Такође, слабо спровођење мјера превентивне заштите представља најзначајнији узрочник техничко-технолошких акцидентата.

1.4. Разматрана питања и проблеми животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процјене за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

Питања заштите животне средине су разматрана кроз валоризацију постојећег стања, процјену еколошког потенцијала зона и локација, утврђивање еколошког ризика из чега произилазе циљеви заштите животне средине које обухватају смјернице за безбједно коришћење простора, природних ресурса и мјере заштите животне средине.

Рјешавање приоритетних проблема из области животне средине односило би се на изградњу одговарајуће инфраструктуре у области отпадних вода и комуналног отпада, успостављање мониторинга животне средине и повећања еколошке свијести код људи. Проблем неадекватног управљања ризиком од поплава и реакција на екстремне догађаје такође представља важан изазов за подручје обухвата Плана као и проблем решавања дивљих депонија.

Животна средина унутар обухвата Урбанистичког плана Козарац је изложена утицају различитих фактора који могу довести до њеног онечишћења, а који се најчешће манифестују као загађења околине отпадним водама из домаћинства и индустрије, емисијама полутаната из извора који обезбјеђују топлотну енергију, те као загађења настала од активности на изградњи инфраструктуре, стамбених и пословних објеката и кориштења земљишта, односно хемијских средстава у сврху пољопривредне производње.

На основу анализе стања по компонентама у области животне средине, најизраженији проблеми су недовољно изграђен канализациони систем, као и испуштање отпадних вода у реципијенте без претходног пречишћавања чиме се угрожавају екосистеми у површинским и подземним водама, те квалитет вода за водоснабдијевање становништва. Квалитетно рјешавање начина водоснабдијевања и заштита изворишта воде за пиће представљају важно питање планског развоја.

Инфраструктура за управљање отпадом у простору није довољно развијена, а искориштавање рециклабилних компоненти је заступљено у веома малој мјери. Покривеност становништва одвозом отпада је недовољна, а стварање одређених количина чврстог отпада различитих категорија потребно је безбједно одложити и збринуту.

Мониторинг квалитета основних компонената у животној средини није заступљен у мјери која би била довољна за дефинисање одговарајућих активности у сврху заштите и унапређења околине.

Нерегулисани ријечни токови, непланска сјеча шума и деградација зелених површина доприноси израженом дејству негативних утицаја изазваних природним и антропогеним факторима. Проблеми у животној средини настају и као посљедица недовољно развијене свијести становништва о значају заштите животне средине и важности њеног унапређења (непоштивање природног ресурса, као основе за одржив просторни развој, те кршење законски уређених мјера заштите животне средине и др.)

Основни проблеми очувања квалитета и заштите земљишта, површинских и подземних вода, ваздуха, буке и отпада на подручју Козарца су:

- ✚ појаве непланског претварања пољопривредног земљишта у грађевинско и трајни губитак квалитетних пољопривредних површина,
- ✚ непостојање континуираног и системског мониторинга земљишта,
- ✚ дивље депоније, најчешће у руралном подручју гдје становништво није покривено услугама сакупљања и одвоза отпада,
- ✚ повећање површина захваћених амброзијом као коровском биљком,

- ✚ недовољна покривеност подручја са комуналном инфраструктуром,
- ✚ испуштање отпадних вода, без претходног третмана, узрокује загађење земљишта и значајно доприноси деградацији његовог квалитета,
- ✚ повећано коришћење хемијских средстава у пољопривредној производњи која испирањем земљишта доспјевају у површинске токове,
- ✚ нелегално бацање отпада директно у ријеке или уз њихове обале,
- ✚ кориштење неадекватних енергената у индивидуалним ложиштима (већином угаљ лошег квалитета и дрво),
- ✚ смањивањем површина под зеленилом у односу на површине које су под објектима,
- ✚ лоша путна подлога саобраћајница,
- ✚ присутан велики број појединачних ложишта,
- ✚ недовољна звучна изолација угоститељских објеката,
- ✚ недовољна покривеност становништва услугама сакупљања и одвоза отпада, што узрокује појаву дивљих депонија,
- ✚ непостојање рециклажног дворишта гдје би грађани могли да доведу одвојено прикупљене врсте комуналног отпада,
- ✚ непостојање канализационе мреже приградских насеља, са директном посљедицом угрожавања изворишта питке воде,
- ✚ непостојање сепаратног система одводње атмосферских и комуналних вода овог подручја,
- ✚ стална деградација квалитета водотока на овом подручју због испуштања индустријских вода у водотоке без њиховог предходног третмана,
- ✚ непостојање мониторинга квалитета површинских и подземних вода као основа за праћење стања и тренда загађења вода,
- ✚ појаве нарушавања јавне хигијене могу имати негативне посљедица на здравље становништва,
- ✚ неријешено питање финансирања приоритетних проблема и обавеза у области заштите и унапређења животне средине,
- ✚ недостатак институције која има координативну функцију у области заштите животне средине,
- ✚ непотпуно нормативно регулисање проблематике заштита животне средине на подручју Козарца (заштита ваздуха, заштита вода, отпадне материје, заштита од алергена и сл.),
- ✚ недостатак квалитетних програма едукације становништва ради подизања нивоа еколошке свијести;
- ✚ угроженост становништва, материјалних добара и животне средине поплавама, шумским пожарима, земљотресима, олујним невременом, градом и техничко –технолошким акцидентима:
 - излијевање мањих бујичних водотока на подручју села Ракелићи, Козарац и Доњи и Горњи Орловци;
 - најчешћи узроци пожара: несавјесно понашање појединаца, неисправност електричних инсталација, паљење корова и неправилно руковање запаљивим материјалима;
 - степен пожарне угрожености искучиво зависи од густине изграђености објеката у појединим зонама;
 - недовољан број уређених црпилишта за захватање воде из постојећих водотокова;
 - лоше организовано осматрање територије;

- недовољно развијене активности на превентивној заштити од пожара;
- постојање објеката старије градње, са лошим статичким и конструктивним карактеристикама;
- већина стамбених објеката у индивидуалном власништву, изграђена је као асеизмична, односно од класичног материјала, са више етажа, без вертикалних серклажа и са slabим темељима, који су изузетно осјетљиви на земљотресе;
- индустријски капацитети смјештени у насељеним просторима, што у случају акцидентних ситуација угрожава велики број становника и њихову имовину;
- постојање објеката у којима су могући технички акциденти већих размјера;
- непостојање планова заштите у случају техничко – технолошких акцидентата;
- неадекватна технолошка дисциплина и примјена техничких мјера и мјера заштите од стране запосленог особља;
- неадекватна опремљеност средствима заштите у случају појаве акцидентних ситуација;
- могући хидрометеоролошки ризици: град, олујни вјетар, висок сњег и наноси, суша, веома високе температуре;
- заштита од ратних дејстава: недостатак склоништа основне заштите (једино склониште је у Приједору, капацитета 500 лица), те је потребно иградити у Козарцу са капацитетом од 300-1000 лица.

Основни циљ заштите животне средине унутар обухвата Урбанистичког плана Козарац је смањење загађења и притисака, те уравнотежено коришћење природних ресурса усаглашено са принципима одрживог развоја и зелене транзиције (Европски зелени план).

Најбоља политика заштите животне средине заснована је на превентивним мјерама, што подразумијева благовремено спречавање негативних утицаја на животну средину, умјесто уклањања њихових посљедица. У процесу доношења одлука о изградњи привредних и инфраструктурних објеката мора се анализирати и јасно утврдити утицај њихове изградње и рада на квалитет животне средине.

Заштита животне средине унутар обухвата Урбанистичког плана Козарац постићи ће се остваривањем више општих и појединачних циљева, који се односе на:

- ✚ Заштиту необновљивих ресурса;
- ✚ Штедњу енергије и кориштење најчистијих могућих технологија;
- ✚ Смањење отпада и његова рециклажа;
- ✚ Флексибилност процеса одлучивања да би се омогућила већа подршка локалним заједницама;
- ✚ Разматрање тла као пуноправног ресурса;
- ✚ Заштита вода од загађења (свеобухватно каналисање и пречишћавање отпадних вода из насеља и индустријских погона, заштита подземних и геотермалних вода);
- ✚ Заштиту земљишта од загађења (заштитом пољопривредног и грађевинског земљишта у насељима и његовој граничној зони, заштиту земљишта од

загађења аероседимената, од депоновања отпадака, на мјестима која нису за то предвиђена);

- ✚ Заштиту ваздуха од загађења (обезбјеђивањем јединственог система топлификације, контролисање аерозагађења од саобраћаја, као и поштовање мезо и микро климатских услова при избору локација за потенцијалне загађиваче, активацијом већ предвиђених постројења, односно система и уређаја за пречишћавање у оквиру индустријских процеса, кориштењем алтернативних горива);
- ✚ Заштиту од буке (адекватним планирањем саобраћајница, саобраћајних токова и контролисања саобраћајне буке, као и различитим мјерама заштите. Планиране мјере заштите огледају се у правилном лоцирању извора буке у односу на пријемник, смањење стварања буке, правилно пројектовање заштитних зона, спречавање њеног ширења у околину),
- ✚ Рационално кориштење електричне енергије и изградњу енергетски ефикасних објеката и
- ✚ Заштиту вегетације (заштиту од сјече, различитих болести и елементарних непогода, као и угрожавања пејзажних вриједности вегетације).

У области заштите становништва, материјалних добара и животне средине поплавама, шумским пожарима, земљотресима, олујним невременом, градом и техничко – технолошким акцидентима, дефинишу се сљедећи циљеви:

- ✚ реализација превентивно – техничких мјера заштите од поплава: праћење стања водостаја, изградња водозащитних објеката односно насипа, одржавање постојећих заштитних објеката, чишћење канала;
- ✚ благовремена реализација мјера прописаних "Планом активности у припреми и спровођењу мјера заштите и спасавања од поплава за подручје града Приједора";
- ✚ интервентне мјере у случају поплава односе се на организацију заштите и спашавања становништва у зони плављења, а по потреби и њихове евакуације и стварања услова за привремено одвијање живота на измјештеној сигурној локацији;
- ✚ ангажовање људства и механизације за организовање превоза чамцима;
- ✚ изградња привремених насипа као и преусмјеравање отицања воде из угрожених подручја;
- ✚ мјере за ублажавање и отклањање посљедица базирају се на санирању посљедица, санацији терена, дезинфекцији површина, бунара и објеката у плављеној зони:
- ✚ обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара, посебну пажњу посветити изградњи и одржавању хидранске мреже;
- ✚ обезбједити техничку исправност уређаја и примјену превентивних мјера заштите од пожара;
- ✚ предузети све потребне мјере на спречавању појаве ватре на отвореном простору (паљење корова и слично);
- ✚ у стамбеним и другим објектима обезбједити апарате за гашење пожара;
- ✚ доњети одговарајуће планове заштите од пожара и прецизирати начине спашавања људи и материјалних добара;
- ✚ обезбједити ефикасан надзор и контролу у области заштите од пожара;

- ✚ превентивне мјере у случају земљотреса: примјена прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите;
- ✚ ширити систем противградне заштите;
- ✚ јачати материјално техничке и људске капацитета за интервентну помоћ и за брзо отклањање посљедица елементарних непогода у саставу територијалне ватрогасне јединице и предузећа Комуналне услуге;
- ✚ модернизација и реконструкција постојећих индустријских капацитета;
- ✚ провођење превентивних мјера и примјена прописа приликом транспорта, складишта и употребе опасних и лако запаљивих материја;

у области заштите од ратних дејстава:

- ✚ одредити склоништа допунске заштите, првенствено у објектима предузећа, као и у адекватним природним објектима;
- ✚ израдити планове за склањање људи и материјалних добара.

Неопходно је одговарајућим мјерама заштите животне средине и адекватним начином кориштења постојећих природних ресурса и културних садржаја, те правилном диспозицијом извора загађења унутар обухвата плана, обезбједити услове за развој, заштиту становништва и екосистема и очување амбијенталних вриједности.

Стратешка процјена утицаја је урађена као свеобухватна процјена планских активности на животну средину, сагледавајући могуће глобалне негативне ефекте са приједлогом превентивних мјера заштите и унапређења животне средине.

Стратешком процјеном нису разматрани проблеми појединачних извора загађења, већ су дефинисане зоне могућих утицаја гдје су груписани према вјероватноћи испољавања. Такође нису разматрани прекогранични утицаји јер се такви не очекују.

1.5. Приказ припремљених варијантних рјешења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно рјешење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно рјешење са становишта заштите животне средине

Процјена утицаја варијантних рјешења на циљеве Стратешке процјене урађена је како би се омогућило поређење анализираних варијантних рјешења, и указало на повољније рјешење са становишта заштите животне средине.

За релевантне секторе Урбанистичког плана, а у оквиру стратешке процјене припремљена су два варијантна рјешења. Прво варијантно рјешење се односи на нереализовање Урбанистичког плана - сценарио нултог развоја, а друго представља рјешења Урбанистичког плана.

У табелама под тачком 3.1. и 3.2. приказане су процјене утицаја варијантних рјешења (ако се план нереализује и друго варијантно рјешење- реализација плана) на животну средину.

Нереализовање Плана је варијантно рјешење са могућим значајним негативним посљедицама у односу на циљеве стратешке процјене и губитак еколошко природних вриједности подручја, јер су у изради Стратегије идентификовани основни проблеми животне средине. Стратешком процјеном утицаја и Планом предложена су рјешења за спрјечавање конфликта у простору и разрјешење постојећих просторних и еколошких проблема. Стога је неопходно доношење и имплементација Плана са понуђеном еколошком поставком одрживог развоја.

1.6. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процјене могућих утицаја стратешке процјене

У складу са чланом 51. Закона о животној средини ("Службени гласник Републике Српске" бр. 71/12, 79/15 и 70/20) приликом израде Извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину обавезно је учешће јавности. Учесће јавности се остварује кроз мишљење заинтересованих страна и организација и учешће јавности.

Учесће заинтересованих страна и организација ће се остварити тако што ће градски орган надлежан за припрему плана-Одјелење за просторно уређење Града Приједора, током припреме стратешке процјене утицаја на животну средину Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја, извршити консултације и усаглашавање ставова заинтересованих органа и организација, органа локалне самоуправе, корисника простора и других субјеката, који ће дати своје мишљење на Нацрт Извјештаја о стратешкој процјени.

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви стратешке процјене дефинишу се на основу захтјева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и приједлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процјене.

2.1. Општи и посебни циљеви

Основни циљ стратешке процјене је припремити стручну подлогу на основу које се питања животне средине и здравља људи, узимају у обзир приликом планирања развоја и на основу које се обезбјеђује одрживи развој. Поред овога, јавним расправама се омогућује учешће јавности, као и унапређује ниво очувања и побољшања стања животне средине.

Просторним планом Републике Српске, Стратегијом заштите животне средине, Стратегијом заштите природе и Националним акционим планом заштите животне средине (NEAP) дефинисани су општи циљеви у области заштите животне средине – очување природних добара у највећој могућој мјери и задржавање свих вриједности - почев од квалитета ваздуха и вода, биљног покривача, фауне, до глобалне заштите предјела и области, очување високог степена биолошке и пејзажне разноврсности и осигурање мјера за заштиту и оптимално коришћење природних ресурса.

Општи циљеви заштите животне средине на подручју Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја проистичу из општих циљева заштите животне средине дефинисаних Законом о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске", бр. 71/12, 79/15 и 70/20), као што је:

- ✚ одрживо управљање, очување и заштита природних ресурса, рационално коришћење ресурса и такав начин рада привреде којим се осигурава обнова ресурса,
- ✚ смањење коришћења, спречавање оптерећивања, загађивања и нарушавања животне средине, побољшање и обнова оштећене животне средине,
- ✚ заштита људског здравља и побољшање услова животне средине за квалитет живота,
- ✚ међународна сарадња у заштити животне средине,
- ✚ пружања могућности за иницијативе и учешће јавности у дјелатностима које имају за циљ заштиту животне средине.

На основу захтјева и циљева у погледу заштите животне средине наведеним у плановима и стратегијама за потребе израде овог извјештаја дефинисани су општи циљеви стратешке процјене:

- ✚ Заштита и одрживо кориштење природних вриједности,
- ✚ Заштита културно-историјског наслеђа,
- ✚ Обновљиви извори енергије,
- ✚ Становништво и људско здравље,
- ✚ Унапређење управљања отпадом,
- ✚ Праћење квалитета животне средине.

Посебни циљеви Стратешке процјене представљају квантификацију и квалификацију општих циљева датих у облику смјерница и акција (мјера, радова, активности) којима ће се извршити њихова реализација.

2.2. Избор индикатора

За сваки од постављених посебних циљева стратешке процјене изабрани су индикатори у односу на које се оцјењују планска рјешења. Контролом индикатора планска рјешења се усмјеравају ка остварењу изабраних циљева.

Табела 7. Општи и Посебни циљеви и индикатори вредновања значајних утицаја просторног плана на животну средину

Општи циљеви	Посебни циљеви	Индикатори за праћење стања
	Очување и унапређење квалитета ваздуха	-Амбијентална концентрација CO ₂ ,SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , озона
Заштита и одрживо кориштење природних вриједности;	Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	-Квалитет отпадних вода (комуналне отпадне и технолошки отпадне воде) -Физичко-хемијске карактеристике отпадних вода -Квалитет површинских и подземних вода -Физичко-хемијске и микробиолошке карактеристике површинских и подземних вода -Квалитет воде за пиће -Физичко-хемијске и микробиолошке карактеристике воде за пиће

	Очување квалитета земљишта, заштита земљишта од загађења и деградације	Концентрација опасних и штетних материја у земљишту
	Одрживо управљање шумама и шумским земљиштем	% шумског земљишта у укупном земљишту
	Очување аутохтоних станишта, биодиверзитета и предјела	Број и површина заштићених природних добара и предјоних цјелина
Заштита културно-историјског наслеђа	Валоризација и адекватан третман непокретних културних добара	Број заштићених културно-историјских добара
	Промоција културног наслеђа као потенцијал за развој подручја	Број културно-историјских добара укључених у туристичку понуду
Обновљиви извори енергије	Коришћење обновљивих извора енергије	Удио енергије добијене из обновљивих извора у укупној потрошњи енергије (%)
Становништво и људско здравље	Унапређење здравља	% становништва прикључен на јавни канализациони систем % становништва са приступом здравствено исправној води за пиће, % површина за одмор и рекреацију.
	Смањење изложености буци	Број стамбених и јавних објеката угрожен буком
Унапређење управљања отпадом	Обезбједити организовани одвоз отпада на подручју Плана	% територије која је покривена организованим одвозом отпада
	Успоставити савремени систем управљања отпадом и систем рециклаже	% отпада који се подвргава третману % отпада који се одлаже на санитарну депонију
Праћење квалитета животне средине	Успостављање мониторинга основних компоненти животне средине (ваздуха, површинских и подземних вода, и земљишта)	Успостављен мониторинг основних компоненти животне средине на подручју којим се сакупљају и систематизују резултати мјерења квалитета ваздуха, површинских вода и подземних вода и земљишта,

3. ПРОЦЈЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЈЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У складу са Правилником о садржају извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Српске", број 28/13), процјена могућих утицаја плана на животну средину садржи слиједеће елементе:

- 1) приказ процјењених утицаја варијантних рјешења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно повећање позитивних утицаја на животну средину;
- 2) поређење варијантних рјешења и приказ разлога за избор најповољнијег рјешења;

- 3) приказ процјењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) начин на који су при процјени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свијету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима, становништву, здрављу људи, градовима, општинама и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вриједностима;
- 5) начин на који су при процјени узете у обзир карактеристике утицаја: вјероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Циљ израде стратешке процјене утицаја предметног Плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мјера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору. Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати Планом предвиђене активности и мјере за смањење потенцијално негативних утицаја.

У Извјештају се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину који ће се вредновати у односу на дефинисане индикаторе. У смислу смањивања и елиминисања могућих промјена и негативних утицаја на животну средину неопходно је поштовање основних начела заштите животне средине и основних начела у планирању и остваривању планских рјешења, а која се односе на заштиту ресурса, природних и културних вриједности и уређење простора обухваћеног Урбанистичким планом Козарац и контакт подручја.

3.1. Приказ процјењених утицаја варијантних рјешења плана и програма повољних са становишта заштите животне средине са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

Укупни ефекти Урбанистичког плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, те са циљевима и рјешењима Плана. Ограничавајући се, у том контексту на позитивне и негативне ефекте које би имала имплементација или не имплементација предметног Плана, Стратешком процјеном ће бити размотрене обје варијанте.

Стратешка процјена подразумјева разматрање најмање двије основне варијанте:

- 1) варијанта да се План не имплементира и
- 2) варијанта која заступа усвајање и имплементацију Плана.

Стратешка процјена која подразумијева заштиту животне средине и квалитет живота у контексту економског развоја и обезбјеђивање имплементације стратегије одрживог развоја, треба да укаже на могуће негативне утицаје имплементације

планских рјешења и да предложи мјере за умањење или избјјегавање негативних утицаја.

Табела 8. Процјена утицаја варијантних рјешења на животну средину

<i>Циљеви Стратешке процјене</i>		<i>Варијантно рјешење 1 нереализација плана</i>	<i>Варијантно рјешење 2 реализација плана</i>
Заштита и одрживо кориштење природних вриједности;	Очување и унапређење квалитета ваздуха	0	М
	Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	–	М
	Очување квалитета земљишта, заштита земљишта од загађења и деградације	–	М
	Одрживо управљање шумама и шумским земљиштем	0	М
	Очување аутохтоних станишта, биодиверзитета и предјела	0	М
Заштита културно-историјског наслеђа	Валоризација и адекватан третман непокретних културних добара	–	+
	Промоција културног наслеђа као потенцијал за развој подручја	–	+
Обновљиви извори енергије	Коришћење обновљивих извора енергије	–	+
Становништво и људско здравље	Унапређење здравља	–	+
	Смањење изложености буци	0	М
Унапређење управљања отпадом	Обезбједити организовани одвоз отпада на подручју Плана	–	+
	Успоставити савремени систем управљања отпадом и систем рециклаже	–	+
Праћење квалитета животне средине	Успостављање мониторинга основних компоненти животне средине (ваздуха, површинских и подземних вода, и земљишта)	-	+

- + тенденција позитивног тренда (унапређење животне средине)
- тенденција негативног тренда (деградација животне средине)
- 0 без значајних промјена (постојеће стање животне средине)
- M зависи од примјене мјера заштите

Могући позитивни и негативни ефекти поменутих варијанти Плана на животну средину показују сљедеће:

1. У варијанти да се Урбанистички план не имплементира и да се развој настави у складу са постојећим тенденцијама развоја може се очекивати стагнација стања у појединим секторима или негативни ефекти.
2. У варијанти да се просторни план усвоји и имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју планског подручја код варијанте да се план не имплементира. У овој варијанти у одређеним секторима Плана неки ефекти зависе од примјене мјере заштите (очување квалитета ваздуха, воде, земљишта, шума, аутохтоних станишта, биодиверзитета и предјела, смањења изложености буци).

Важно је напоменути да су, када је ријеч о потенцијално негативним ефектима Урбанистичког плана, погоршања стања врло мала, и у просторном смислу и по интензитету, с обзиром да планиране активности нису загађујуће у мјери која може значајно оптеретити капацитет простора.

С друге стране, побољшања која се могу очекивати реализацијом планских поставки имају позитиван ефекат у ширем контексту који превазилази локалне оквире и границе Плана, поготово у економском и социјалном смислу. На основу изнијетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се План не донесе.

3.2. Поређење варијантних рјешења и приказ разлога за избор најповољнијег рјешења

За релевантне секторе Урбанистичког плана, а у оквиру Стратешке процјене извршено је поређење варијантних рјешења на сљедећи начин:

- 1) Природни ресурси (Пољопривредно земљиште)
- 2) Природни ресурси (Шумско земљиште)
- 3) Хидротехничка инфраструктура
- 4) Становништво
- 5) Привреда
- 6) Стамбени фонд
- 7) Непривреда (Јавне службе)
- 8) Саобраћајна инфраструктура
- 9) Заштита животне средине
- 10) Културно-историјско наслеђе.

Пољопривредно земљиште

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-деградација обрадивих и повећање еродибилних површина у брежуљкастом дјелу територије обухвата Плана, повећање ризика од поплава, загађење подземних и површинских вода -смањење и деградација квалитетног пољопривредног земљишта на подручју обухвата Плана -загађивање земљишта чврстим отпадом и отпадним водама -угрожавање екосистема -депопулација села и смањење запослености
Са планом	-заштита пољопривредног земљишта од нерационалног/непланског заузимања у грађевинске и друге непољопривредне сврхе, -очување плодности земљишта, усвајањем савремених пољопривредних принципа, како би се развила органска пољопривреда, -подршку пошумљавању еродибилних и других пољопривредних земљишта најслабијег производног потенцијала и предузимању других мера заштите од ерозије, према редосљеду приоритета -унапређењем система управљања отпадом смањиће се продукција отпада, и унаприједити прикупљање и безбједно одлагање отпада	заузеће земљишта планираном саобраћајном инфраструктуром

Шумско земљиште

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-повећање еродибилних површина земљишта у брежуљкастом дјелу територије обухвата Плана, као и повећање ризика од поплава и клизишта.
Са планом	-попуњавање високих разрјеђених шума и вјештачки подигнутих разређених састојина; -реконструкција високих деградираних шума и вјештачки подигнутих деградираних састојина; -искоришћење потенцијала шума за рурални развој, туризам, ловну производњу и заштиту дивљачи; -организована и ефикасна заштита од потенцијалних угрожавајућих фактора (климатске промјене, пожари, вјетрови, загађивање земље, воде и ваздуха) на шумским подручјима; -очување биодиверзитета	-

Хидротехничка инфраструктура

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-неконтролисано испуштање отпадних вода у руралном и периурбаном дјелу -загађење површинских и подземних вода -ризик од поплава и клизишта -контаминација тла и несигуран квалитет у локалним изворима воде за пиће -угрожавање биодиверзитета
Са планом	-унапређење квалитета вода -смањење ризика од поплава и клизишта -унапређење квалитета воде за пиће -праћење изворишта у периоду интензивног мућења изворишта -урађен план санитарне заштите изворишта -утврђене зоне и појасеви санитарне заштите на којима се налазе изворишта -извршена санација понора и ерозивних подручја -већа покривеност системом водоснабјевања	-

Саобраћајна инфраструктура

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-повећање емисије и загађивања ваздуха -повећан ниво буке -изазива контаминацију тла утиче на повећање емисије гасова стаклене баште -повећана потрошња необновљивих ресурса -недовољна саобраћајна доступност села убрзава њихову депопулацију
Са планом	-квалитет путева допринијеће развоју привреде и порасту запослености, као и ублажавању депопулације руралног подручја. -повећање саобраћајне доступности	-

Становништво

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-дио становништва уз магистралне путеве и у урбаном дијелу изложен повишеном нивоу буке -дио становништва у урбаном дијелу обухвата Плана у току грејне сезоне изложен повишеним концентрацијама полутаната у ваздуху -изградња у поплавним подручјима и клизиштима повећава ризик за живот грађана и њихову имовину -изградња на плодном земљишту -контаминација земљишта чврстим и течним отпадом -депопулација и слаба запосленост
Са планом	-утврђивање нове стамбене политике -планом се избјегава градња на поплавним површинама и клизиштима -режимима заштите ограничава се могућност контаминације земљишта -ублажавање депопулације -развој система даљинског гријања -унапређење обновљивих извора енергије	-

Привреда

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-емисије штетних материја у ваздух, -слабо третиране отпадне воде, -изградња нових објеката на пољопривредном земљишту, -небезбједно руковање индустријским отпадом, -нерационална потрошња енергетских ресурса, -неадекватна заштита животне средине
Са планом	-смањење штетних емисија у ваздух, -ефикасно пречишћавање отпадних вода услов за рад нових погона -изградња нових погона само у планираним зонама -руковање индустријским отпадом на безбједан начин -рационална потрошња енергетских ресурса -успостављен систем управљања заштитом животне средине, мониторинг и информисање	-

Стамбени фонд

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-повећана загађеност ваздуха у урбаним зонама -повишена бука уз магистралне саобраћајнице -ризик од поплава и клизишта -депопулација сеоских насеља
Са планом	-избјегава се градња у поплавним подручјима и клизиштима -успоравање депопулације јачањем сеоских центара -организацијом насеља стварају се бољи услови за развој и запошљавање	-

Непривреда (Јавне службе)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-садашњи распоред и опремљеност јавних служби негативно утиче на задржавање становништва у селима и на ефикасност здравствених услуга
Са планом	-унапређење услуга	-

Заштита животне средине

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-повећање загађености ваздуха, вода и земљишта -неуспостављен систем управљања отпадом -угроженост здравља људи повећаним нивоом буке и вибрација
Са планом	-очување и побољшање квалитета животне средине (ваздух, вода, земљиште) -планским рјешењима заштите животне средине и режимима коришћења земљишта ограничава се могућност изградње нових објеката који могу да угрожавају животну средину -успоставља се систем за управљање животном средином и унапређење информисања јавности	-доћи ће до трајног заузимања земљишта због инфраструктурних радова

Културно-историјско наслеђе

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-недовољна брига о заштићеним добрима
Са планом	-предложене планске мјере заштите	-

Могући позитивни и негативни ефекти варијанти плана показују слиједеће:

- ✚ У варијанти да се Урбанистички план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати само негативни ефекти код сваког сектора и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процјене утицаја.

✚ У варијанти да се Урбанистички план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју Козарца и контакт подрулја. У овој варијанти могу се очекивати и појединачни негативни ефекти у одређеним секторима плана, а који су неизбјежна цијена друштвено-економског развоја подручја обухвата Плана. То су слиједећи ефекти:

- конверзија пољопривредног земљишта услед изградње, објеката саобраћајне инфраструктуре, пошумљавања, туристичких и пословних објеката,
- у појасевима непосредно уз планиране путеве могуће је повремено прекорачење граничних вриједности загађености ваздуха,
- у појасевима непосредно уз планиране путеве могуће је повремено прекорачење граничних вриједности нивоа буке.

На основу изнијетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

3.3. Приказ процјењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

Вредновање значајних утицаја планских активности на животну средину извршено је путем квалитативне анализе и евалуације могућих утицаја. Значај утицаја могуће је утврдити према критеријумима који се користе као правила, норме или мјерила које треба уважавати у поступку оцјењивања и утврђивања циљева и одређивању приоритета у планирању простора.

Као кључни критеријуми за вредновање утицаја истичу се значај и величина утицаја. Значај утицаја представља обим физичког простора који може бити изложен дјеловању промјена у средини. Величина утицаја представља приказ негативних или позитивних ефеката од процијењеног дјеловања на животну средину, који се према величини промјена оцјењују као негативне и позитивне промјене. Вредновање карактеристика значајних утицаја извршено је према критеријумима који одговарају врсти планског документа.

Значај утицаја процјењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размјере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских рјешења, према величини промјена се оцјењују бројевима од -3 до +3, како је приказано у слиједећој табели. Овај систем вредновања примјењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 9. Критеријуми за вредновање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	О п и с
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема утицаја или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примјениво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Критеријуми за оцјењивање просторних размјера утицаја и њихово вредновање дати су у наставку стратешке процене утицаја:

Размјере утицаја	Ознака	О п и с
Глобални	Г	Могућ глобални утицај
Државни	Н	Могућ утицај на националном нивоу
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора - регије
Општински	О	Могућ утицај у простору општине
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или дијелу општине

Вјероватноћа да ће се неки процијењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде плана.

Скала за процјену вјероватноће утицаја која је кориштена приликом израде стратешке процене утицаја дата је у наставку:

Вјероватноћа	Ознака	Опис
више од 80%	ВВ	утицај извјесан
више од 50%	В	утицај вјероватан
мање од 50%	М	утицај могућ
мање од 1%	Н	утицај није вјероватан

Поред тога, додатни критеријуми могу се извести према временској димензији утицаја. У том смислу може се дефинисати скала за процјену вјероватноће утицаја:

Временска димензија утицаја	Временска димензија, односно трајање утицаја у односу на временски хоризонт плана	Трајање утицаја	краткорочан (к) средњорочан (ср) дугорочан (д)
		Учесталост утицаја	повремен (п) сталан (ст)

На основу критеријума процјене величине, просторних размјера, те на основу вјероватноће и учесталости утицаја планских рјешења на циљеве стратешке процјене, врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процјене. Као општи циљеви стратешке процјене усвојено је слиједеће:

- ✚ Заштита и одрживо кориштење природних вриједности,
- ✚ Заштита културно-историјског наслеђа,
- ✚ Обновљиви извори енергије,
- ✚ Становништво и људско здравље,
- ✚ Унапређење управљања отпадом,
- ✚ Праћење квалитета животне средине.

Утицаји од стратешког значаја су они који имају јак или већи (позитиван или негативан, нпр. у рангу -2, -3, +2,+3) ефекат на цијелом подручју плана или на вишем (регионалном, државном или националном) нивоу планирања, чији је утицај извјестан и који имају сталан карактер. На основу процјене утицаја појединачних планских рјешења на циљеве стратешке процјене, утврђују се значајни стратешки утицаји који су дати у наставку и представљају евалуацију утицаја:

Врста утицаја/ утицаја	Стратешки значај утицај	Стратешки значајан утицај	Стратешки веома значајан утицај
позитиван	+2, Л, ВВ, Ст,		+3, Л, ВВ, Ст,
негативан	-2, Л, ВВ, Ст,		-3, Л, ВВ, Ст,
неутралан	-		-

У складу са врстом Плана и карактеристикама планског подручја одређене су карактеристике које одређују значајан утицај и то:

- Вјероватан и веома вјероватан утицај - **В и ВВ**,
- Средњорочан и дугорочан утицај - **ср и д**,
- Повремен и сталан утицај - **п и ст**.

Дефинисана планска рјешења Урбанистичким планом, чија се евалуација врши су:

I ПРОСТОР И СТАНОВНИШТВО

ПРОСТОР

1. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

Циљеви развоја овог подручја су:

1. постизање ефикасности: економске, функционалне и просторне;
2. заштита квалитета средине и квалитета живљења;
3. омогућити капитална улагања на подручју обухвата;
4. мање коришћење аутомобила, боља приступачност;
5. очување идентитета и његовање специфичности које ово подручје посједује;
6. подизање стандарда и квалитета становања, коришћење и опремање простора;
7. уређење система паркирања.

2. Правни и имовински статус земљишта

Овим планом дефинишу се сљедећи циљеви:

1. рационално коришћење земљишта као ријетког и ограниченог ресурса;
2. стварање електронске базе података о земљишту;
3. јачање улоге локалне самоуправе у управљању земљиштем;
4. разјашњавање својинске ситуације земљишта;
5. комплетирање катастарске евиденције;
6. убрзавање издавања грађевинских дозвола;
7. омогућавање партнерства између јавног и приватног сектора.

3. Остварена организација простора

1. један од основних циљева израде Урбанистичког плана је дефинисање реалних просторних могућности за раст и развој овог подручја;
2. формирање организованог и рационалног простора грађевинског земљишта, уз обезбјеђење једнаких услова за становање, рад и рекреацију и равномјернију мрежу пратећих садржаја;
3. заштита животне средине и културно-историјског наслеђа;
4. обезбјеђење сигурности од природних и створених деструктивних утицаја;
5. дефинисање потребних објеката и мрежа техничке инфраструктуре;
6. развој базирати на принципима одрживог развоја-грађани са свим својим различитостима, квалитетима, испуњавају своје потребе, а да при томе не угрожавају стање природних система или животне услове других људи, како у садашњем времену, тако и у будућности;
7. формирање и усавршавање урбане структуре "града" кроз дефинисање регулације и услова изградње и реконструкције за поједине зоне;
8. стварање оптималних просторних услова за несметани развој привредних капацитета и њихово укључивање у међународне економске токове.

4. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Заштита животне средине постићи ће се остваривањем више општих и појединачних циљева, који се односе на:

1. Заштиту необновљивих ресурса;
2. Штедњу енергије и кориштење најчистијих могућих технологија;
3. Смањење отпада и његова рециклажа;
4. Флексибилност процеса одлучивања да би се омогућила већа подршка локалним заједницама;
5. Разматрање тла као пуноправног ресурса;
6. Заштита вода од загађења (свеобухватно каналисање и пречишћавање отпадних вода из насеља и индустријских погона, заштита подземних и геотермалних вода);

7. Заштиту земљишта од загађења (заштитом пољопривредног и грађевинског земљишта у насељима и његовој граничној зони, заштиту земљишта од загађења аероседимената, од депоновања отпадака, на мјестима која нису за то предвиђена);
8. Заштиту ваздуха од загађења (обезбјеђивањем јединственог система топлификације, контролисање аерозагађења од саобраћаја, као и поштовање мезо и микро климатских услова при избору локација за потенцијалне загађиваче, активацијом већ предвиђених постројења, односно система и уређаја за пречишћавање у оквиру индустријских процеса, кориштењем алтернативних горива);
9. Заштиту од буке (адекватним планирањем саобраћајница, саобраћајних токова и контролисања саобраћајне буке, као и различитим мјерама заштите. Планиране мјере заштите огледају се у правилном лоцирању извора буке у односу на пријемник, смањење стварања буке, правилно пројектовање заштитних зона, спречавање њеног ширења у околину),
10. Рационално кориштење електричне енергије и изградњу енергетски ефикасних објеката и
11. Заштиту вегетације (заштиту од сјече, различитих болести и елементарних непогода, као и угрожавања пејзажних вриједности вегетације).

У области заштите становништва, материјалних добара и животне средине поплавама, шумским пожарима, земљотресима, олујним невременом, градом и техничко – технолошким акцидентима, дефинишу се сљедећи циљеви:

12. реализација превентивно – техничких мјера заштите од поплава: праћење стања водостаја, изградња водозаштитних објеката односно насипа, одржавање постојећих заштитних објеката, чишћење канала;
13. благовремена реализација мјера прописаних "Планом активности у припреми и спровођењу мјера заштите и спасавања од поплава за подручје града Приједора";
14. интервентне мјере у случају поплава односе се на организацију заштите и спасавања становништва у зони плављења, а по потреби и њихове евакуације и стварања услова за привремено одвијање живота на измјештеној сигурној локацији;
15. ангажовање људства и мехнаизације за организовање превоза чамцима;
16. изградња привремених насипа као и преусмјеравање отицања воде из угрожених подручја;
17. мјере за ублажавање и отклањање посљедица базирају се на санирању посљедица, санацији терена, дезинфекцији површина, бунара и објеката у плављеној зони;
18. обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара, посебну пажњу посветити изградњи и одржавању хидранстке мреже;
19. обезбједити техничку исправност уређаја и примјену превентивних мјера заштите од пожара;
20. предузети све потребне мјере на спречавању појаве ватре на отовреном простору (паљење корова и слично);
21. у стамбеним и другим објектима обезбједити апарате за гашење пожара;

22. доњети одговарајуће планове заштите од пожара и прецизирати начине спасавања људи и материјалних добара;
23. обезбједити ефикасан надзор и контролу у области заштите од пожара;
24. превентивне мјере у случају земљотреса: примјена прописа из домена изградње објеката, урбанизације и планирања мјера заштите;
25. ширити систем противградне заштите;
26. јачати материјално техничке и људске капацитета за интервентну помоћ и за брзо отклањање посљедица елементарних непогода у саставу територијалне ватрогасне јединице и предузећа Комуналне услуге;
27. модернизација и реконструкција постојећих индустријских капацитета;
28. провођење превентивних мјера и примјена прописа приликом транспорта, складишта и употребе опасних и лако запаљивих материја;

у области заштите од ратних дејстава:

29. одредити склоништа допунске заштите, првенствено у објектима предузећа, као и у адекватним природним објектима;
30. израдити планове за склањање људи и материјалних добара.

5. Земљишна политика

Основни циљеви земљишне политике на подручју обухвата Плана су:

1. рационално кориштење грађевинског земљишта;
2. подстицање урбане обнове и погушћавање насеља;
3. заштита квалитетног пољопривредног земљишта;
4. промовисање инвестирања кроз ефикасно прибављање локација.

6. Процес промјене намјене земљишта

Основни циљеви су:

1. земљиште користити у складу са прописаном намјеном на рационалан начин;
2. приликом изградње пратити и максимално користити микроклиматске и створене услове на терену;
3. свака врста намјене површина има потребу опремања инфраструктуром сагласно врсти активности и интензитету.

7. Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре

У области комуналне инфраструктуре дефинишу се сљедећи циљеви:

1. побољшање комуналне опремљености;
2. стављање што већих броја гробаља под газдовање комуналним предузећима;
3. уређење и проширење гробаља;
4. одређивање локације за сточну пијацу;
5. планирање и уређење тржнице-опремање и изградњу ускладити са прописаним условима;

6. изградња централне котловнице (топлане).

8. Идентификовање градских дијелова (цјелина, подцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града

1. подстаћи цјелокупан развој обухвата Плана;
2. повезати цјелокупан обухват Плана;
3. обезбједити трајно очување равнотеже насеља обухвата Плана;
4. унапређење еколошких квалитета обухвата и непосредног окружења;
5. очување идентитета;
6. стварање погодне климе за привредни развој;
7. одрживи социјални развој по мјери локалне заједнице;
8. обезбјеђење квалитетније доступности централном дијелу обухвата;
9. унапређење нивоа инфраструктурне опремљености.

СТАНОВНИШТВО

Основни циљеви у области демографије су:

1. подизање стопе наталитета и елиминисање негативног природног прираштаја на нивоу обухвата Плана;
2. повратак дијела предратног становништва, превасходно из иностранства;
3. смањење емиграција ка урбаним центрима, превасходно Приједору и иностранству;
4. задржавање млађих контигената становништва;
5. доношење популационе политике;
6. јачање ширења здравствене, социјалне и друге заштите становништва;
7. системом образовања обухватити све генерације;
8. заштита и помоћ старијим грађанима путем усклађених програма помоћи и по потреби збрињавање;
9. брже развијати привредне и друге активности ради стварања нових радних мјеста;

II РАЗВОЈНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Општи циљеви у области заштите и коришћења пољопривредног земљишта у планском периоду су слjedeћи:

1. чување површина пољопривредног земљишта у долинама ријека, које су посебно угрожене развојем насеља, привреде, саобраћајне инфраструктуре и др.
2. уређење и култивисање пољопривредног земљишта примјеном савремених агротехничких мјера;
3. вршити сталну контролу плодности пољопривредног земљишта (сваке пете године) и смањивање на прописане стандарде штетних материја употребом пестицида и минералних ђубрива,
4. подстицање процеса укрупњавања, специјализације и интензификације

- породичних пољопривредних газдинства.
5. стварање услова за опстанак, обнову и развој породичних пољопривредних газдинства на просторима која су захваћена процесима депопулације.
 6. повећање пољопривредне производње у свим областима, које би створило услове за успјешније очување и побољшање пољопривредног земљишта.
 7. обнова и развој задругарства или других облика организовања простора обухвата УП-а Козарац.
 8. увођење органске пољопривредне производње,
 9. законски регулисати бесправну изградњу на пољопривредном земљишту;
 10. при изградњи грађевинских објеката и саобраћајница, неопходно је водити рачуна о правилном депоновању хумуса као природног ресурса непроцењиве вриједности. У том контексту је при изради документације нижег реда неопходно планирати мање локације погодне за депоновње хумуса.

Општи и посебни циљеви у области шума и шумског земљишта су:

1. одржавање и побољшање стања шумских екосистема;
2. одржавање здравља и виталности шумских екосистема;
3. одржавање и подстицање производних и општекорисних функција шума;
4. заштита и очување природних добара, предјела, амбијенталних цјелина, пејзажа и станишта;
5. контролисано, рационално и одрживо коришћење шумских ресурса, усклађено са принципима заштите животне средине уз привредну проводљивост и друштвену прихватљивост;
6. забрана смањења површина под шумом (крчење);
7. забрана сјече, уклањања и угрожавања заштићених, ријетких и угрожених биљних врста и њихових станишта;
8. газдовање шумама у складу са Законом о шумама и шумско-привредном основом;
9. заштита и очување посебно вриједних састојина, група стабала, појединачних стабала и станишта;
10. заштита, конверзија, реконструкција и реституција деградираних, девастираних, измијењених и угрожених састојина и екосистема;
11. трајно повећање прираста, а самим тим и приноса, те постизање оптималне структуре приноса која ће да обезбиди трајност продукције;
12. све активности на коришћењу шума и шумског земљишта морају бити у функцији заштите природних вриједности.
13. успостављање трајног мониторинга здравственог стања шума;
14. увођење савремених информационих технологија (GIS) у процесу планирања у шумарству;

АНТРОПОГЕНИ РЕСУРСИ (изграђени фондови и функције)

1. унапређење постојећег стамбеног фонда (посебно колективно становање);
2. изградња и побољшање услова јавних служби;
3. заштита објеката културно-историјског наслеђа;
4. унапређење саобраћајне повезаности како унутар обухвата, тако и са околним насељеним мјестима и центрима.

III ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

СТАМБЕНИ ФОНД (стамбене зоне)

Циљеви и задаци у домену становања су:

1. стално унапређивати квалитет стамбеног фонда;
2. оптимално коришћење простора обухвата УП-а;
3. обезбједити здраве услове становања кроз задовољавање основних потреба становника (физиолошких, психолошких и социолошких итд.);
4. створити равноправне и уједначене услове за живот у свим утврђеним зонама;
5. мјерама економске и урбанистичке политике пожељно је усмјерити миграције становништва, како би се стационарало на простору Козарца;
6. уређење јасне стамбене политике за угрожене категорије становништва у складу са европским стандардима;
7. развој нових подручја за становање у контексту планирања осталих функција на подручју УП-а;
8. оживљавање идентитета и реинтеграције традиционалних у савремене и савремених у традиционалне облике становања;
9. подржати изградњу стамбених групација за младе, перспективне људе;
10. подржати изградњу стамбених групација за одређене рањиве категорије становништва;
11. повећати укупни комфор становања у смислу обезбјеђења пратећих садржаја за квалитетно становање, као што су снабдјевачки, услужни и културни садржаји, потребне површине отвореног простора јавних, поплочаних и зелених површина, дјечијих игралишта, зона мирујућег саобраћаја;
12. постизање оптималних густина и квалитета становања у свим зонама, у циљу формирања квалитетне континуиалне урбане матрице и заштите ресурса шумског и пољопривредног земљишта.

ПРИВРЕДА

Циљеви у овом домену су:

1. активирање привредних дјелатности заснованих на знању, подршка иновацијама и усвајању нових технолошких рјешења и развој производа;
2. подршка развоју привредних зона;

3. модернизација политике запошљавања подршком развоју предузетништва и стварању амбијента који подстиче МСП;
4. подстицај превасходно регионалној али и међународној сарадњи у различитим областима – превасходно туризма;
5. унапређење сарадње приватног и јавног сектора, јачање мјесних заједница ради подршке локалном развоју уз успостављање партнерстава свих актера;
6. усклађивање привредног развоја са принципима одрживог развоја;
7. формирање нових простора за развој привредних дјелатности: проширење постојећих и планирање нових;

НЕПРИВРЕДА

Јавне службе, као елементарни систем од кога у великој мјери зависи просторни и укупни развој подручја обухвата, али које истовремено и зависе од укупног развоја, биће усмјерена ка сљедећим циљевима:

1. изградња недостајућих јавних служби, као и одржавање постојећих;
2. евиденција јавних служби, зарад оптималног планирања, управљања, коришћења и организације;
3. одговарајући просторни распоред јавних служби са циљем побољшања приступачности;
4. подизање свијести о значају и промоција јавних служби зарад већег квалитета живота становништва;

1. Образовање и наука

Предшколско образовање

Ослањајући се на "Стратегију развоја образовања Републике Српске", издвајају се сљедећи циљеви:

1. повећање обухвата дјеце узраста од три до шест година предшколским васпитањем и образовањем;
2. израда ефикаснијег и квалитетнијег система услуга предшколског васпитања и образовања;
3. побољшавање постојећег модела иницијалног образовања и професионалног развоја и ефикаснијег система континуираног стручног усавршавања васпитача;
4. подизање свијести јавности и доносиоца одлука о значају раног учења и могућим ефектима на каснији развој и учење;
5. стварање услова за укључивање у институционално предшколско васпитање и образовање дјеце која одступају од типичног развоја.
6. искористити недовољно искоришћене остале објекте друштвене инфраструктуре-нпр. подручне школе, за развој дјечијих установа, тј. стварање комбинованих установа-предшколско и основно образовање;
7. усклађивање са нормативима који третирају ову област.

Основно образовање

Ослањајући се на "Стратегију развоја образовања Републике Српске", издвајају се сљедећи циљеви:

1. потпун обухват дјеце обавезним деветогодишњим основним васпитањем и образовањем;
2. подизање квалитета основног васпитања и образовања;
3. унапређење услова рада школе и модернизација процеса наставе у основном образовању;
4. јачање васпитне улоге основне школе;
5. усклађивање мреже школа са демографским, економским и социјалним промјенама у друштву.
6. поштујући нормативе извршити адаптацију, реконструкцију, доградњу или изградњу објеката, по потреби у планском периоду,
7. обезбјеђивање приступа омладини и дјечи свим облицима образовања и проширивање образовних могућности;
8. посебну пажњу усмјерити ка дјечи-примјена програма у домену здравствене заштите, образовања и описмењивања итд.

2. Култура

Конкретно, за простор обухвата издвајају се сљедећи циљеви:

1. јачање улоге сектора културе и информисања, уз одговарајућу просторну и организациону подршку, повећање понуде... са циљем јачања централитета и атрактивности Козарца;
2. реконструисати и опремати постојеће објекте;
3. изградња новог објекта омладинског центра;
4. инкорпорирати садржаје културе у друге функције као што су пословање, трговина, угоститељство;
5. близина националног парка "Козара" представља добар темељ за развој културе-музеј, библиотеке, галерије, омладински центар.

3. Здравство

За простор обухвата плана, издвајају се сљедећи циљеви:

1. ојачати специјалистичке амбуланте;
2. обезбједити добру опслуженост насеља удаљених од центра;
3. на овај начин утицати на стандард пружања здравствених услуга, односно побољшање параметра односа броја љекара и броја становника;
4. обезбједити потребан број апотека.
5. развијање примарне здравствене заштите;
6. испуњење примарних здравствених потреба сеоског, семиурбаног и урбаног становништва;
7. приоритетно постизање просторне покривености здравственим службама за оне популационе групе које за тим имају највећу потребу, посебно за оне које живе у сеоским подручјима;

8. изграђивање основне службе здравствене инфраструктуре, праћење и планирање система;
9. међусекторска сарадња и координација;
10. подршка развоју истраживања и методологије.

4. Социјално старање

Циљеви у овом домену су:

1. јачање сектора социјалне заштите-бриге о старим лицима-овај простор нуди добре просторне услове и демографску слику околног потенцијално гравитирајућег простора (повољни природни услови-очувана животна средина, близина Бања Луке и Приједора-демографски капацитет ових центара је веома значајан, добра саобраћајна повезаност -планирана траса аутопута);
2. изградњу, доградњу објеката социјалне заштите вршити у складу са важећим законским и подзаконским актима који третирају ову област.

5. Комуналне дјелатности

Циљеви у овој области су:

1. унапређење и осавремењавање постојећих површина и објеката;
2. на рекултивацији, односно уређењу свих простора који се непрописно и нехигијенски користе у датој намјени-дивље депоније, пијачне трговине на "импровизованим" тезгама на прометним мјестима и око самих пијаца;
3. уређење и опремање тржнице/пијаце;
4. могућност отварања посебних пијачних простора за продају сувенира (близина националног парка "Козара");
5. отварање тржнице и сточне пијаце;
6. изградња нових гробаља и уређење постојећих вршити у складу са важећом законском и подзаконским актима који третирају ову област;
7. приликом планирања нових гробаља потребно је водити рачуна о: локацији-ван или руб насеља, амбијентално и по конфигурацији терена погодно за сахрањивање, земљиште повољних педолошких карактеристика-оцједитост, прозрачност, стабилност, изван токова подземних и надземних вода, изван водозаштитних и поплавних подручја, изван заштићених дјелова природе и подручја шума, довољно удаљено од аутопута и жељезнице, односно грађевинске парцеле на којој је изграђена или се може градити грађевина за стамбено-пословну намјену;
8. приликом проширења постојећих гробаља потребно је водити рачуна о претходно наведним условима;
9. водити рачуна о хигијени јавних површина.

6. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Циљеви из овог домена друштвене инфраструктуре су:

1. остварити репрезентативност ових објеката;
2. остварити оптималну просторну дисперзију;
3. сачувати све објекте административних функција и дефинисати по потреби и нове, као подршка развоју овог подручја;
4. адаптацију, реконструкцију, доградњу, изградњу усклађивати са нормативима који важе за ову област;
5. оставити могућност комбиновања функција мјесних заједница и културних садржаја, типа поливалентних дворана;
6. као приједлог сједишта мјесне заједнице даје се објекат садашњег ватрогасног доба (потребна реконструкција).

7. Спорт

Основни циљеви су:

1. интегрални приступ планирању спорта, рекреације и туризма;
2. кључни квалитети мрежа рекреативних простора су: разноврсност различитих категорија рекреативних простора, разноврсност рекреативних садржаја и простора, њихова доступност и квалитет пута до њих, као и њихова адекватна опремљеност и уређеност;
3. опремање, одржавање објеката спорта;
4. сачувати и реконструисати постојеће објекте спорта;
5. оснивање нових објеката ради постизања оптималне просторне дистрибуције;
6. уређивање зелених површина за бављење спортом;
7. рекреација ван обухвата Плана у великој мјери је повезана са туризмом (близина НП "Козара"). Кључна ставка у том смислу је доступност рекреативних садржаја НП-а, а основни мотиви су: контакт са природом и уживање у љепотама природног пејзажа, упознавање природних и културно-историјских споменика и упражњавање рекреативних активности у новом амбијенту.

8. Вјерски објекти

Циљеви су:

1. вјерски објекти, треба да опстану упркос негативним демографским токовима и буду реконструисани у свему према условима заштите градитељског наслеђа;
2. сачувати све локалитете и у складу са могућностима дефинисати нове локације;
3. планирати комбиновање функција вјерских објеката са културним садржајима и комплексима зелених површина;
4. треба да прихвате додатне садржаје у непосредном окружењу (близина подручја туристичког значаја).

9. Остале друштвене службе и дјелатности

Циљеви у овом домену су:

1. удруживање грађана потребно је подржати од стране Града/МЗ ради унапређења постојећег стања у областима од значаја;
2. посебно треба дати подстицај оним удружењима, чији се циљеви удруживања поклапају или су блиски са развојним циљевима и мјерама овог подручја.

ИНФРАСТРУКТУРА

1. Саобраћајна инфраструктура

Циљеви који се намећу у погледу саобраћајне инфраструктуре су:

1. изградња аутопута Бања Лука - Приједор;
2. реконструкција магистралног и регионалног пута;
3. изградња тротоара у урбаним срединама обухвата, поготово на мјестима гдје гравитира велики број рањивих учесника у саобраћају (школе, објекти здравства, вјерски објекти и др...);
4. изградња аутобуских стајалишта ван коловоза у складу са прописима који дефинишу ово област;
5. да се на бази просторног развоја општине планира развој локалне мреже путева односно њихова реконструкција или изградња, обезбјеђујући одговарајућу покривеност простора општине са мрежом локалних путева;
6. да се у организацији јавног превоза полази од оптималне мреже линија (врста линија, међустанична растојања, средња дужина путовања и сл.) оптималног броја возила (одговарајуће фреквенце, капацитета и попуњености). Линије јавног превоза треба да буду усаглашене са распоредом становништва, односно линијама жеља путника, дужини пјешачења до станице и стајалишта (5 - 10 минута тј. максимално 1000 m за изванградско подручје);
7. да се планира изградња аутобуске станице чиме би се утицало на самњење саобраћајне гужве у центру и створили би се услови за унапређење јавног превоза путника, при чему би се побољшали и сами услови рада предузећа и предузетника који врше превоз путника;
8. да се обезбједи задовољавајући ниво економичности транспорта и безбједности саобраћаја избором одговарајућих технолошких рјешења, као и заштита од негативних утицаја саобраћајне инфраструктуре и саобраћаја који се одвија на њој односно простор кроз који пролази;
9. да се обезбједи поуздан рад саобраћајног система у редовним околностима, а посебно у случајевима природних и вјештачких катастрофа (развијајући мрежу, умјесто појединачних саобраћајница);
10. израда пројектно техничке документације хоризонталне, верикалне сигнализације и опреме пута;
11. да развој локалне мреже прати развој намјене површина и друштвено-економски развој општине, континуалног самоуправног планирања.

2. Енергетска инфраструктура

Основни циљ овог планског документа је прилагођавање постојећих и изградња

нових електроенергетских капацитета у циљу обезбјеђења и сигурности напајања постојећих и нових потрошача на подручју Козарца.

Према томе, у план се мора ући са сљедећим циљевима

У циљу приближавања напојних дистрибутивних ТС, те средњенапонске мреже потрошачима потребно је планирати:

1. реконструкцију и новоизградњу сеоских СН водова и НН мрежа, са повећањем броја трафо-станица и тенденцијом смањења просјечне дужине НН излаза,
2. реконструкцију и модернизацију постојећих дистрибутивних ТС и изградњу одређеног броја нових трафо-станица 20/0.4 kV.

3. Телекомуникациона инфраструктура

Поштански саобраћај

Ради превазилажења постојећих диспропорција у развоју између привредног развоја и поштанског саобраћаја потребно је:

1. постојећу поштанску мрежу реконструисати и доградити тако да се створе могућности за пружање ширег обима поштанских услуга,
2. повећати број поштанских шалтера,
3. планирати увођење савремених електронских система у процес поштанског саобраћаја.

Телекомуникације

Да би се предвидио пораст прикључака у периоду до 2039. године, потребно је узети у обзир неколико параметара:

1. предвиђени раст броја домаћинстава,
2. економски ниво развоја,
3. проценат раста броја прикључака у протеклих 10-так година у РС и ближем окружењу.

4. Термоенергетика

У области снабђевања топлотном енергијом дефинисани су сљедећи циљеви:

1. изградња нових, енергетских ефикасних постројења;
2. смањење цијене топлотне енергије произведене у енергетски ефикаснијим постројењима;
3. контрола и смањење емисија;
4. повећање сигурности за потрошаче;
5. побољшање квалитета ваздуха;
6. стварање могућности за употребу алтернативних горива, на основу конкурентности цијена, поузданости снабђевања горивом, те еколошког значаја.

5. Хидротехничка инфраструктура

Основни стратешки циљ на подручју Козарца је да се становништво снабдијева квалитетном питком водом, а привреда – индустрија довољном количином воде. За све наведено је потребно да се обезбиједи:

1. Одржавање одговарајућег квалитета воде на извориштима,
2. Стално снабдијевање становништва и привреде квалитетном водом уз одговарајући притисак, све обезбјеђено на дужи временски период,
3. Ефикасно успостављено управљање и надзор над свим системима и објектима за водоснабдијевање.

Када је у питању одвођење и пречишћавање отпадних вода на подручју Козарца, могу се дефинисати основни стратешки циљеви за унапређење система и то:

1. Реконструкција и модернизација постојећег канализационог система,
2. Модернизација и изградња нових дијелова канализационог система,
3. Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода,
4. Унапређење надзора и контроле изградње канализационе мреже и
5. Подизање еколошке свијести и развој људских ресурса.

ОСТВАРЕНИ УРБАНИ СТАНДАРД

Повећање урбаног стандарда, представља циљ којем се тежи, како би се обезбједили оптимални услови за живот и рад становника Козарца и околине. Циљ је стварање урбаног подручја по мјери човјека, уважавајући одрживи развој.

У том смислу тежиће се ка:

1. подизању стандарда и квалитета становања;
2. адекватном опремању простора;
3. стварању оптималне величине отворених и затворених простора за област друштвених дјелатности;
4. развој свих врста инфраструктуре итд.

УРБАНО ЗЕЛЕНИЛО

У планском периоду, издвајају се сљедећи циљеви:

1. стварање умреженог система зеленила;
2. зеленилом обезбједити заштиту објеката од прегревања у љетним мјесецима;
3. бирати садни материјал на аутохтоној вегетацији оплемењеној високодекоративним врстама;
4. уз саобраћајнице (гдје просторне могућности дозвољавају) планирати дрвореде;
5. између планираних објеката планирати зелене површине.

IV ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА

КУЛТУРНО – ИСТОРИЈСКО И ПРИРОДНО НАСЛИЈЕЂЕ

Основни циљеви у погледу очувања културно – историјског наслеђа су:

1. утврђивање систематске евиденције свих објеката културно–историјског наслеђа;
2. прикупљање података о уништеним археолошким локалитетима и отуђеном покретном археолошком материјалу;
3. предлагање и провођење мјера техничке и физичке заштите свих објеката културно – историјског наслеђа (првенствено утврђивањем заштитних зона);
4. спријечити даљу деградацију постојећих простора и физичке структуре;
5. афирмација културно–историјског наслеђа, кроз рехабилитацију и презентацију;
6. одрживо коришћење културно – историјског наслеђа;
7. интегрисање културног наслеђа у шире регионалне и европске културне токове;
8. створити начине за економску експлоатацију, у виду туристичких производа, подручја са богатим културним наслеђем;
9. развијати начине њиховог коришћења путем едукације и развијања информативног система;
10. обезбјеђења мониторинга укупног културно – историјског наслеђа.

Такође, као циљ, намеће се очување, заштита природних добара и укључивање у планове развоја (туризам).

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

У наставку се даје процјена планских циљева Урбанистичког плана у односу на опште циљеве стратешке процјене посматрајући величину утицаја, просторне размјере утицаја, процјену вјероватноће и скалу вјероватноће утицаја:

Редни број	Планска рјешења Урбанистичког плана	Општи циљеви стратешке процјене у односу на величину утицаја, просторне размјере утицаја, процјену вјероватноће и скалу вјероватноће утицаја					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Простор (остварени урбани развој): тачке 1-7	0	0	0	0	0	0
2.	Простор (правни и имовински статус земљишта): тачке 1-4	+1, Л, М, д/Ст	0	0	0	0	0
3.	Простор (остварена организација простора): тачке 1-8	+2, Л, М, д/Ст	+2, Л, М, д/Ст	0	+2, Л, М, д/Ст	+1, О, М, д/Ст	0
4.	Простор (заштита животне средине): тачке 1-11	+2, Л, ВВ, ст	0	+2, Л, ВВ, ст	+2, Л, ВВ, ст	+2, Л, ВВ, ст	+2, Л, ВВ, ст
5.	Простор (заштита од елементарних непогода): тачке 1-19	0	0	0	0	0	0
6.	Простор (земљишна политика): тачке 1-4	+2, Л, ВВ, ст	0	0	0	0	0
7.	Простор (процес промјене земљишта): тачке 1-4	+1, Л, М, ст	0	0	0	0	0
8.	Простор (Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре): тачке 1-6	+1, Л, М, ст	0	0	0	0	0
9.	Простор (Идентификовање градских дијелова): тачке 1-9	+2, Л, М, д/Ст	0	0	+2, Л, М, д/Ст	+2, Л, М, д/Ст	0
10.	Становништво: тачке од 1-9	0	0	0	0	0	0
11.	Природни ресурси (Пољопривредно	+2,	0	0	0	0	0

Извештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

	земљиште): тачке 1-10	Л, В, д/Ст					
12.	Природни ресурси (шумско земљиште): тачке 1 до 14	+2, Л, В, д/Ст	0	0	0	0	0
13.	Антропогени ресурси: тачке 1 до 4	0	+1, Л, М, д/Ст	0	0	0	0
14.	Стамбени фонд: тачке 1 до 12	0	0	0	0	0	0
15.	Привреда: тачке 1 до 7	0	0	0	0	0	0
16.	Непривреда: тачке 1 до 64	0	0	0	0	0	0
17.	Саобраћајна инфраструктура: тачке 1 и 2	-2, Л, ВВ, п/Ст	0	0	0	0	0
18.	Саобраћајна инфраструктура: тачке 3-11	0	0	0	0	0	0
19.	Енергетска Инфраструктура: тачка 1 и 2	-2, Л, М, д/Ст	0	0	0	0	0
20.	Телекомуникациона инфраструктура: тачка 1-6	0	0	0	0	0	0
21.	Термоенергетска Инфраструктура: тачка 1-6	+2, Л, М, д	0	+2, Л, М, д	0	0	0
22.	Хидротехничка инфраструктура: тачке: 1-8	+3, Л, ВВ, д/Ст	0	0	+2, Л, ВВ, д/Ст	0	0
23.	Остварени урбани стандард: тачке: 1-4	+2, Л, М, д/Ст	0	0	+1, О, М, д/Ст	0	0
24.	Урбано зеленило: тачке: 1-5	0	0	0	+2, Л, М, д/Ст	0	0
25.	Културно-историјско и природно наслијеђе: тачке 1 до 10	+1, Л, ВВ, ст	+2, Л, ВВ, ст	0	0	0	0

Евалуација утицаја

На основу претходних анализа утицаја извршена је идентификација значајних и веома значајних утицаја планских рјешења и њихова евалуација, што је представљено у наставку:

✚ Значајни утицаји:

Редни број	Мјера/активност из Плана управљања	Ознака циља СПУ	Ранг	Образложење
1.	Сектор Заштита животне средине: планиране активности тачке од 1 до 21, напред наведено у СПУ	1, 3, 4, 5 и 6	+2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати веома позитиван дугорочан ефекат на очување идентитета подручја, одрживи развој животне средине и унапређење управљања отпадом, у складу са циљевима стратешке процјене бр.1, 3, 4, 5 и 6
2.	Сектор Земљишна политика: планиране активности тачке од 1 до 4 напред наведено у СПУ	1	+2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати веома позитиван дугорочан ефекат на очување идентитета подручја и очување земљишта, у складу са циљевима стратешке процјене бр.1
3.	Сектор Културно-историјско наслеђе: планиране активности тачке од 1 до 11 напред наведено у СПУ	2	+2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати веома позитиван дугорочан ефекат на очување идентитета подручја и очување културно-историјског наслеђа, у складу са циљевима стратешке процјене бр.2
4.	Сектор Саобраћајна инфраструктура: планиране активности тачке 1 и 2 напред наведено у СПУ	1	-2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати већи негативан утицај на животну средину подручја обухвата Планау смислу циљева стратешке процјене бр.1

✓ Веома значајни утицаји:

- нису идентификовани током евалуције утицаја.

Из анализе утицаја планских рјешења у односу на стратешке циљеве заштите животне средине приказане у претходној табели може се закључити слиједеће:

- Од укупно 246 планираних активности подијељених у 33 сектора и подсектора Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја, идентификовано је 38 значајна утицаја који остварују значајан ефекат у односу на циљеве СПУ док веома значајни утицаји нису идентификовани. Од 38 значајна утицаја 36 има позитиван утицај на одређене сегменте животне средине и очување идентитета подручја обухвата Плана, док 2 активности има значајно негативан утицај као што су изградња аутопута Бања Лука – Приједор и реконструкција регионалног и магистралног пута, што ће се огледати нарочито током извођења грађевинских радова. Ове активности ће се детаљније регулисати приликом израде документације нижег реда, односно прибављања еколошких дозвола.

3.3.1. Мјере за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

На основу идентификованих значајних утицаја, који се јављају као последица планских рјешења предвиђених Планом, у наставку су дефинисане мјере за поједине сегменте животне средине, које потребно предузимати током реализације плана:

Мјере за заштиту квалитета ваздуха:

- ✚ Заштиту ваздуха од загађивања спроводити спровођењем континуираног мониторинга квалитета ваздуха,
- ✚ Спроводити контролу емисија и примјену мјера енергетске ефикасности у индустрији.
- ✚ У складу са Правилником о мјерама за спречавање и смањење загађивања ваздуха и побољшање квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 3/15, 51/15, 47/16 и 16/19), члан 8, субјекти који подлијежу обавези прибављања еколошке дозволе, дужни су израдити План мјерења емисије и вршити континуирани мониторинг стационарних извора емисије у ваздух.
- ✚ Коришћење енергената (гас, биомаса и сл.) са мањим емисијама загађујућих материја у ваздух, у топланама које служе за градско гријање,
- ✚ Како је гријање главни узрок загађења ваздуха у зимском периоду, повећати проценат грађана који се грију на даљински систем гријања.
- ✚ Очување и проширење површина под парковима,
- ✚ Увођењем обавезне процјене утицаја појединачних Пројеката на стање и квалитет ваздуха, уз постицање избора најбоље понуђених рјешења и еколошки прихватљивих технологија и енергената,
- ✚ Процјеном еколошког капацитета зона и локација при реализацији појединачних Пројеката и зона (индустријских зона прије свега) са аспекта утицаја на квалитет ваздуха,

- ✚ Препорукама, обавезујућим и стимулативним мјерама за коришћење обновљивих извора енергије при реализацији Пројеката - објеката већих капацитета и инфраструктурно значајних,
- ✚ Обавезним мјерама биолошке заштите (озелењавање, пејзажно уређење) при формирању зона и појасева са приоритетном функцијом заштите, посебно у зонама утицаја емитера загађујућих материја (пословне зоне, депонија комуналног отпада, фреквентни саобраћајни правци и сл),
- ✚ Израде катастар загађивача ваздуха по јединственој методологији,
- ✚ Обавезом уградње уређаја за пречишћавање ваздуха (ефикасних филтерских система) за објекте и пројекте потенцијалне изворе аерозагађења,
- ✚ Стимулација и препорука за коришћење еколошких горива у саобраћају.
- ✚ Примјена најбољих доступних технологија (ВАТ технологије) у свим новим привредним објектима-малим и средњим предузећима,
- ✚ Повећати број бицикличких стаза и радити на свијести грађана о алтернативним употребама превозних средстава, како би се смањило загађење ваздуха усљед издувних гасова од мотора са унутрашњим сагоревањем.
- ✚ У циљу информисања јавности, потребно је поставити и дисплеје са јавно доступним информацијама о квалитету амбијенталног ваздуха у реалном времену и израдити апликацију за електронске уређаје којима би се могао пратити квалитет ваздуха.
- ✚ Повећати инспекцијски надзор.

Мјере за заштиту квалитета површинских и подземних вода:

- ✚ Заштита изворишта водоснабјевања поштовањем услова зона санитарне заштите;
- ✚ Израда катастра загађивача вода и катастра отпадних вода;
- ✚ Све активности у простору (производне, прерађивачке технологије) које утичу на промјену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима, морају бити усмјерене на спрјечавање штетног утицаја и обезбјеђивање захтјеваног квалитета воде, тј. увођењем предтретмана до нивоа за захтјевану класу према Уредби о класификацији вода и категоризацији водотока ("Службени гласник Републике Српске" број 42/01), и према Правилницима о условима испуштања отпадних вода у површинске токове („Службени гласник Републике Српске" број 44/01);
- ✚ Реконструкција и модернизација постојећег канализационог система,
- ✚ Модернизација и изградња нових дијелова канализационог система,
- ✚ Пречишћавање индустријских отпадних вода на постројењима за предтретман отпадних вода, до прописаног нивоа квалитета, прије упуштања у канализациони систем;
- ✚ Забрана испуштања загађених и отпадних вода у ријеке, потоке и приобаља, као и поштовање свих мјера заштите вода;
- ✚ У дјеловима насеља гдје не постоји канализациона мрежа, или гдје ће се касније фазно реализовати, обавезан услов је диспозиција отпадних вода у прописне септичке јаме,
- ✚ Постојеће септичке јаме које не задовољавају санитарно-хигијенске услове потребно је санирати и ревитализовати према нормативима и условима заштите,

- ✚ Забрана одлагања отпада свих врста у приобаљу, односно санација дивљих депонија и рекултивација земљишта;
- ✚ Изградња заштитних појасева на водотоцима и бујичним токовима је неопходна за спречавање ширења загађења из загађених водотока,
- ✚ Заштиту вода од концентрисаних и расутих извора загађивања и ревитализацију деградираних рјечних токова, заштиту од поплава, бујица и успјешно коришћење рјечних вода,
- ✚ Искључивање изградње објеката потенцијалних извора загађења у приобаљу;
- ✚ За све објекте и радове, потенцијалне изворе загађивања површинских и подземних вода, обавезна је израда Процјене утицаја на животну средину,
- ✚ Контролисано примјеном хемизације и органских ђубрива, утицати на очување квалитета површинских и подземних вода.

Мјере за заштиту квалитета земљишта:

- ✚ Израда еколошко-биолошке основе са избором одговарајућих врста за озелењавање и пејзажно уређење јавних површина и функционалних заштитних зона,
- ✚ Мјере забране депоновања свих врста отпада на површинама које за ту намјену нису стриктно одређене и процјеном утицаја утврђене,
- ✚ Потпуна рекултивација земљишта и површина под дивљим депонијама, чишћење и уношење хумуса, биолошка рекултивација,
- ✚ Мјере забране просипања и излијевања свих врста отпадних вода на земљиште,
- ✚ Заштита пољопривредног земљишта од губитка из примарне пољопривредне производње-забрана градње на квалитетном пољопривредном земљишту,
- ✚ Израда Програма за процјену квалитета и праћење стања пољопривредног земљишта, као ресурса за производњу биолошки вриједне хране,
- ✚ Подстицати органско - биолошку пољопривреду уз помоћ информација и едукацијом,
- ✚ Стручна примјена пестицида и минералних ђубрива и строга контрола њихове употребе од стране стручних служби.
- ✚ Спречавање нелегалне и неадекватне сјече шумског фонда и планско пошумљавање.
- ✚ Предвидјети превентивне и оперативне мјере заштите, реаговања и поступке санације за случај хаваријског излијевања опасних материја у околину,
- ✚ Код одређивања траса инфраструктурних система у простору, пољопривредно земљиште се мора у највећој могућој мјери штитити, нарочито избјегавањем фрагментације.

Мјере за заштиту од буке и вибрација

- ✚ Подићи заштитне зоне и појасеве избором зеленила пејзажно -заштитне функције, уз објекте и функције значајне емитере буке, (индустријске зоне, фреквентни саобраћајни коридори), са приједлозима ширине засада.

- ✚ Усавршавање машина, уређаја и транспортних средстава чијим радом бука настаје и ограничењем брзине кретања возила у насељима,
- ✚ Створити услове за преусмјеравање саобраћаја на мање оптерећене правце,
- ✚ При реализацији појединачних Пројеката - производних погона, обавезна је Процјена утицаја са аспекта процјене очекиваних интензитета буке у окружењу и реализација техничких, организационих и биолошких мјера заштите.
- ✚ Најефикаснија заштита постиже се када се зграде подижу на 25-30 метара од саобраћајница и зеленог појаса пошто интензитет буке опада са квадратом растојања.
- ✚ У складу са могућностима у појединим дијеловима се могу увести "зоне 30" као рјешење у заштити од буке.
- ✚ Побољшати инспекцијски надзор, редуковати ниво буке, посебно у оним објектима који емитују буку, а налазе се у склопу стамбених објеката.
- ✚ Извршити интервенције на самом извору буке, што подразумјева побољшање акустичних својстава коловозне површине уградњом специјалних врста вишеслојног порозног асфалта који може у одређеној мјери редуковати буку;
- ✚ Као допунска мјера у појасу непосредне заштите примјењује се садња зеленог заштитног појаса, дрвореда као и изградња вертикалних акустичких баријера на одређеним дионицама (изглед и карактеристике ових баријера треба прилагодити амбијенту, а тачна позиција ће детаљно бити утврђена у току израде техничке документације на дионицама гдје су објекти најугроженији и Студије о процјени утицаја на животну средину, а у сарадњи са надлежним институцијама за заштиту). Приликом израде планске документације, треба обезбиједити регулацију саобраћајница у којима ће бити могуће постављање акустичне баријере;
- ✚ Нивои буке по зонама морају бити у складу са важећом регулативом којом се ова област уређује.
- ✚ Утврђује се заштитно одстојање између магистралних жељезничких пруга и становања од 25 m, уз обавезно спровођење мјера акустичне заштите на угроженим објектима. Појас може бити и ужи ако се заштитним мјерама у угроженим објектима ниво буке и вибрација доведе на нижи ниво од дозвољеног. Уколико се не предузимају мјере заштите, појас заштите од жељезнице мора да буде најмање 125 m од спољне ивице колосека.

Мјере за заштиту биљног и животињског свијета, екосистема, станишта и биодиверзитета

- ✚ Заштиту биодиверзитета и биолошких ресурса еколошких цјелина на подручју Плана, остварити очувањем и заштитом аутохтоних станишта
- ✚ Очување аутохтоности биљних и животињских врста и њихових ареала на подручју Плана са препорукама очувања у непосредној зони окружења.
- ✚ Очување природне геометрије површина шумских екосистема, спрјечавањем фрагментације шума и шумских комплекса.

Мјере за заштиту природних и културних добара

- ✚ Уколико се током грађевинских и других радова на свим облицима инфраструктуре, наиђе на археолошко налазиште или предмете односно на

природно добро геолошко-палеонтолошког и минеролошко-петрографског поријекла, радови се морају прекинути и о свом налазу информисати Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске и предузети све мјере да се налазиште не оштети или уништи.

- ✚ Спровоодити стално чување, одржавање и правилно кориштење добара;
- ✚ Спријечити уништење природних и културних добара и забрана сваке радње којом би се могао посредно или непосредно промјенити облик или нарушити својство добара;
- ✚ Извршити конзервацију и рестаурацију, адаптацију и ревитализацију природних и културних добара;
- ✚ Створити услове који омогућавају да заштићена добра културно-историјског и природног наслеђа буду доступна јавности ради задовољавања васпитно - образовних, културних и научних потреба радних људи и грађана.

Мјере за управљање отпадом

- ✚ Планирање начина рјешавања посебних врста отпада (изградња постројења за прераду или друге начине збрињавања медицинског, индустријског, животињског, грађевинског и других врста отпада) и опасних компонената отпада које ће се посебно третирати;
- ✚ Допринос и подршка активностима доградње, модернизације и реконструкције постојеће депоније комуналног отпада "Стара пруга-Курево" на подручју насељеног мјеста Љубија;
- ✚ Спровођење и контрола уклањања комуналног и посебних категорија чврстог отпада, према прописима и смјерницама које су дефинисане еколошком дозволом за утврђене погоне и постројења према намјени.;
- ✚ Систем за управљање отпадом, подразумијева надоградњу постојећег система у смислу увођења активности рециклирања појединих компоненти из отпада и поступања са отпадом, у складу са локалним и заједничким планом управљања отпадом;
- ✚ Процес рециклирања би требао бити заснован на сепарацији отпада, на извору и на стварању центара за сакупљање и складиштење отпада која ће бити доступна грађанима (рециклажна дворишта);
- ✚ Центар за сакупљање отпада је намијењен привременом складиштењу и разврставању рециклабилног (папир, стакло, пластика, метал и др.) и кабастог отпада, те треба да задовољи услове минималне техничке опремљености (ограда, асфлатирана манипулативна површина, наткривени простор за одлагање отпада и др.);
- ✚ Локација центра за сакупљање и привремено складиштење отпада, на који грађани могу донијети поједине категорије отпада (кабасти отпад, отпад погодан за рециклажу и сл.) биће дефинисана од стране јединице локалне самоуправе кроз локални и заједнички план управљања отпадом. Предност имају површине намијењене за градњу комуналне инфраструктуре и површине за привредну намјену, са мање осјетљивим намјенама у непосредном окружењу;
- ✚ Неопходно је успоставити информациони систем у сврху одрживог управљања отпадом, у оквиру кога ће се прикупљати, евидентирати и обрађивати подаци о чврстом отпаду (врста, количина, извор настанка

отпада, произвођач комуналног отпада, локација за одлагање, начин збрињавања и оператери управљања отпадом);

- ✚ Континуирано упознавање и информисање грађана и шире јавности о значају и друштвеној добити од рециклирања у сврху остварења позитивних економских ефеката и очувања природних ресурса, представља саставни дио развоја одрживог система управљања отпадом;
- ✚ Потребно је изградити план за интегрално управљање отпадом;
- ✚ Направити процјену најбољих опција за третман генерисаног отпада;
- ✚ Развијати инфраструктуру за одлагање и третирање отпада.

Мјере заштите у домену саобраћаја

- ✚ Придржавати се постојећих законских прописа и правилника, у циљу смањења деградације природе и смањења заузимања пољопривредног земљишта.
- ✚ У оквиру постојеће изграђености путева, а и при изградњи нових саобраћајница (ако не постоје) морају се установити пролази за миграторне таласе појединих група фауне (водоземаца и сл.)
- ✚ У циљу смањења свих облика загађења усљед саобраћајних кретања, неопходно је формирати заштитне појасеве у функцији саобраћајница, као и вјетрозаштитне појасеве који ће обезбједити квалитетну средину становништву у близини саобраћајних коридора.
- ✚ Извршити интервенције на самом извору буке, што подразумјева побољшање акустичних својстава коловозне површине уградњом специјалних врста вишеслојног порозног асфалта који може у одређеној мјери редуковати буку;
- ✚ Као допунска мјера у појасу непосредне заштите примјењује се садња зеленог заштитног појаса, дрвореда као и изградња вертикалних акустичких баријера на одређеним дионицама (изглед и карактеристике ових баријера треба прилагодити амбијенту, а тачна позиција ће детаљно бити утврђена у току израде техничке документације на дионицама гдје су објекти најугроженији и Студије о процјени утицаја на животну средину, а у сарадњи са надлежним институцијама за заштиту). Приликом израде планске документације, треба обезбједити регулацију саобраћајница у којима ће бити могуће постављање акустичне баријере;
- ✚ Нивои буке по зонама морају бити у складу са важећом регулативом којом се ова област уређује.

3.4. Начин на који су при процјени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свијету, стаништима и биодиверзитету, заштићеним природним добрима, становништву, здрављу људи, градовима, општинама, и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вриједностима

Приликом процјене утицаја полази се од чињенице да ће се приликом реализације активности Урбанистичког плана поштовати све законске одредбе и позитивни прописи из области заштите животне средине и управљања простором.

Процјена утицаја темељи се на стратешком нивоу, који искључује појединачне захвате и специфичну пројектно везану процјену утицаја на животну средину.

У складу са методолошким препорукама за израду стратешких процјена које анализирају стратегије, планове и програме на кровном нивоу, процјена утицаја извршена је путем одабира стратешког циља. Стратешки циљ на који се процјењује утицај је "Усаглашеност активности Урбанистичког плана са захтјевима заштите животне средине". У складу с тим видљиво је да је главна методолошка смјерница за процјену утицаја анализа прихватљивости активности које предлаже план у односу на релевантне компоненте животне средине. Методологија процјене утицаја укључује анализу и оцјену утицаја мјера предложених планом у односу на компоненте животне средине, као и у односу на стратешки циљ Студије. Уз анализу свих мјера даје се оцјена њихове оправданости у односу на еколошке захтјеве компоненти животне средине те се процјењују могући непосредни, посредни, краткорочни, средњорочни, трајни, и други утицаји. Анализа утицаја предложених мјера спроведена је за сваку активност појединачно. Завршно, процјењује се утицај на испуњеност стратешког циља "Усаглашеност активности Урбанистичког плана са захтјевима компонента животне средине".

Сврха завршне процјене је провјера успјешности Урбанистичког плана у прописивању мјера у односу на захтјеве и потребе свих релевантних компоненти животне средине како би се утицај мјера на стратешкој разини свео на најмању могућу прихватљиву мјеру. За поједине мјере прописане су мјере заштите односно побољшања. Ове мјере прописују се са сврхом ублажавања посљедица спровођења Плана те побољшања његових мјера.

Кроз процјену утицаја планираних активности Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја, сагледан је утицај на све компоненте животне средине, на становништво, климу, материјалну имовину, културно-историјску баштину, итд. узимајући у обзир њихове међусобне односе. У групу мјера усмјерених према постизању контроле и смањења загађености вода из тачкастих и дифузионих извора спадају и конкретне активности као што су: изградња/доградња канализационих система, система за прочишћавање урбаних и индустријских отпадних вода, и активности уклањања дивљих депонија и сл. Од примјене ових активности очекују се дугорочно позитивни утицаји на животну средину док се краткотрајно негативни утицаји могу очекивати током извођења грађевинских радова на инфраструктурним објектима и приликом изградње путева.

Негативни утицаји у фази грађења углавном су краткорочног карактера и престају након завршетка грађења. Негативни утицају се односе, прије свега, на фазу ископа и збрињавања материјала из ископа, који укључује и материјал од рушења путне конструкције и друге изграђене инфраструктуре, а затим функционисање грађевинског кампа са пратећим емисијама у животну средину (отпад, емисије у ваздух, отпадне воде и сл).

Уз примјену мјера превенције и мјера збрињавања отпада, који се требају прописати еколошком дозволом, ови се утицаји могу спријечити и минимизирати. Мјере превенције се требају дефинисати за сваки појединачни случај и интегрисати у еколошку дозволу, а све у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12, 79/15 и 70/20).

Еколошком дозволом и Планом управљања отпадом дефинисаће се мјере заштите животне средине у току грађења и кориштења инфраструктурних објеката који ће имати негативан утицај на животну средину те су инвеститори дужни се придржавати истих.

Положај објеката културно-историјског наслијеђа у односу на планирану инфраструктуру неће бити познат све до израде пројектне документације. Стога је у фази израде пројектне документације неопходно консултовати надлежне институције за заштиту културно-историјског наслијеђа, те утврдити да ли се неке вриједности налазе на траси пројектоване инфраструктуре.

У односу на потенцијална Натура 2000 подручја, ублажавање постојећих притисака може се очекивати на подручјима гдје се буду градили, или дограђивали канализациони, водоводни системи, далеководи и путна инфраструктура.

3.5. Начин на који су при процјени узете у обзир карактеристике утицаја, вјеројатноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја

Приликом процјене утицаја активности предложених Урбанистичким планом, кориштене су двије категорије утицаја:

- ✚ Позитиван утицај (+): Утицај је окарактерисан као позитиван ако предложена мјера побољшава постојеће стање компоненти животне средине у односу на садашње стање или тренд. До побољшања може доћи усљед рјешавања неког од постојећих проблема или усљед позитивне промјене постојећег негативног тренда.
- ✚ Негативан утицај (-): Утицај се оцјењује као негативан ако се процијени да се спровођењем мјера значајно негативан утицај не може искључити. За ову категорију утицаја дефинишу се мјере заштите животне средине које могу искључити/умањити могућност значајно негативног утицаја. Утицај је неутралан уколико мјере на стратешком нивоу на компоненте животне средине не генеришу ни позитивне ни негативне утицаје. За ову категорију утицаја могу се дефинисати мјере побољшања.

Приликом описа утицаја предложених мјера на животну средину, користе се сљедећи термини који служе за детаљније дефинисање врсте и опсега појединачних утицаја:

- ✚ Повремен –ако предложена активност генерише промјену која је повремениг карактера,
- ✚ Краткорочан утицај – ако дјеловање утицаја на животну средину престаје унутар 5 година,
- ✚ Средњорочан утицај – ако дјеловање утицаја на животну средину престаје између 5. и 10. године од почетка развоја утицаја,
- ✚ Сталан утицај – ако утицај има трајне посљедице по животну средину те не престаје ни након 10 година,
- ✚ Кумулативан утицај – ако предложена активност може међудјеловати са другим предложеним мјерама или постојећим или планираним активностима, трендовима и захватима у простору, што генерише утицаје чије је заједничко дјеловање веће од суме дјеловања појединачних утицаја,
- ✚ Прекограничан утицај – ако предложена активност може утицати на животну средину других држава.

Карактеристике утицаја: вјероватноћа, интензитет, временска димензија и просторна димензија су објашњене у тачки 3.3. Приказ процијењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину.

Свака промјена једног од горе наведених фактора може да утиче на промјену свих других фактора у зависности од степена загађења и врсте загађујућих материја.

Спровођење мјера које укључују извођење различитих захвата у простору (нпр. изградња/доградња система водоснабдијевања и одводње, ревитализације, итд.) могу да резултују неповољним углавном локално ограниченим утицајем током извођења појединих захвата (нпр. привремено узнемиравање животињских врста, дугорочан и/или привремен губитак, деградација и фрагментација станишта, ширење инвазивних страних врста) на еколошку мрежу у смислу очувања циљних врста и станишта везаних уз водене екосистеме, али и околне копнене екосистеме на подручју извођења појединих захвата.

Наведени негативни утицаји, уколико постоје, могу се ублажити или избјећи у фази пројектовања појединог захвата, односно одређивањем мјера у поступку оцјене прихватљивости захвата за еколошку мрежу те су прихватљиви на стратешком нивоу. Такође, како би се избјегли потенцијални негативни утицаји или како би се још више допринјело постизању бољег стања животне средине за циљне врсте и станишта, потребно је уважити мјере везане уз боље дефинисано административно спровођење. Притом је током ране фазе израде планова/пројеката неопходно контактирати одговарајуће стручњаке у подручју заштите природе и Републички Завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа како би се спријечио потенцијалан негативан утицај на заштићена подручја и планирану еколошку мрежу.

4. СМЈЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЈЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

На основу Правилника о садржају извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Српске", број 28/13) и члана 7. Смјернице за израду стратешких процјена на нижим хијерархијским нивоима и процјене утицаја пројеката на животну средину обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процјена и процјена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процјену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

За све планове нижег реда, орган надлежан за припрему плана може донјети Одлуку о изради Стратешке процјене утицаја на животну средину, према критеријумима, прописаним Правилником о критеријумима за одлучивање о потреби спровођења стратешке процјене утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Српске", број 28/13), ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину, Смјернице Стратешке процјене за планове на нижим хијерархиским нивоима су:

- ✚ За реализацију планираних Пројеката обавезно је поштовање урбанистичких, санитарних и свих неопходних услова надлежних органа, организација и предузећа у циљу остваривања еколошке заштите простора,
- ✚ Обавезна је Процјена утицаја на животну средину за све Пројекте - објекте, изворе потенцијалног угрожавања животне средине,

- ✚ Обавезне су мјере управљања простором и ресурсима и спрјечавање штетних утицаја при уређивању простора, реализацији, редовном раду и у случају акцидента појединачних Пројеката у захвату Плана,
- ✚ Успостављање мониторинга животне средине за Законом предвиђене параметре и према Процјени утицаја на животну средину,
- ✚ Обавеза је ажурирања битних параметара за постојеће Пројекте, зоне и локације, са аспекта испуњености еколошких услова и захтјева, у складу са процјеном утицаја затеченог стања.

Сви документи који се буду израђивали за пратеће садржаје, планиране привредно-радне зоне и објекте комуналне инфраструктуре на територији овог Плана, потребно је на адекватан начин процијенити и валоризовати могући негативни утицај планских рјешења на стање природних вриједности.

У складу са Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) и Правилником о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину (“Службени гласник Републике Српске”, број 124/12) инвеститори су дужни да се обрате надлежним органима за послове заштите животне средине који ће одлучити о потреби израде Процјене утицаја на животну средину, односно донијети Рјешење о потреби израде или ослобађању од израде Процјене утицаја.

Процјена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљање отпадом и комуналних дјелатности, као и за све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

- ✚ Инвеститор не може приступити извођењу пројекта тј. радовима без спроведеног поступка процјене утицаја и добијене сагласности надлежног органа на студију о процјени утицаја.
- ✚ Инвеститор за чије се планиране објекте и активности може захтијевати процјена утицаја мора поднијети захтјев за одлучивање о потреби процјене утицаја надлежном органу.
- ✚ Студија о процјени утицаја је саставни дио документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта (изградња, извођење радова, промјена технологије, промјена дјелатности и друге активности).
- ✚ У случају да се на подручју планова нижег реда планирају два или више објеката (пројеката) који се налазе на листи објеката за које се израђује студија о процјени утицаја на животну средину, онда се доноси одлука о приступању изради стратешке процјене. Код свих осталих планова примјењују се мјере и услови заштите животне средине утврђени у овом извјештају.

5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Програм праћења стања животне средине може бити саставни дио постојећег Програма мониторинга животне средине.

Мониторинг је систем праћења стања животне средине, односно загађивања животне средине, праћење емисија и имисија, те природних појава.

Планирање, управљање и мониторинг животне средине на нивоу Републике постиже се сарадњом и заједничким дјеловањем свих субјеката с циљем заштите животне средине, свако у оквиру своје надлежности и одговорности.

Надлежни органи, овлаштене и друге организације дужни су да редовно, благовремено и објективно обавјештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга емисије и квалитета ваздуха, квалитета вода, као и мјерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи у складу са Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) и другим прописима.

Корисници животне средине дужни су да обављају мјерења оптерећивања и кориштења животне средине која су последица њихових дјелатности на начин утврђен Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) о чему воде евиденцију и омогућавају надлежним органима приступ тим подацима.

Као што је већ напоменуто, основни циљ стратешке процјене је припремити стручну подлогу на основу које се питања животне средине и здравља људи, узимају у обзир приликом планирања развоја и на основу које се обезбјеђује одрживи развој. Поред овога, јавним расправама се омогућује учешће јавности, као и унапређује ниво очувања и побољшања стања животне средине.

5.1. Опис циљева плана и програма

Циљеви програма праћења стања животне средине треба да обухвате:

- ✚ Да се обезбиједи адекватан мониторинг параметара животне средине.
- ✚ Дефинисање садржине и начина вршења мониторинга, одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга, дефинисање мониторинга загађивача.
- ✚ Успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача.
- ✚ Увођење обавезе извјештавања о стању животне средине према прописаном садржају извјештаја о стању животне средине.

Програм праћења стања животне средине може бити саставни дио постојећег Програма мониторинга животне средине, а који обезбјеђује Орган надлежан за заштиту животне средине. За предметно подручје основни циљ је:

- ✚ Поштовање мониторинга прописаних еколошким дозволама за објекте на подручју обухвата плана.
- ✚ Обезбјеђивање правовременог реаговања и упозорења на могуће негативне последице и инцидентне ситуације.
- ✚ Увид у стање природних вриједности - чиниоца животне средине и врсте могућих загађења.
- ✚ Формирање катастра загађивача и јединствене базе података са ГИС логистичком подршком.
- ✚ Обезбјеђивање правовременог реаговања и упозорења на могуће негативне последице и акцидентне ситуације уз израду Плана спречавања несрећа великих размјера за пројекте за које се укаже потреба.

- ✚ Увид у стање природних вриједности - чиниоца животне средине и врсте могућих загађења пројекта гдје су планирани радови (изградња и сл.).

Када је у питању програм праћења стања животне средине, обзиром на величину и свеукупне потенцијале датог подручја, за праћење се предлажу следећи параметри животне средине:

- ✚ Праћење стања квалитета ваздуха - степен аерозагађености на дефинисаним мјерним мјестима.
- ✚ Праћење и контрола квалитета вода - из градског водовода (изворишта водоснабјевања) јавних чесми, купалишта и површинских вода - ријека и потока.
- ✚ Контрола квалитета земљишта око индустријских зона и високофреквентних саобраћајница и пољопривредних површина.
- ✚ Контрола квалитета отпадних вода.
- ✚ Мониторинг отпада кроз Планове управљања отпадом за све локације и објекте гдје се буду изводили грађевински радови.
- ✚ Мониторинг нивоа комуналне буке.
- ✚ Мониторинг јонизујућег и нејонизујућег зрачења

5.2. Индикатори за праћење стања животне средине

Заштита елемената животне средине подразумијева заштиту квалитета, квантитета и њихових залиха, као и очување природних процеса унутар елемената и њихове природне равнотеже. Елементи животне средине морају бити заштићене појединачно и у склопу осталих елемената животне средине, узевши у обзир њихове међузависне односе. Посебним прописима уређују се поједине области заштите и очувања елемената животне средине, начин оптерећивања и кориштења елемената и заштита од утицаја који представљају опасност по животну средину.

Заштита животне средине представља скуп активности и мјера за спречавање загађења, смањивања и отклањања штете нанешене животној средини и враћања живе и неживе природе у стање прије настанка штете. У систематском мониторингу праћења узајамног дјеловања ових процеса настаје велика количина нумеричких података и индикатора као репрезентативних вриједности које су добијене из скупова тих података. Примјер систематизовања индикатора приказом узајамног дејства људи и животне средине, којим се описује однос између узрока и посљедице проблема, развијен је од стране Европске агенције за животну средину (ЕЕА). Овај систем је познат као *DPSIR framework* (*D - Driving Forces, P – Pressures, S – State, I – Impact, R – Response*). Индикатори се утврђују у односу на постављене циљеве управљања на предметном подручју и циљеве очувања еколошке мреже. Индикатори требају омогућити праћење степена реализације остварених циљева, односно степена доприноса појединих мјера остварењу циљева.

У наредној табели приказани су индикатори и надлежни органи за праћење стања животне средине и елемената одрживог развоја у планском подручју.

Табела 10. Индикатори и надлежни органи за праћење стања животне средине

Редни број	Области праћења стања	Индикатори	Надлежни органи
1.	Управљање квалитетом ваздуха		Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Смањити ниво емисије штетних материја у ваздух	CO, CO ₂ , NO _x , SO ₂ , честице	
	Смањити степен изложености становништва загађеном ваздуху	Праћење основних параметара за утврђивање квалитета ваздуха предметног подручја: - Сумпор диоксид (SO ₂), - Азотдиоксида: (NO ₂), - Озон (O ₃), Угљенмоноксид (CO) - Суспендоване честице PM ₁₀ , -Метеоролошки параметри: брзина и смјер вјетра, температура, релативна влажност и атмосферски притисак	
2.	Заштита од буке	Број стамбених објеката угрожених буком	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
3.	Управљање водама		Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Очувати и унаприједити квалитет површинских и подземних вода	Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК ₅	
	Смањити ризик од поплава	%смањења површина земљишта угрожених поплавама	
4.	Заштита и коришћење земљишта		
	Чување површина обрадивог пољопривредног земљишта	% смањења површина обрадивог	

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

		пољопривредног земљишта	
	Повећати површине под шумом	% повећања површина под шумом	
	Смањити контаминацију тла	% повећања површина под шумом	
5.	Управљање отпадом	- % домаћинства укључених у систем управљања отпадом - % отпада који се третира - % отпада који се одлаже на санитарну депонију	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
6.	Климатске промене		
	Смањити емисију гасова стаклене баште	Емисија CO ₂	
	Унаприједити енергетску ефикасност	% смањења потрошње енергената	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Смањити потрошњу необновљивих извора енергије	% смањења потрошње угља и нафтних деривата	
7.	Очување биодиверзитета и унапређење предела	Број и површина заштићених природних добара и предјоних цјелина	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине Републички завод за заштиту културно историјског и природног наслеђа
8.	Заштита културно-историјске баштине	Број и квалитет заштићених непокретних културних добара	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине Републички завод за заштиту културно историјског и природног наслеђа
9.	Насеља, становништво и људско здравље		
	Очување насељености руралних подручја	% смањења становника у сеоским насељима	Одјељење надлежно за друштвене дјелатности

	Унаприједити здравље становништва	- очекивано трајање живота новорођених, - % становништва са приступом здравствено исправној води за пиће, - % становништва са приступом објектима основне здравствене заштите	
	Раст запослености	% запослених; % незапослених	
10.	Јачање институционалне способности за заштиту животне средине		
	Унаприједити службу за заштиту животне средине и мониторинг	Број развојних програма за заштиту животне средине Број људи задужен за животну средину у Градској управи, Број мјерних тачака у системима мониторинга	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Унаприједити информисање јавности по питањима животне средине	Број информација о животној средини у средствима информисања	

5.3. Права и обавезе надлежних органа

Поступак стратешке процјене завршава извјештајем надлежног тијела. Извјештај садржи информацију о начину на који су питања заштите животне средине интегрисана у план или програм, резултате тог поступка те мјере заштите животне средине и начин праћења примјене мјера које су постале садржајем плана или програма као и начин праћења утицаја на околину донесеног плана или програма.

Извјештај мора да садржи и приказ начина на који су примједбе, приједлози и мишљења јавности узети у обзир односно размотрени при доношењу одлуке о усвајању плана или програма. Осим тога, извјештај мора дати и образложење разлога

прихваћања одабраног варијантног рјешења плана или програма у односу на остала размотрена варијантна рјешења.

Надлежно тијело о извјештају стратешке процјене мора информисати јавност, тијела одређена посебним прописом и државе које су судјеловале у прекограничним консултацијама, у случају када су оне биле обавезне.

С обзиром на то да би информације о стратешкој процјени требале бити лако доступне јавности, пропис или праксу би требало надопунити обавезом објављивања информација о свим поступцима и на страницама Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске. Министарство би требало на својим интернетским страницама похрањивати архиву свих спроведених поступака стратешких процјена.

Као и код процјене утицаја на животну средину за поједини захват, јавност очекује одговоре на приједлоге и примједбе упућене током јавне расправе. Међутим, закон не прописује обавезу достављања одговора на адресу пошиљаоца. Утврђено је само да је “надлежно тијело дужно обавијестити јавност о одлуци”.

Одредбама члана 92. Закона о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) прописане су обавезе које мора да обавља одговорно лице у циљу заштите животне средине. А оне су сљедеће:

- ✚ Одговорно лице постројења које представља извор емисија обавља мониторинг емисија, обезбјеђује мониторинг квалитета свих елемената животне средине, у зони утицаја постројења, учествује у трошковима мјерења емисија у зони утицаја и прати и друге утицаје своје активности на стање животне средине.
- ✚ Учесталост мониторинга одређује орган надлежан за издавање еколошке дозволе у еколошкој дозволи, у складу са законским, подзаконским актима и на основу најбољих расположивих техника.
- ✚ О резултатима мониторинга, одговорно лице обавјештава надлежни орган у поступку обнављања и ревизије еколошке дозволе.
- ✚ У случају прекорачења дозвољених граничних вриједности одговорно лице постројења дужно је одмах предузме мјере којима ће се прекорачене вриједности довести у дозвољене вриједности и да изврши ванредно мјерење за наведене параметре, те да о предузетим активностима и извршеним мјерењима обавјести надлежни инспекцијски орган и орган надлежан за издавање еколошке дозволе.
- ✚ Мониторинг обавља овлашћено правно лице, у складу са посебним прописима којима се регулише заштита свих елемената животне средине.

У складу са Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20), обавеза надлежних органа је да током спровођења активности:

- ✚ Обезбиједи редовно мјерење емисије општих и специфичних полутаната ваздуха, воде и земљишта (мјерење емисија полутаната, буке зрачења и др.).
- ✚ Обезбиједи услове за спровођење законске регулативе, норматива и стандарда.
- ✚ Обезбиједи поуздано функционисање плана у оквирима пројектованог и процијењеног утицаја на животну средину.
- ✚ Правовремено уоче и реагују на евентуална одступања у експлоатацији плана.

- ✚ Правовремено обезбиједи услове за адекватан третман чврстог и течног отпада.
- ✚ Спроводи све мјере за спречавање акцидената у редовном и ванредном раду.
- ✚ Спроводи све мјере за спречавање евентуалних инцидентних ситуација.
- ✚ Заштите постојећи биљни и животињски свијет, спровођењем планских рјешења заштите.
- ✚ Обезбиједи спровођење инспекцијског надзора и спровођење закона.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга квалитета ваздуха и емисије, као и мјерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са Законом о заштити животне средине.

5.4. Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

До неочекиваних негативних утицаја може доћи само у неким неочекиваним-инцидентним ситуацијама, када може да дође до емисије опасних супстанци у животну средину услед саобраћајних удеса возила која превозе опасне материје, хаварије на индустријским постројењима и сл.

У циљу идентификације могућих ризика/несрећа и заштите ризичних група (људи, имовине, животне средине и инфраструктуре), служба цивилне заштите је у складу са Законом прикупила информације о ризичним објектима и потенцијалним несрећама од релевантних служби, установа, предузећа, а на основу историјских података, искустава, извјештаја ватрогасних, спасилачких и хитних служби и др.

Могуће природне несреће:

- ✚ земљотрес,
- ✚ поплава,
- ✚ клизање и одроњавање земљишта,
- ✚ високи снијег и сњежни наноси,
- ✚ епидемија заразних болести,
- ✚ суша,
- ✚ високе и ниске температуре ваздуха и појава мрза,
- ✚ пролом облака, олујни вјетар и град,
- ✚ топлотни таласи.

Техничко-технолошке несреће:

- ✚ велики пожари,
- ✚ експанзије или експлозије гасова и опасних материја,
- ✚ радиоактивно и друго загађење ваздуха, воде и земљишта.

Остале пријетње од несрећа већих размјера:

- ✚ неексплодирана убојна средства и мине (НУС),

- ✚ велике несреће у друмском саобраћају,
- ✚ ратна дејства.

За сваки појединачни захват за који се укаже потреба према Закону о заштити животне средине Републике Српске урадиће се План за спречавање несрећа великих размјера којим ће се дефинисати мјере и поступци у случају акцидентних ситуација. Кроз План ће се дефинисати:

- ✚ Тимови за реаговање са јасно дефинисаним дужностима и одговорностима;
- ✚ Обука чланова тима за реаговање.
- ✚ Успостављање процеса извјештавања који укључује обезбјеђивање информација надлежним органима.
- ✚ Процјена подручја са високим потенцијалом угрожености.
- ✚ Идентификовати процедуре за сигурно отклањање и одстрањивање акцидентних ситуација.
- ✚ Протокол за информисање јавности када се појави озбиљно истицање и које се процедуре морају подузети да би се избјегли ризици по здравље и сигурност.
- ✚ Имплементација процедуре да би се осигурало да извођачи радова са којима је склопљен подуговор прихвате План за непредвиђено истицање и дјеловање у хитним случајевима те да транспорт отровних материјала морати бити регистрован у уреду пројекта.

У случају нежељених инцидентних ситуација успоставиће се адекватан начин извјештавања који ће обухватити слиједеће:

- ✚ У случају инцидента одмах ће се извјестити надлежно Министарство као и локални општински органи у мјесту у коме се инцидент десио.
- ✚ Извјештај мора садржати:
 - Врсту инцидента,
 - Опис настанка инцидента,
 - Опис и врсте материје које су учествовале у инциденту,
 - Опасност по здравље људи,
 - Степен загађења животне средине,
 - Активности и мјере које су предузете у циљу спречавања, ублажавања и отклањања инцидента,
 - Мониторинг стања животне средине.

5.5. Други елементи зависно од врсте и обима плана и програма

Основни циљеви земљишне политике на подручју Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја су:

- ✚ рационално коришћење грађевинског земљишта,
- ✚ подстицање урбане обнове и погушћавања насеља,
- ✚ заштита квалитетног пољопривредног земљишта,
- ✚ промовисање инвестирања кроз ефикасно прибављање локација.

Зоне заштите од негативних утицаја индустрије

Приликом формирања нових привредних објекта и зона предлажу се и услови заштите животне средине за одређене еколошке категорије предузећа, која се заснивају на минималним планским површинама круга предузећа и обавезним заштитним растојањима између потенцијалних извора опасности у кругу и стамбених насеља, као што слиједи:

Категорија предузећа	*А	**Б	***В
Површина комплекса (ha)	-	< 3	3-80
Заштитно одстојање (m)	< 50	50-100	100 -500

*Мале фирме чије је еколошко оптерећење незнатно и испод граничних вриједности и које могу бити лоциране унутар стамбеног насеља.

**Мале и средње фирме које могу имати мали и локални утицај на окружење; могуће присуство мање количине опасних материја, ризик од хемијског удеса је мали, ниво буке мали.

***Постројења које могу имати средњи утицај на окружење општинског нивоа, присутне веће количине опасних материја, ризик од хемијског удеса је средњи, ниво буке средњи.

Наведена заштитна растојања користе се за еколошку валоризацију привредних и радних зона у оквиру генералног плана. За конкретне објекте заштитно одстојање се изводи на основу Процјене утицаја на животну средину.

Зоне заштите од негативних утицаја пољопривреде

Предлаже се заштитно одстојање између стамбених објеката туристичко-рекреативних зона према ораницама, односно плантажних воћњака који се интензивно третирају вјештачким ђубривом и пестицидима од најмање 800 метара. У заштитном појасу између границе пољоприврених парцела и обале водотока од 10 метара није дозвољено коришћење пестицида и вјештачких ђубрива. Утврђују се минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточних фарми и објеката у сусједству, и то: од стамбених зграда 200 m, од магистралних путева 200 m, од рјечних токова 200 m и од изворишта водоснабјевања 800 m. Наведена растојања могу бити и већа ако то покаже Процјена утицаја на животну средину.

Зоне заштите од негативних утицаја саобраћаја

Зоне заштите од негативних утицаја, правила и заштитне зоне утврђују се као услови планирања других намјена земљишта уз појас саобраћајница (Закон о јавним путевима, "Службени гласник Републике Српске", бр. 89/13 и 83/19). У заштитном појасу пута није дозвољено да се граде зграде, постављају постројења и уређаји и граде други објекти на одређеној удаљености од тих путева, тако да ширина:

- ✚ заштитног појаса у коме није дозвољено да се отварају рудници, каменоломи, граде кречане и циглане, подижу индустријске зграде, постројења и депоније отпада и смећа, као и слични објекти од аутопута и брзог пута је 60 метара, од магистралног и регионалног пута 40 метара, а од локалног пута 20 метара.

- ✚ заштитног појаса пута у коме није дозвољено да се подижу далеководни стубови, базне станице, стубне трафостанице, као и стубови нисконапонске мреже износи од укрштања са јавним путем за висину стуба истих, а код паралелног вођења је најмање 40 метара од ауто-пута и брзог пута, од магистралног и регионалног пута 20 метара и од локалног пута 10 метара, те код паралелног вођења нисконапонске мреже од магистралног, регионалног и локалног пута најмање за висину стуба нисконапонске мреже.
- ✚ заштитног појаса пута у коме није дозвољено да се постављају индустријски колосиједи и подижу непокретна културна добра износи најмање 40 метара од ауто-пута и брзог пута, од магистралног и регионалног пута 20 метара, а од локалног пута 5 метара.
- ✚ заштитног појаса пута у коме није дозвољено да се граде стамбене зграде, пословне, помоћне и сличне зграде, копају бунари, резервоари, септичке јаме и слично од ауто-пута, брзог пута и магистралног пута је 20 метара, од регионалног пута 10 метара и од локалног пута 5 метара.
- ✚ заштитног појаса пута ван насеља у коме није дозвољено да се постављају рекламне табле и натписи од ауто-пута је 40 метара, од брзог пута 12 метара, од магистралног и регионалног пута 10 метара, а од локалног пута 5 метара.
- ✚ Заштитни појас пута мјери се од спољне ивице путног појаса, а примјењује се и у насељеном мјесту, осим када је постојећом просторно-планском документацијом другачије одређено.

Магистрални гасовод

Зона I - појас високог ризика, по 30 m ширине са обе стране цјевовода.

Зона II - појас умјереног ризика, по 180 m ширине са обе стране цјевовода.

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ

Стратешка процјена утицаја на животну средину представља један од најзначајнијих инструмената за доношење одлука у контексту одрживог развоја. У развијеним земљама, а посебно у Европи, стратешка процјена је настала послје више од три деценије искуства са процјенама утицаја пројеката на животну средину, као одговор на ограничења методологије за анализу утицаја пројеката/објеката када је у питању шири простор и његове импликације на свеукупни одрживи развој планског подручја.

Стратешко планирање има сљедеће основне карактеристике:

- ✚ *Узима у обзир анализу окружења у којој ради институција* - Стратешко планирање се у великој мјери ослања на резултате анализе окружења у којем организација ради, а на које има врло мало утицаја. Различити фактори из окружења, као на примјер, демографски трендови, макроекономска ситуација, политички трендови, социјална кретања итд, могу имати пресудан утицај на резултате организације.
- ✚ *Пружа средњорочни оквир рада институције* - Стратешки план се, између осталог, прави ради постизања континуитета и конзистентности активности

организације, што нас упућује на израду плана са што дужим временским оквиром. С друге стране, сталне промјене у окружењу захтијевају флексибилност и дуг период планирања смањује прецизност плана. Ради тога, добар избор временског оквира за који се доноси стратешки план је 3-5 година.

- ✚ *Динамичан процес* - Због чињенице да се окружење стално мијења и да је врло тешко са сигурношћу предвидјети будуће догађаје, планирање је континуиран процес. Прилагођавање плана новим условима у окружењу обавља се сваке године.
- ✚ *Темељ за алокацију ресурса* - Да би план био остварив, процес стратешког планирања мора бити интегрисан са процесом буџетирања тако да коначна алокација ресурса одражава избор приоритета министарства, који ће придонијети развоју сектора за које је министарство одговорно.

За потребе стратешке процјене примјењена је методологија која је развијана у протеклом периоду и која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процјене у Европској Унији. Процјена је извршена кориштењем аналитичке методе стручног мишљења и поређења са другим, сличним врстама утицаја на животну средину. Кориштене су опште научне методе, као и прилагођене методе, технике и модели за потребе обављања стратешких процјена. За прелиминарне процјене могућих утицаја у аналитичком поступку, кориштено је Упутство ЕУ о процјени утицаја пројеката на животну средину, јер се ради о Плану који је истовремено стратешки, али и извођачки план. У том смислу, процјењено је да се примјени приступ који се користи у процјени утицаја пројеката на животну средину, прилагођеног потребама стратешке процјене.

У смјерницама за нижи хијерархијски ниво, дате су препоруке за израду стратешких процјена и процјена утицаја на нижим нивоима. Општи методолошки поступак који је кориштен код припреме Извјештаја о стратешкој процјени састоји се из неколико општих фаза:

- ✚ дефинисање садржаја стратешке процјене,
- ✚ дефинисање обима стратешке процјене,
- ✚ дефинисање кључних (битних) промјена,
- ✚ процјена у ужем смислу,
- ✚ предвиђање посљедица,
- ✚ одређивање мјера,
- ✚ контрола и ревизија,
- ✚ имплементација.

Приликом предметне стратешке процјене кориштен је **планерски приступ** који захтијева битно другачију методологију од техничког приступа из слиједећих разлога:

- ✚ планови су знатно сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини и о процесима и пројектима који ће се реализовати у планском подручју, због чега је тешко сагледати утицаје који ће настати разрадом планског документа на нижим хијерархијским нивоима планирања,
- ✚ планови се заснивају на концепту одрживог развоја и у већој мјери поред еколошких, обухватају друштвена/социјална и економска питања,

- ✚ због комплексности структура и процеса, као и кумулативних и синергетских ефеката у планском подручју нису примјенљиве софистициране симулационе математичке методе,
- ✚ при доношењу одлука већи је утицај заинтересованих страна и нарочито јавности, због чега примјенљиве методе и резултати процјене морају бити разумљиви учесницима процеса процјене и јасно и једноставно приказани.

7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ИЗ АСПЕКТА РАЗМАТРАЈУЋИХ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН ИЛИ ПРОГРАМ

Због значаја могућих негативних и позитивних утицаја предложеног Урбанистичког плана на животну средину, здравље људи, социјални и економски статус локалних заједница нарочито је важно адекватно и "транспарентно" укључивање заинтересованих страна (инвеститора, надлежних државних органа, локалних управа, невладиних организација и становништва) у процес доношења одлука по питањима заштите животне средине.

На основу члана 54. и 55. Закона о заштити животне средине дефинише се учешће заинтересованих органа и организација у процес усвајања Извјештаја о стратешкој процјени. Орган надлежан за припрему плана обезбјеђује учешће јавности у поступку разматрања извјештаја о стратешкој процјени прије достављања извјештаја Министарству на мишљење. Заинтересовани органи и организације могу да дају своје мишљење у року од 30 дана. Орган надлежан за припрему плана обавјештава јавност о начину и роковима увида у садржај извјештаја и достављање мишљења, у складу са прописом којим се уређује поступак доношења плана.

Јавност разматра извјештај у оквиру излагања плана на јавном увиду, а учешће надлежних органа и организација обезбјеђује се у свим фазама израде и разматрања стратешке процјене.

Орган надлежан за припрему плана израђује извјештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима. Министарство 30 дана од пријема извјештаја о стратешкој процјени и извјештаја о спроведеним консултацијама даје мишљење, узимајући у обзир интересе заштите, очувања и унапређења животне средине.

Прије усвајања плана орган надлежан за припрему плана узима у обзир мишљење Министарства у складу с којим усклађује план са интересима заштите, очувања и унапређења животне средине.

Мишљење о извјештају о стратешкој процјени, извјештај о стратешкој процјени, извјештај о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности су саставни дио плана.

Послије прикупљања и обраде свих мишљења орган надлежан за припрему плана доставља приједлог плана заједно са извјештајем о стратешкој процјени надлежном органу на одлучивање.

Урбанистички план Козарац и контакт подручја је у погледу заштите животне средине припремљен као одржив, са предвиђеним одрживим развојем у погледу равномјерног развоја, развоја инфраструктуре и унапређења квалитета живота.

Захтјеви за заштитом животне средине уграђени су највећим дијелом у рјешења Плана, како би био омогућен неопходан развој са минималним посљедицама по животну средину.

У току израде Стратешке процјене разматрана су два варијантна рјешења, нереализовања (варијанта "не радити ништа") и реализовања Плана. Варијанта "не радити ништа" подразумијева негацију мјера и циљева предложених предметним Планом, односно радњу супротну оној планираној те се сматра за неприхватљиву.

Прихватљива варијанта јесте свакако варијанта пуне имплементације мјера и активности планираних Урбанистичким планом. Уколико се планиране мјере не спроведу у пракси доћи ће до даљег повећања притисака и ризика за животну средину.

Могући позитивни и негативни ефекти варијанти плана показују следеће:

1. У варијанти да се Урбанистички план Козарац и контакт подручја не донесе могу се очекивати негативни утицаји на депопулацију становништва, смањење привредних активности.

2. У варијанти да се Урбанистички план Козарац и контакт подручја имплементира могу се очекивати следећи негативни утицаји:

- ✚ трајно заузимање земљиште због инфраструктурних пројеката,
- ✚ могућност загађења површинских и подземних вода,
- ✚ емисија буке и прашине због инфраструктурних пројеката,
- ✚ фрагментација станишта,
- ✚ смањење популације јединки у укупној бројности појединих врста на посматраном подручју.

На основу изнијетог може се закључити да обје варијанте имају и позитивне и негативне ефекте на животну средину. Негативни ефекти варијанте реализације плана зависиће од предузетих мјера заштите приликом реализације пројеката предвиђених Урбанистички план Козарац и контакт подручја.

8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЈЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ

Стратешка процјена утицаја на животну средину је поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току израде Урбанистичког плана, односно интегрисање заштите животне средине у све фазе и рјешења израде Урбанистичког плана. Стратешка процјена је урађена у складу са Законом о заштити животне ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12, 79/15 и 70/20) и Правилником о садржају Извјештаја стратешке процјене утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Српске", број 28/13).

Циљ израде Извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину предметног плана је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских рјешења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мјера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Планом предвиђене активности.

Стратешка процјена утицаја на животну средину Урбанистички план Козарац и контакт подручја је урађена као свеобухватна процјена планских активности на

животну средину, сагледавајући могуће глобалне негативне ефекте са приједлогом превентивних мјера заштите и унапређења животне средине.

Урбанистичким планом дефинишу се слиједећи циљеви просторног развоја.

Општи циљеви просторног развоја:

- ✚ равномјеран и одржив просторни развој у функцији побољшања квалитете живота и ублажавања депопулацијских трендова, искључивање бесправне градње, стихијског односа у простору;
- ✚ очување и заштита темељних вриједности и идентитета простора;
- ✚ развој структуре насеља уз рационално кориштење простора за урбанизацију и строго контролисање ширења урбаног подручја;
- ✚ примјена принципа енергетске ефикасности, биоклиматског пројектовања и грађења;
- ✚ развој туризма;
- ✚ заштита културног наслеђа кроз интегрални приступ заштите културног пејзажа и рјешавање питања одржавања старих урбаних насеља и објеката;
- ✚ очување, заштита и одржива употреба природне баштине.

Посебни циљеви просторног развоја:

- ✚ одржива просторна организација-усклађен развој, уравнотежен развој функција и дјелатности у насељима, саобраћајна и инфраструктурна опремљеност;
- ✚ очување и унапријеђење идентитета простора-очување и одрживо кориштење културно историјског наслеђа, препознавање елемената и вриједности пејзажа, одрживо кориштење заштићених подручја природе;
- ✚ обезбјеђење просторних услова за повећање запослености у свим секторима и фаворизовање предузетничког духа;
- ✚ унапређење квалитета живота и рада у урбаним и руралним срединама остваривањем могућности избора и задовољавања потреба на свим нивоима;
- ✚ развој свих сегмената саобраћаја и других инфраструктурних система;
- ✚ енергетска стабилност-успостављање стабилног енергетског напајања, повећање учешћа обновљивих извора енергије, повећање енергетске ефикасности уз примјену принципа биоклиматског пројектовања и грађења;
- ✚ прилагођавање динамици промјена-управљање ризицима климатских промјена, примјена пројекта који се односе на изграђену област или локацију која се сада може пренамијенити, тзв. „*brownfield*“ пројеката („*brownfield*“ улагање у постојеће капацитете), те успостављање одрживог туризма;
- ✚ постизање стандарда заштите околине.

Са аспекта природних ресурса циљ је:

- ✚ чување површина пољопривредног земљишта у долинама ријека, које су посебно угрожене развојем насеља, привреде, саобраћајне инфраструктуре и др.
- ✚ уређење и култивисање пољопривредног земљишта примјеном савремених агротехничких мјера;
- ✚ вршити сталну контролу плодности пољопривредног земљишта (сваке пете

- године) и смањивање на прописане стандарде штетних материја употребом пестицида и минералних ђубрива,
- ✚ подстицање процеса укрупњавања, специјализације и интензификације породичних пољопривредних газдинства.
 - ✚ стварање услова за опстанак, обнову и развој породичних пољопривредних газдинства на просторима која су захваћена процесима депопулације.
 - ✚ повећање пољопривредне производње у свим областима, које би створило услове за успјешније очување и побољшање пољопривредног земљишта.
 - ✚ обнова и развој задругарства или других облика организовања простора обухвата УП-а Козарац.
 - ✚ увођење органске пољопривредне производње,
 - ✚ законски регулисати бесправну изградњу на пољопривредном земљишту;
 - ✚ при изградњи грађевинских објеката и саобраћајница, неопходно је водити рачуна о правилном депоновању хумуса као природног ресурса непроцењиве вриједности. У том контексту је при изради документације нижег реда неопходно планирати мање локације погодне за депоновње хумуса.
 - ✚ одржавање и побољшање стања шумских екосистема;
 - ✚ одржавање здравља и виталности шумских екосистема;
 - ✚ одржавање и подстицање производних и општекорисних функција шума;
 - ✚ заштита и очување природних добара, предјела, амбијенталних цјелина, пејзажа и станишта;
 - ✚ контролисано, рационално и одрживо коришћење шумских ресурса, усклађено са принципима заштите животне средине уз привредну проводљивост и друштвену прихватљивост;
 - ✚ забрана смањења површина под шумом (крчење);
 - ✚ забрана сјече, уклањања и угрожавања заштићених, ријетких и угрожених биљних врста и њихових станишта;
 - ✚ газдовање шумама у складу са Законом о шумама и шумско-привредном основом;
 - ✚ заштита и очување посебно вриједних састојина, група стабала, појединачних стабала и станишта;
 - ✚ заштита, конверзија, реконструкција и реституција деградираних, девастираних, измијењених и угрожених састојина и екосистема;
 - ✚ трајно повећање прираста, а самим тим и приноса, те постизање оптималне структуре приноса која ће да обезбиди трајност продукције;
 - ✚ све активности на коришћењу шума и шумског земљишта морају бити у функцији заштите природних вриједности.
 - ✚ успостављање трајног мониторинга здравственог стања шума;
 - ✚ увођење савремених информационих технологија (GIS) у процесу планирања у шумарству;

Задаци Плана који из ових циљева произилазе су дефинисани по секторима:

- ✚ Простор (Природни услови, Остварени урбани развој (територија, намјене и друго), Правни и имовински статус земљишта, Остварена организација простора, Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава, Земљишна политика, Процес промјене намјене земљишта, Контролисан и неконтролисан урбани развој ,

Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго), Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго), Комунална опремљеност по територији и врстама инфраструктуре, Идентификовање градских дијелова (цјелина, подцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града,

- ✚ Становништво,
- ✚ Природни ресурси,
- ✚ Антропогени ресурси,
- ✚ Стамбени фонд,
- ✚ Привреда,
- ✚ Непривреда,
- ✚ Саобраћајна инфраструктура
- ✚ Хидротехничка инфраструктура
- ✚ Енергетска инфраструктура
- ✚ Телекомуникациона инфраструктура,
- ✚ Термоенергетика,
- ✚ Остварени урбани стандард,
- ✚ Урбано зеленило,
- ✚ Културно-историјско и природно наслеђе.

Питања заштите животне средине су у Урбанистичком плану разматрана кроз валоризацију постојећег стања, процјену еколошког потенцијала зона и локација, утврђивање еколошког ризика из чега произилазе циљеви заштите животне средине које обухватају смјернице за безбједно коришћење простора, природних ресурса и мјере заштите животне средине.

Проведена анализа постојећег стања на подручју обухвата Плана дала је општу слику стања животне средине посматрајући поједине сегменте, њихову међусобну повезаност и условљеност као што су вода, земљиште, ваздух, те негативни утицаји који се манифестују у већем или мањем обиму као што су отпадне воде, емисије честица гасова у ваздух, девастација земљишта, појава буке и чврсти отпад. Сви претходно наведени облици негативног утицаја су настали усљед одређених антропогених активности.

У процесу Стратешке процјене анализирани су двије варијанте Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја, односно:

- ✚ Варијантно рјешење 1 – уколико не дође до спровођења односно реализације Урбанистичког план Козарац и контакт подручја; и
- ✚ Варијантно рјешење 2 (варијанта одрживог развоја) - уколико дође у потпуности до спровођења/реализације концепција предложених у Урбанистичком плану Козарац и контакт подручја.

Процјена утицаја варијантних рјешења на циљеве Стратешке процјене урађена је како би се омогућило поређење анализираних варијантних рјешења, и указало на повољније рјешење са становишта заштите животне средине. Могући позитивни и негативни ефекти варијанти плана показују следеће:

У варијанти да се Урбанистички план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати само негативни ефекти код сваког сектора и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процјене утицаја.

У варијанти да се Урбанистички план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју подручја. У овој варијанти могу се очекивати и појединачни негативни ефекти у одређеним секторима плана, а који су неизбјежна цијена друштвено-економског развоја подручја. То су слиједећи ефекти:

- ✚ конверзија пољопривредног земљишта услед изградње објеката саобраћајне инфраструктуре, пошумљавања, туристичких и пословних објеката,
- ✚ у појасевима непосредно уз планиране путеве могуће је повремено прекорачење граничних вриједности загађености ваздуха,
- ✚ у појасевима непосредно уз планиране путеве могуће је повремено прекорачење граничних вриједности нивоа буке.

На основу изнијетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

Евалуација утицаја

На основу анализа утицаја (тачка 3.3) извршена је идентификација значајних и веома значајних утицаја планских рјешења и њихова евалуација, што је представљено у наставку:

✚ Значајни утицаји:

Редни број	Мјера/активност из Плана управљања	Ознака циља СПУ	Ранг	Образложење
1	Сектор Заштита животне средине: планиране активности тачке од 1 до 21, напред наведено у СПУ	1, 3, 4, 5 и 6	+2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати веома позитиван дугорочан ефекат на очување идентитета подручја, одрживи развој животне средине и унапређење управљања отпадом, у складу са циљевима стратешке процјене бр.1, 3, 4, 5 и 6
2	Сектор Земљишна политика: планиране активности тачке од 1 до 4 напред наведено у СПУ	1	+2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати веома позитиван дугорочан ефекат на очување идентитета подручја и очување земљишта, у складу са циљевима стратешке процјене бр.1
3	Сектор Културно-историјско наслеђе:	2	+2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати веома

	планиране активности тачке од 1 до 11 напред наведено у СПУ			позитиван дугорочан ефекат на очување идентитета подручја и очување културно-историјског наслијеђа, у складу са циљевима стратешке процјене бр.2
4	Сектор Саобраћајна инфраструктура: планиране активности тачке 1 и 2 напред наведено у СПУ	1	-2, Л, ВВ, Ст	планиране активности ће имати већи негативан утицај на животну средину подручја обухвата Планау смислу циљева стратешке процјене бр.1

✓ **Веома значајни утицаји:**

- нису идентификовани током евалуације утицаја.

Из анализе утицаја планских рјешења у односу на стратешке циљеве заштите животне средине приказане у претходној табели може се закључити слиједеће:

- Од укупно 246 планираних активности подијељених у 33 сектора и подсектора Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја, идентификовано је 38 значајна утицаја који остварују значајан ефекат у односу на циљеве СПУ док веома значајни утицаји нису идентификовани. Од 38 значајна утицаја 36 има позитиван утицај на одређене сегменте животне средине и очување идентитета подручја обухвата Плана, док 2 активности има значајно негативан утицај као што су изградња аутопута Бања Лука – Приједор и реконструкција регионалног и магистралног пута, што ће се огледати нарочито током извођења грађевинских радова. Ове активности ће се детаљније регулисати приликом израде документације нижег реда, односно прибављања еколошких дозвола.

Анализирајући план у цјелини, као и појединачна планска рјешења, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација плана не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на цијелом планском подручју, већ само на дијеловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска рјешења. У случајевима гдје је процјењено да може доћи до потенцијално негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мјере заштите прописане овим Извјештајем.

Придржавањем прописаних мјера заштите животне средине у свим фазама реализације појединачних планских циљева и праћењем стања одабраних индикатора стања животне средине, потенцијално негативни утицаји проузроковани усвајањем и спровођењем Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја, биће елиминисани или у најмањој мјери сведени у прихватљиве границе. На овај начин биће испоштован најважнији принцип одрживог развоја, а то је предвиђање и спречавање узрока деградације животне средине.

9. ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЈЕНУ

Приликом израде Стратешке процјене кориштена је сва доступна планска и техничка документација, стручна и научна литература из области процјене утицаја планова на животну средину, као и одговарајућа законска регулатива:

- Планска и просторна документација

1. Урбанистички план Козарац и контакт подручја 2019-2039 - приједлог плана, Институт за грађевинарство "ИГ" Бања Лука, септембар 2021. године.
2. Урбанистички план Козарац и контакт подручја 2019-2039 - Документациона основа, Институт за грађевинарство "ИГ" Бања Лука, септембар 2021. године.
3. Измјене и допуне просторног плана Републике Српске до 2025., Нови урбанистички завод а. д. Републике Српске, Бањалука, Бањалука, 2015. год.
4. Просторни план подручја посебне намјене Национални парк "Козара"
5. Просторни план града Приједор (2020-2040)-Нацрт
6. Стратегија заштите животне средине Републике Српске,
7. Стратегија заштите природе Републике Српске,
8. Републичка стратегија заштите ваздуха,
9. Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024,
10. Оквирни план развоја водопривреде Републике Српске,
11. Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021-2027,
12. Републички план управљања отпадом за период 2019-2029,
13. Стратегија управљања отпадом за период 2017-2026,
14. Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2030. године,
15. Национални акциони план заштите животне средине БиХ (НЕАП),

- Законски и подзаконски акти

1. Закон о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске" бр. 71/12, 79/15 и 70/20),
2. Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/11 и 46/17),
3. Закон о водама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17),
4. Закон о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Српске", бр. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 и 65/21),
5. Закон о заштити природе („Службени гласник Републике Српске“ број 20/14),
6. Правилник о садржају извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“ број 28/13),
7. Правилник о критеријумима за одлучивање о потреби спровођења стратешке процјене утцаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“ број 28/13).